

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Rozbor hospodaření neziskové organizace -

Římskokatolická farnost Cheb

Bc. Martina ŠVECOVÁ, DiS.

© 2013 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Martina Švecová

obor: Veřejná správa a regionální rozvoj nav. - Cheb

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název práce: **Rozbor hospodaření neziskové organizace -
Římskokatolická farnost Cheb**

Osnova diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše
4. Rozbor hospodaření Římskokatolické farnosti Cheb
5. Závěr
6. Seznam použitých zdrojů
7. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 60 - 80 stran

Dopomčené zdroje:

BOUKAL, P.- VÁVROVÁ, H. *Ekonomika a financování neziskových organizací*, Praha: *Economica*, 2007, ISBN 978-80-245-1293-8

FRIČ, P. & GOULJLI R., *Neziskový sektor v České republice*, Praha: Eurolex Bohemia, 2001.

HENDL, J. (2006): *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. Praha: Portál, 583s., ISBN 80-7367-123-9.

HENDL, J. (2008): *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 408 s., ISBN 978-80-7367-485-4.

HYÁNEK, V., ŠKARABELOVÁ, S., ŘEŽUCHOVÁ, M. *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů (metody, problémy, řešení)*. 1. vyd. Brno: CVNS, 2005, 40 s. ISBN 80-239-5262-5

LEDVINOVÁ, J. *Základy fundraisingu*, Praha: ICN, 1996.

PLAMÍNEK, J. a kol.: *Řízení neziskových organizací*, 1. vydání, Nadace Lotos, Praha, 1996

ROSENMAYER, T. *Ekonomické výsledky církevních subjektů v roce 2004*. 1. vyd. Brno: CVNS, 2006, 16 s. ISBN 80-239-7786-5

SVOBODA, F. *Legislativní prostředí pro činnost církví a náboženských společností*. 1. vyd. Brno: CVNS, 2007, 20 s. ISBN 978-80-239-8481-1

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Irena Pokorná, Ph.D.**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2011

L.S.

Vedoucí katedry

Děkan

V Praze dne: 15. 1. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Rozbor hospodaření neziskové organizace - Římskokatolická farnost Cheb" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2013

Martina Švecová

Poděkování

Děkuji vedoucí diplomové práce Ing. Ireně Benešové, Ph.D. za její odborné vedení, cenné připomínky a rady, které mi poskytovala v průběhu zpracování této diplomové práce. Děkuji také Mgr. Petru Hruškovi, Th.D., Th.Lic. Petru Bauchnerovi a Zdeně Skubeničové za jejich čas, ochotu, poskytnutí informací a podkladových dat. Děkuji své rodině, manželu Františkovi, mamince Marii a dětem Michaelovi, Kristiánovi, Alžbětě a Šimonovi, bez jejichž lásky, trpělivosti a podpory bych tuto diplomovou práci nikdy nenapsala.

Rozbor hospodaření neziskové organizace - Římskokatolická farnost Cheb

---

Economic analysis of non-profit organization - Roman Catholic parish Cheb

Souhrn

Hlavním cílem této diplomové práce je provést rozbor hospodaření Římskokatolické farnosti Cheb (dále jen „farnost“) za účelem zhodnocení hospodaření farnosti a navržení případných zlepšení. Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část přináší základní informace o neziskovém sektoru a neziskových organizacích v České republice. Dále se zaměřuje na charakteristiku církví a náboženských společností a jejich specifika v oblastech legislativní, institucionální, majetkové a finanční, s akcentem na hospodaření Církve římskokatolické. Jsou zde také popsány metody a postupy finanční analýzy. Následuje charakteristika Římskokatolické farnosti Cheb. Praktická část práce obsahuje rozbor vnitřních pravidel hospodaření, účetnictví, rozpočtnictví a financování farnosti. Dále je provedena finanční analýza hospodaření farnosti v letech 2007 – 2011. Pomocí horizontální a vertikální analýzy rozvah a výkazů zisků a ztrát jsou zkoumány trendy a struktura aktiv a pasiv, nákladů a výnosů farnosti. Jsou vypočteny a zhodnoceny ukazatele rentability, autarkie, likvidity, zadluženosti a finanční nezávislosti. Na základě výsledků analýz jsou v závěru navržena doporučení ke zlepšení hospodaření farnosti.

Klíčová slova

Církev a náboženské společnosti, církevní právnická osoba, hospodaření farnosti, finanční analýza, horizontální a vertikální analýza, rentabilita, likvidita, autarkie, finanční nezávislost

Summary

The main goal of this diploma thesis is to carry out an analysis of economic management of Roman-Catholic Parish Cheb (further referred to as the Parish) as evaluation of the economic management of the Parish and make suggestions to improve that management. The diploma thesis is divided into two parts; a theoretical part and a functional part. The theoretical part brings basic information about non-profit sector and non-profit-making companies in the Czech Republic. In theoretical part are some characteristics of churches or religious communities as well as their specifications in legislative, institution, belongings and finances, with accent put especially on the economic management of the Roman-Catholic Church. There also are described the methods and techniques of financial analysis. Description of the Roman-Catholic Parish Cheb follows. Functional part contains an analysis of inner rules of management, accountancy, budgeting and financing of the Parish. Then there is a financial analysis of management of the Parish in years 2007 – 2011. Trends and structure of actives and passives, costs and profits of the Parish are examined by the horizontal and vertical analysis of the balance sheet and reports of the profits and losses. The markers of rentability, autarky, liquidity, indebtedness and financial independence are calculated and evaluated in this part. Based on the results of the analyses are given suggestions and recommendation for possible improvements in the parish economic management.

Keywords

Churches or religious communities, church legal entities, the economic management of the parish, financial analysis, horizontal and vertical analyses, rentability, liquidity, autarky, financial independence

OBSAH

1 ÚVOD.....	8
2 CÍL A METODIKA.....	9
2.1 Cíl	9
2.2 Metodika	9
3 LITERÁRNÍ REŠERŠE	10
3.1 Neziskový sektor v národním hospodářství.....	10
3.1.1 Neziskové organizace v České republice.....	12
3.1.2 Společné znaky neziskových organizací a nestátních neziskových organizací	15
3.1.3 Hospodaření neziskových organizací	16
3.1.4 Financování neziskových organizací.....	16
3.2 Církev a náboženské společnosti (dále také jen „CNS“)	18
3.2.1 Historický kontext a vymezení základních pojmů.....	18
3.2.2 Legislativní specifika církví a náboženských společností v České republice.....	20
3.2.3 Institucionální prostředí církví a náboženských společností v ČR	22
3.2.4 Hospodaření církví a náboženských společností	26
3.2.5 Financování církví a náboženských společností.....	28
3.3 Úprava vztahu a financování CNS v Evropě a USA	33
3.3.1 Typologie vztahu státu a CNS	33
3.3.2 Způsoby financování církví v závislosti na vztahu státu a CNS.....	34
3.3.3 Vztah státu a církví a náboženských společností v ČR od 1.1.2013	35
3.4 Finanční analýza	37
3.4.1 Metody a ukazatele finanční analýzy.....	38
3.4.2 Analýza absolutních ukazatelů	39
3.4.3 Oblasti finanční analýzy	39
4 CHARAKTERISTIKA Římskokatolické farnosti Cheb	40
4.1 Základní charakteristiky	40
4.2 Poslání Římskokatolické farnosti Cheb.....	41
4.3 Předmět činnosti	42
4.4 Organizační struktura.....	42
4.5 Hospodářská střediska	43
5 ROZBOR HOSPODAŘENÍ Řk farnosti Cheb.....	45
5.1 Vnitřní pravidla hospodaření	45
5.1.1 Vztahy se zřizovatelem.....	45
5.1.2 Koncepce správcovství	46
5.2 Účetnictví.....	49
5.3 Rozpočetnictví.....	51
5.4 Financování Římskokatolické farnosti Cheb.....	52
6 FINANČNÍ ANALÝZA	54
6.1 Horizontální a vertikální analýza.....	54
6.1.1 Trendy ve vývoji aktiv a pasiv.....	54
6.1.2 Majetková a finanční struktura Řk farnosti Cheb.....	57
6.1.3 Trendy ve vývoji a struktura nákladů	58
6.1.4 Trendy ve vývoji a struktura výnosů	61
6.1.5 Vývoj výsledku hospodaření 2007 – 2011	64
6.2 Analýza poměrových ukazatelů.....	66
6.2.1 Ukazatele rentability	66
6.2.2 Ukazatele autarkie	68
6.2.3 Ukazatele likvidity.....	69
6.2.4 Ukazatele financování	71
6.3 Souhrn zhodnocení výsledků, návrhů a doporučení	73
7 ZÁVĚR.....	76
8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	78
9 PŘÍLOHY	83

---

1 ÚVOD

V současné české společnosti jsou události roku 1989 dosud ostře vnímány jako významný dějinný předěl, po němž došlo k radikálním změnám zasáhnuvším každou oblast lidského života. Celková transformace socioekonomického systému přinesla mimo jiné také rozvoj neziskového sektoru do té doby nebývalý. Nejčastěji se s činností neziskových organizací setkáváme v oblasti školství, zdravotnictví, sociálních služeb, sportu, kultury, ochrany životního prostředí, či v organizaci politického a náboženského života.

Organizace sdružující své členy za účelem splnění určitého poslání jsou pro demokratickou společnost nezbytným prvkem v naplňování základních svobod. Principy solidarity, dobročinnosti, charity, dárcovství, altruismu jsou nezbytnými znaky neziskových organizací a odrážejí se i v jejich zakladatelských dokumentech.

Mezi neziskové organizace se řadí také církevní a náboženské společnosti. Základním článkem církve je farnost. Každá farnost je právnickou osobou se samostatnou právní subjektivitou, jako taková se nevyhne nutnosti rozhodovat o běžných režijních a provozních výdajích, nebo o větších výdajích na opravy či na pořízení nového majetku. Farnost by proto měla pečlivě rozpočtovat vzhledem k reálným příjmům. Ve větších farnostech se jejich správce dělí starosti správce s ekonomickou radou, zvláště jde-li o závažná majetková rozhodnutí.

Členové farní obce, tj. věřící, vnímají církev potažmo farnost především jako živé lidské společenství, od kterého očekávají, že na jedné straně samozřejmě splní své nezastupitelné duchovní poslání, ale na druhé straně bude umět také hospodárně a transparentně nakládat s penězi a s majetkem, který po staletí shromažďovalo, o nějž v dobách dějinných zlomů přicházelo, a v jehož uchování bude na ně, jako na členy a na jejich příspěvky, dary sbírky, stále více odkázáno. Vystává tak stále více potřeba oblast hospodaření farnosti zkvalitňovat.

Tato diplomová práce se zabývá rozbořem hospodaření Římskokatolické farnosti Cheb za účelem zhodnocení a navržení případných zlepšení farního hospodaření. Finanční analýza bývá někdy označována jako rozbor a je zpracovávána pro získání představ o současném a budoucím stavu organizace (farnosti). Zjišťuje se její „finanční zdraví“.

---

2 CÍL A METODIKA

2.1 Cíl

Hlavním cílem této práce je provést rozbor hospodaření Římskokatolické farnosti Cheb (dále také jen „farnost“) za účelem zhodnocení hospodaření farnosti a navržení případných zlepšení.

Hlavní cíl práce bude naplněn pomocí následujících dílčích cílů:

1. shrnout řešenou problematiku v literární rešerši;
2. charakterizovat Římskokatolickou farnost Cheb;
3. provést finanční analýzu;
4. navrhnout případná zlepšení.

2.2 Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na část teoretickou a praktickou. Při zpracování dané problematiky budou nejprve využity všechny dostupné informace, kdy bude, na základě studia odborné literatury pomocí analýzy dokumentů a internetových zdrojů, které budou následně uvedeny v seznamu literatury, zpracován přehled řešené problematiky. Rozbor bude zaměřen zejména na specifika hospodaření církví a náboženských společností.

Pro zpracování charakteristiky farnosti budou použity metody deskriptivní analýzy z veřejně přístupných dokumentů, výročních zpráv a webových stránek farnosti. Při zpracování diplomové práce budou použity metody pozorování, dotazování a neformálních rozhovorů, studium a analýza interních dokumentů farnosti.

V praktické části práce bude provedena finanční analýza na základě analýzy a komparace účetních výkazů za jednotlivé roky a z interních podkladů organizace. Pro rozbor hospodaření bude využita horizontální a vertikální analýza rozvah a výkazů zisků a ztrát za období 2007 - 2011 a dále analýza poměrových ukazatelů. Na základě těchto analýz bude provedeno zhodnocení hospodaření farnosti a pomocí dedukce budou navržena případná opatření ke zlepšení činnosti a hospodaření farnosti. Závěr práce bude založen na syntéze výsledků provedeného rozboru hospodaření.

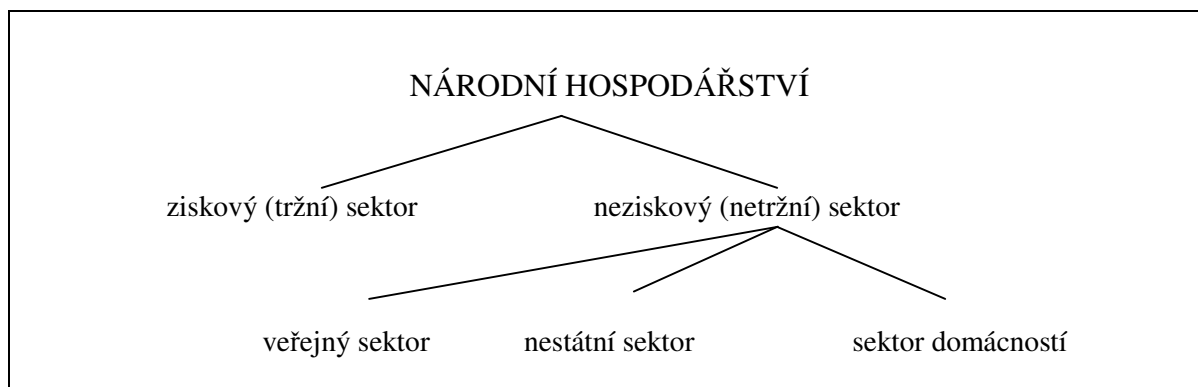
3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

Teoretická část přináší základní informace o neziskovém sektoru a neziskových organizacích v České republice a dále se zaměřuje na charakteristiku církví a náboženských společností, jako nedílné součásti neziskového sektoru, popisuje jejich vznik, působnost, zánik a postihuje jejich četná specifika v oblastech legislativní, institucionální, finanční a majetkové, s akcentem na hospodaření Církve římskokatolické, při čerpání pramenů odborné literatury.

3.1 Neziskový sektor v národním hospodářství

Národní hospodářství je v odborné literatuře členěno podle různých kritérií. Z hlediska principu financování se lze setkat s členěním na ziskový a neziskový sektor. Neziskový sektor se dále člení na sektor veřejný, soukromý a sektor domácností.¹

Obr. č. 1 Členění národního hospodářství podle principu financování

Zdroj: Strecková, Z., Malý, I. a kol.: *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*, s. 10

„Neziskový (netržní) sektor je část národního hospodářství, ve které subjekty produkující statky získávají prostředky pro svoji činnost cestou tzv. přerozdělovacích procesů. Cílovou funkcí neziskového sektoru není zisk ve finančním vyjádření, ale přímé dosažení užitku.“²

Neziskovost neznamená, že organizace netvoří zisk, ale to, že dosažený zisk se vrací zpět do hlavní činnosti a není rozdělován mezi vlastníky či zakladatele.

Veřejný sektor je financován z veřejných financí, je řízen a spravován veřejnou správou. Soukromý sektor je financován především ze soukromých financí, ale příspěvek z veřejných financí zde také není vyloučen. Sektor domácností pak hraje významnou roli svým začleněním do koloběhu finančních toků a vstupem na trh produktů, faktorů a kapitálu.³

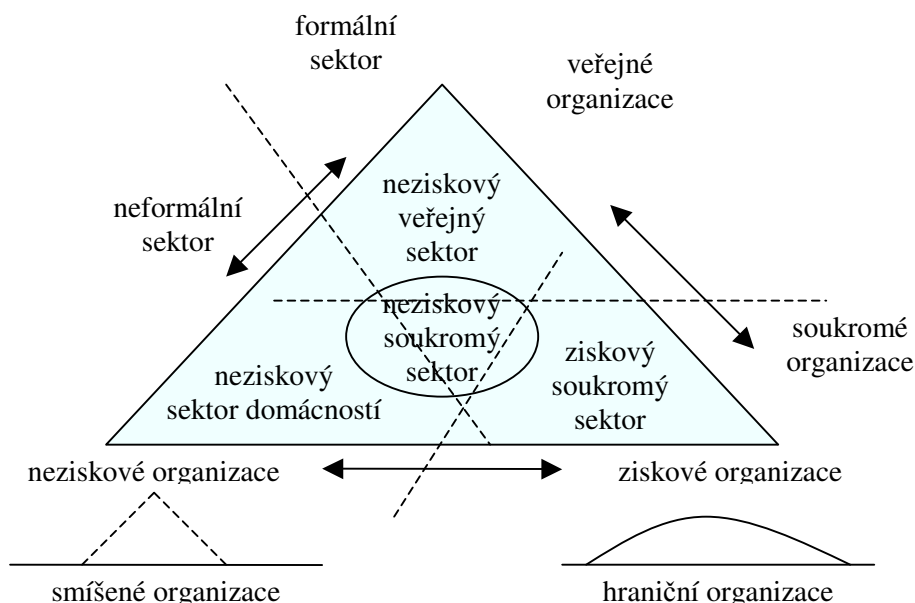
¹ STRECKOVÁ Y., Malý I. a kol., *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*, 1998, s. 7

² tamtéž, s. 8

³ REKTOŘÍK, J. a kol., *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*, 2010, s. 14

Negativní vymezení nestátního neziskového sektoru a různorodost organizací v něm působících komplexně znázorňuje sektorové pojetí švédského ekonomy Viktora Pestoffa. Základem členění do jednotlivých sektorů jsou kritéria financování provozu a rozvoje (ziskový, neziskový), vlastnictví (soukromý, veřejný) a míry formalizace (formální, neformální).

Obr. č. 2 Pestoffův trojúhelník – postavení nestátních neziskových organizací v ekonomice

Zdroj: Rektořík, J. a kol. : *Organizace neziskového sektoru, základy ekonomiky, teorie a řízení*, s. 16

Pozitivní vymezení nestátních neziskových organizací (dále také „NNO“) přináší strukturálně-operacionální, mezinárodně uznávaná definice Salomona a Anheiera, podle nichž tyto organizace musí splňovat pět vlastností. Nestátní neziskové organizace jsou:

- Institucionalizované (organized) – mají jistou organizační formu
- Soukromé (private) – jsou institucionálně oddělené od státní správy
- Neziskové (non-profit) – zisk není určen pro rozdělení mezi vlastníky či členy, je použit na plnění cílů organizace
- Samosprávné a nezávislé (self-governing) – nejsou kontrolovány státem ani jinou institucí
- Dobrovolné (voluntary) – účast v organizaci je dobrovolná⁴

Proti Pestoffovu pojetí jsou navíc obsaženy prvky samosprávy, nezávislosti a dobrovolnosti.

⁴ HYÁNEK, V., ŠKARABELOVÁ, S., ŘEŽUCHOVÁ, M. *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů*, 2005, s. 21

3.1.1 Neziskové organizace v České republice

V České republice doposud neexistuje jednotné vymezení organizací působících v neziskovém sektoru. Lze konstatovat přetrvávající roztržičnost v legislativní oblasti, kdy každý typ organizace upravuje příslušná právní norma.⁵ Obecně lze mezi organizace neziskového sektoru řadit organizace poskytující veřejné služby, organizace pracující pro své členy, organizace, které financují činnosti ostatních apod. Působí v mnoha veřejně prospěšných oblastech, jako jsou sociální služby, péče o zdravotně postižené, řešení sociálních patologií, ochrana životního prostředí, kultura a ochrana kulturních památek, nebo rozvoj komunit.⁶ Díky tomuto širokému spektru poslání a cílů neziskových organizací je lze třídit a vymezit podle různých hledisek (kriterií), která se liší především podle účelu, kterému slouží.

Za účelem statistického zpracování dat a sledování tvorby HDP jsou neziskové organizace vymezovány podle předmětu činnosti a k dispozici jsou tři klasifikace:⁷

- Mezinárodní klasifikace neziskových organizací - ICNPO,
- Systém klasifikace netržních činností OSN – COPNI,
- Systém národních účtů, klasifikace CZ – NACE (roku 2008 nahradila OKEČ).

Za účelem tvorby státní dotační politiky a plánování finančních toků z veřejných rozpočtů existuje vymezení Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, které rozděluje nestátní neziskové organizace v zásadě do dvou hlavních skupin:

- Vládní neziskové organizace, které se dají označit také jako státní či veřejné. Činnost těchto neziskových organizací spočívá v oblasti výkonu veřejné správy.
- Nevládní neziskové organizace,⁸ označované také jako nestátní, nebo soukromé. Jejich existence je podmíněna schopností určité skupiny lidí žijících na určitém prostoru organizovat a řídit své zájmy.⁹

Pro daňové účely nalezneme vymezení v zákoně č. 586/1992 Sb. o dani z příjmu v ustanovení § 18 odst. 8, který řadí mezi organizace, které nebyly zřízeny nebo založeny za účelem podnikání zejména tyto subjekty: „zájmová sdružení právnických osob, občanská sdružení

⁵ KAČÍREK M., *Právní rámeček občanského sektoru*, in: Občanská společnost – úvahy a souvislosti, Sborník UK Praha. [online]. [cit. 2012-07-15]. dostupné na WWW: <www.fhs.cuni.cz/kos/kos.../obcansky_sektor_studie_a_souvislosti.doc>.

⁶ Oficiální web České republiky, Czech Republik, neziskový sektor, [online]. [cit. 2012-07-26]. dostupné na WWW: <<http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Neziskovy-sektor>>.

⁷ FRIČ, P., GOULLI, R. *Neziskový sektor v České republice: výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*, 2001, s. 16 (aktualizováno)

⁸ odtud běžně používaná zkratka NNO

⁹ HYÁNEK, V., ŠKARABELOVÁ, S., ŘEŽUCHOVÁ, M.: *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů*, 2005, s. 8

včetně odborových organizací, politické strany a hnutí, registrované církve a náboženské společnosti, nadace a nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, školské právnické osoby, obce, kraje, organizační složky státu a územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy“.

Neziskové organizace působící jak ve veřejném, tak v soukromém neziskovém sektoru České republiky lze rozčlenit do následujících skupin (v tomto členění jsou sloučena kritéria zakladatele, právní formy a kritérium globálního poslání):^{10 11}

- **Neziskové soukromoprávní organizace vzájemně prospěšné** - tento druh organizací je založen za účelem vzájemné podpory skupin občanů a právnických osob, které jsou spjaty společným zájmem. Jejich posláním je uspokojování vlastních zájmů. Veřejná správa dbá, aby tyto zájmy neodporovaly zájmům druhých občanů a právnických osob. Příklady těchto organizací spolu s platnou legislativou jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Tab. č. 1 Neziskové soukromoprávní organizace vzájemně prospěšné

Název	Základní legislativa
Občanská sdružení včetně odborových organizací	Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů
Zájmová sdružení právnických osob	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
Sdružení bez právní subjektivity	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
Honební společenstvo	Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti
Profesní komory	příslušné zákony podle typu profesní komory

Zdroj: Rektořík a kol., 2010

- **Neziskové soukromoprávní organizace veřejně prospěšné** - tyto organizace jsou založeny za účelem produkce veřejných a smíšených statků, které uspokojují potřeby veřejnosti. Příklady těchto organizací spolu s platnou legislativou jsou uvedeny v tabulce č. 2.

Tab. č. 2 Neziskové soukromoprávní organizace veřejně prospěšné

Název	Základní legislativa
Obecně prospěšné společnosti	Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšné společnosti
Nadace a nadační fondy	Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech
Politické strany a politická hnutí	Zákon č. 340/2000 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích
Církve a náboženské společnosti	Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností

Zdroj: Rektořík a kol., 2010

¹⁰ REKTOŘÍK, J. a kol., *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*, 2010

¹¹ Toto členění neziskových organizací je uvedeno podrobněji, komplexně vyčerpává řešenou problematiku.

- **Neziskové veřejnoprávní organizace typu organizačních složek a příspěvkových organizací státu a územních samosprávných celků** – tyto typy organizací vznikají s globálním posláním „veřejná správa a veřejně prospěšná činnost“. Vybrané neziskové veřejnoprávní organizace tohoto typu, spolu se zákony upravujícími postavení těchto subjektů, jsou uvedeny v následující tabulce č. 3.

Tab. č. 3 Neziskové veřejnoprávní organizace typu organizační složky státu a územní samosprávné celky a jimi tvořené příspěvkové organizace

Název	Základní legislativa
Organizační složky státu a územních samosprávných celků	Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku ČR Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
Příspěvkové organizace státní a územních samosprávných celků	Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku ČR Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
Ústavní soud České republiky	Zákon č. 182/1993, Sb., o Ústavním soudu ČR
Nejvyšší kontrolní úřad	Zákon č. 166/1993, Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu
Akademie věd ČR	Zákon č. 283/1992, Sb., o Akademii věd ČR
Vězeňská služba a justiční stráž České republiky	Zákon č. 555/1992, Sb., o Vězeňské službě a justiční stráž České republiky
Obce	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
Kraje	Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zdroj: Rektořík a kol., 2010

- **Neziskové ostatní veřejnoprávní organizace** - tyto organizace mají jako globální poslání veřejně prospěšnou činnost. Výkon účelu veřejné služby je dán jako povinnost ze zákona. Několik příkladů neziskových veřejnoprávních organizací, včetně legislativy upravující postavení těchto subjektů je uvedeno v následující tabulce č. 4.

Tab. č. 4 Neziskové ostatní veřejnoprávní organizace

Název	Základní legislativa
Všeobecná zdravotní pojišťovna	Zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdr. pojišťovně ČR
Česká národní banka	Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance
Česká televize	Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi
Český rozhlas	Zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu
Státní podnik	Zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku
Vysoké školy	Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

Zdroj: Rektořík a kol., 2010

- **Neziskové soukromoprávní organizace typu obchodní společnosti a jim podobných zřízené za jiným účelem než k podnikání** - jedná se o výjimečné případy neziskových organizací, které mohou mít poslání veřejně i vzájemně prospěšné činnosti. Jde

například o společnost s ručením omezeným zřízenou za jiným účelem než k podnikání, nebo o společenství vlastníků bytových jednotek.

Strukturu a vývoj neziskového sektoru v ČR shrnuje následující tabulka č. 5, kde je uveden vývoj počtu NNO podle právní formy v ČR mezi lety 2002 – 2012.

Tab. č. 5 Vývoj počtu nestátních neziskových organizací v ČR 2002 – 2012

NNO	O.s.	Nadace	Nadační fondy	O.p.s.	Evidované PO	O.j. sdružení	CELKEM
2002	49 108	330	825	762	4 785	30 547	86 357
2003	50 997	350	859	884	4 946	31 509	89 545
2004	53 306	362	898	1 038	4 927	32 020	92 551
2005	54 963	368	925	1 158	4 605	33 178	95 197
2006	58 347	380	992	1 317	4 464	28 868	94 368
2007	61 802	390	1048	1 486	4 446	29 378	98 550
2008	65 386	411	1095	1 658	4 399	29 752	102 701
2009	68 631	429	1168	1 813	4 347	30 640	107 028
2010	72 111	449	1 205	1 958	4 352	31 166	111 241
2011	75 627	455	1 269	2 126	4 366	32 104	115 947
VI.12	77 801	458	1 278	2 183	4 348	32 376	118 444
%	65,69	0,39	1,08	1,84	3,67	27,33	100,00

Zdroj: vlastní zpracování, neziskovky.cz

3.1.2 Společné znaky neziskových organizací a nestátních neziskových organizací

Pokud bychom chtěli uvést znaky, které jsou neziskovým organizacím společné, a které je charakterizují, pak spojuje neziskové organizace, že:

- jsou právníckými osobami (s výjimkou organizačních složek státu, obcí a krajů),
- nejsou založeny za účelem podnikání,
- nejsou založeny za účelem produkce zisku, pokud zisk vytvoří, musí být použit na hlavní činnost nestátních organizací a nesmí být přerozdělen mezi zakladatele,
- uspokojují konkrétní potřeby občanů a komunit,
- mohou, ale nemusí, být financovány z veřejných zdrojů (rozpočtů).

Pro soukromoprávní neziskové organizace lze uvést tyto společné znaky:

- mají ze zákona povolenou svoji autonomii ve vztahu k vnějšzímu okolí,
- členství těchto organizací je realizováno výhradně na principu dobrovolnosti (s výjimkou některých profesních komor),
- většinou vytváří neformální strukturu sympatizantů, ale vždy v rámci legislativy, podle níž byly založeny a realizují svoji činnost.¹²

¹² ŠIMKOVÁ, E., *Management a marketing v praxi neziskových organizací*, 2006, s. 10

3.1.3 Hospodaření neziskových organizací

Stejně jako pojem „nezisková organizace“ není jednoznačně vymezen, tak také pojem „hospodaření“ je volně chápán. Obecně lze říci, že hospodaření je ústředním ekonomickým pojmem, existuje však řada jeho vymezení v závislosti na objektu hospodaření. *„Pojem hospodaření je frekventovaný, a přesto v žádném výkladovém slovníku není možné najít přesnou definici tohoto pojmu. Každému je však alespoň rámcově jasné, co máme na mysli, když je toto slovo vysloveno. V běžném životě bývá pojem „hospodaření“ zpravidla nahrazován pojmem „ekonomika“.“*¹³

Hospodaření lze obecně chápat jako nakládání se souborem věcí, jedná se o funkční pojetí subjektu spojené se souborem činností. S pojmem hospodaření se váže, resp. ve značné míře překrývá, pojem management. Hospodaření tedy znamená také řízení s cílem dosahovat co nejefektivnějších výsledků. Hospodaření lze označit jako *„soubor ekonomicko-správních činností zabezpečujících provoz subjektu, mezi které patří správa majetku, získávání finančních zdrojů a nakládání s nimi, tvorba, čerpání a kontrola rozpočtu, vedení výkazů, tvorba vnitřních předpisů a další v rámci legislativního rámce dané země.“*¹⁴

Pravidla hospodaření neziskových organizací v ČR upravuje především zákon č.563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů; vyhláška č.504/2002 Sb.; České účetní standardy č. 401-413 pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání a dále jednotlivé zvláštní právní předpisy upravující tu kterou formu NO. Hospodaření ovlivňují také daňové zákony.¹⁵

3.1.4 Financování neziskových organizací

Každá organizace, pokud chce pracovat úspěšně a profesionálně, potřebuje pro veškeré své činnosti zabezpečit dostatečné množství financí. Získávání finančních prostředků, neboli fundraising, je důležitou činností každé neziskové organizace. Fundraising lze definovat jako *„získávání prostředků, resp. hledání zdrojů, které má pomoci především neziskovým organizacím zbavit se nedostatku prostředků, dosáhnout stanovených cílů a naplnit poslání organizace.“*¹⁶

¹³ STEJSKAL, J., *Ekonomika neziskové organizace*, 2010, s. 31

¹⁴ STEJSKAL, J., *Hospodaření od A do Z*, 2006, s. 9

¹⁵ RŮŽIČKOVÁ R., *Neziskové organizace- vznik-účetnictví-daně*, 2009, s. 66

¹⁶ REKTOŘÍK, J., *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*, 2007, s. 93

„Získávání finančních prostředků je procesem směny, který vyžaduje důkladnou znalost celého potenciálního trhu (okruhu dárců) a sil, které v něm působí (prostředí).¹⁷“

Pro neziskové organizace je typický vícezdrojový charakter financování. Zdroje financí můžeme rozdělit do následujících skupin:

Systém veřejného financování

- Domácí zdroje
  - státní rozpočet
  - rozpočty územních samospráv – obcí, krajů
- Zahraniční zdroje - finance z fondů Evropské unie

Finance z neveřejných zdrojů

- Nadace tuzemské i zahraniční
- Podnikatelská sféra - firemní dárcovství
- Individuální dárci tuzemští i zahraniční - individuální dárcovství

Příjmy z vlastní činnosti

- Vlastní činnost (hlavní a vedlejší; příjmy z majetku)
- Členské příspěvky
- Část příjmů z loterií a her
- Reklama
- Veřejné sbírky
- Benefiční akce

Vyjmenované způsoby financování jsou v odborné literatuře také souhrnně nazývány jako **přímé zdroje**. Za způsob **nepřímé finanční podpory** jsou pak označovány úlevy na daních.¹⁸

---

¹⁷ LEDVINOVÁ, J., PEŠTA, K., *Základy fundraisingu*, 1996, s. 17

¹⁸ HYÁNEK, V., ŠKARABELOVÁ, S., ŘEŽUCHOVÁ, M., *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů*, 2005, s. 9

3.2 Církev a náboženské společnosti (dále také jen „CNS“)¹⁹

V této kapitole budou ve stručnosti nastíněny základní historické souvislosti, vymezeny základní pojmy a dále bude deskripce zaměřena na legislativní a institucionální specifika, a na specifika v oblasti financování a hospodaření CNS a Církve římskokatolické.

3.2.1 Historický kontext a vymezení základních pojmů

Patří ke všeobecně známým skutečnostem, že náboženství provází lidstvo od počátků civilizace. Vyskytovalo se v nejrůznějších formách téměř v každé kultuře. V evropském prostoru tvořilo křesťanství a jeho institucionální podoba - církev od starověku významný pilíř státní moci. Typickým uspořádáním vztahu státu a náboženství bylo buď státní náboženství, často vymezené zákonem, někdy dokonce s povinným členstvím občanů, nebo církevní instituce a státní aparát splývaly úplně. Církevní instituce se tedy v minulosti v evropském prostoru významně podílely na světské moci a ovlivňovaly tak záležitosti, které dnes vnímáme jako výhradní sféru působnosti státu.

Tato situace, kdy existovaly na jednom území duplicitní mocenské struktury, nevyhnutelně vedla k jejich soupeření. Za největší přelom ve vztahu náboženství a státu v západní Evropě je považován středověký „boj o investituru“ - spor mezi církevní a světskou mocí (císařem a papežem).²⁰ Od tohoto období lze vysledovat kontinuální proces vymezování pole působnosti státu a církve, a tyto struktury, které jsou obě legitimní, vstupují do vzájemné interakce.²¹ Z naznačené duality moci vyplývá specifická potřeba či nutnost vztah státu a církve vymežit – kodifikovat. „*Tato odlišnost právního postavení církví je výrazem hlubšího významu, který náboženské organizace pro stát a pro společnost po staletí představovaly.*“²²

Konfesní právo

Náboženská svoboda jednotlivců a jejich sdružování do církví a náboženských společností jsou v zemích západní civilizace regulovány zvláštními právními normami nazývanými konfesní právo.²³ Konfesní neboli státní zákony o církvích mají důležitý význam. Ve většině případů se jedná o stručné, rámcově zpracované zákony, které upravují jednotlivé zájmy státu a církví, při jejich tvorbě by neměla chybět spolupráce mezi oběma stranami.²⁴

¹⁹ v dalším textu bude ve smyslu církevní a náboženské společnosti používáno zkratky „CNS“ nebo pouze církev

²⁰ HANUŠ J., *Historie a perspektivy vztahu církví a státu*, <<http://cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=428>>.

²¹ tamtéž

²² JÄGER P., *Církev a náboženské společnosti v České republice a jejich právní postavení*, 2006, s. 7

²³ konfese = vyznání

²⁴ REKTORÍK J., *Ekonomická dimenze křesťanství a církve*, 2000, s. 126

Církevní právo

Tvorba církevního práva pramení ze staré římské zásady *Ubisocietas, ibi ius*. (Kde je společnost, tam je právo). Z této zásady odvozují církve své oprávnění vydávat své vlastní právní předpisy nazývané církevní právo. Nejrozšířenější je církevní právo Církve římskokatolické, tj. „Kodex kanonického práva“, latinsky *Codex iuris canonici* (dále jen „CIC“) ve znění z r. 1983, který je platný pro západní i východní katolickou církev. Církevní zákony se dělí do kánonů²⁵ a dále na jednotlivé paragrafy, odstavce až po samotné litery.²⁶

Církev a náboženská společnost

Označení církev²⁷ je z historického i věroučného hlediska vhodné pouze pro křesťanská společenství. Jiná náboženská společenství (židé, muslimové, buddhisté nebo hinduisté) rozhodně odmítají být označována jako „církev“. Jejich ideje mají jiné historické souvislosti. Náboženskou společností tedy rozumíme skupinu lidí, vyznávajících stejné mimokřesťanské náboženství.²⁸

Zdvojený výraz církve a náboženské společnosti (dále také „CNS“, nebo jen „církev“) má na mysli jednu a tutéž právní entitu. Pojem se objevuje v právních předpisech České republiky nejméně od poloviny 19. století. Podle současné platné právní úpravy v ČR se církví a náboženskou společností rozumí „*dobrovolné společenství osob s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy, náboženskými obřady a projevy víry, založené za účelem vyznávání určité náboženské víry, ať veřejně nebo soukromě, a zejména s tím spojeného shromažďování, bohoslužby, vyučování a duchovní služby.*“²⁹

Církevní právnická osoba

Dále v práci se budeme setkávat s pojmem církevní právnická osoba (dále také jen „CPO“). Tento institut je právně vymezen³⁰ jako „*orgán registrované církve a náboženské společnosti nebo řeholní a jiné církevní instituce, který je nedílnou součástí CNS.*“

²⁵ kánon znamená pravidlo, vzor či normu

²⁶ REKTOŘÍK J., ESF MU 2000, [online]. [cit 24.7.2012]. dostupný na [www: <http://www.econ.muni.cz/~simona/skola/ekonomika/cirkve.html>](http://www.econ.muni.cz/~simona/skola/ekonomika/cirkve.html).

²⁷ církev - pojem se v germánsko-slovanské řečové oblasti odvozuje z řec. kyriaké oikia, den Páně (zlidovělé kyrké - Kirche); v latině a románských jazycích podle řec. ekklesia - sebrání, shromáždění

²⁸ tamtéž

²⁹ § 3 písm. a) zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností

³⁰ tamtéž §15a odst. 1 písm. b)

3.2.2 Legislativní specifika církví a náboženských společností v České republice

Vztah státu a CNS prošel u nás snad ještě více, než v ostatních evropských zemích, bouřlivým historickým vývojem. Poznamenala jej reformace (husitství), rekatolizace (doba temna), osvobozování konfesí (osvícenství). Významné byly také právní úpravy a pozemkové reformy 1. Československé republiky. Devastační dopady pak měl nacismus a totalitní období.

Po roce 1989 byl zahájen proces obnovy svobody CNS. Náboženská svoboda byla zakomponována do Ústavního pořádku ČR, byla vypuštěna represivní a kontrolní ustanovení, a stát církvím přislíbil restituce majetku, což se odrazilo v zákonech o majetku státu tzv. blokačními ustanoveními. V tabulce č. 6 je uveden výčet základních norem konfesního práva v České republice. Všechny nabyly účinnosti po roce 1989.

Tab. č. 6 Přehled platných konfesních norem v ČR

Číslo zákona	Název	Ustanovení
1/1993 Sb.	Ústava České republiky ³¹	Preambule
2/1993 Sb.	Listina základních práv a svobod ³²	čl.2 , 15 a 16
3/2002 Sb.	o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností	základní norma
428/2012 Sb.	o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů	základní norma
298/1990 Sb.	o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a Arcibiskupství olomouckého	dílčí restituční norma
229/1991 Sb.	o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku	§ 29 tzv. „blokační“
92/1991 Sb.	o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů	§ 3 odst. 1 „blokační“
212/2000 Sb.	o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem	dílčí restituční norma

Zdroj: vlastní zpracování, MK ČR, <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=377>>.

V preambuli Ústavy a čl. 2 Listiny je zakotvena nezávislost státu na náboženství. Deklaruje se, že stát je založen na demokratických hodnotách a nesmí se vázat ani na výlučnou ideologii, ani na náboženské vyznání. Podle čl. 16 Listiny má každý má právo svobodně projevovat své náboženství nebo víru buď sám nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, bohoslužbou, vyučováním, náboženskými úkony nebo zachováváním obřadu.

CNS pak mají právo spravovat své záležitosti, zejména ustavovat své orgány, ustanovovat své duchovní a zřizovat řeholní a jiné církevní instituce nezávisle na státních orgánech. Výkon těchto práv však může být omezen zákonem, jde-li o opatření nezbytná pro ochranu veřejné bezpečnosti a pořádku, zdraví a mravnosti nebo práv a svobod druhých.

³¹ dále jen Ústava

³² dále jen Listina

Vznik, registrace a zánik církví a náboženských společností

Stěžejní normou upravující postavení CNS je zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o církvích“). V návaznosti na Listinu tento zákon konkretizuje individuální a kolektivní práva, deklaruje svobodu náboženského vyznání a s ní související výkon tzv. zvláštních práv CNS (viz dále). Zákon také vymezuje působnost Ministerstva kultury ČR ve věcech církevních, upravuje institut registrace CNS a způsob vedení rejstříků CNS a církevních právnických osob (dále „CPO“).³³

Již v právní úpravě institutu vzniku CNS se promítá kontinuální „dvojkolejnost“ existence konfesního a církevního práva. Jde o oblast, kde CNS a stát vedly v 90. letech 20. stol. ústavní spor. Ten byl ukončen nálezem Ústavního soudu č. 4/2003, Sb.,³⁴ který definitivně stvrzuje vznik církevní instituce na základě dobrovolného sdružení osob nezávisle na státu a přiznává CNS právní subjektivitu ve smyslu církevního práva. Statut (církevní) právnické osoby podle českého právního řádu však má CNS až registrací ministerstvem.

Podle českého právního řádu je tedy církev nebo náboženská společnost právnickou osobou, která vzniká dnem registrace na Ministerstvu kultury ČR. Ministerstvo subjektu přidělí identifikační číslo a oznámí to Českému statistickému úřadu.

K registraci je nezbytný návrh, který podá nejméně tříčlenný přípravný orgán, osoby přípravného orgánu musí být starší 18-ti let. Také údaje, které je třeba doložit k registraci, jsou vymezeny zákonem. Doložena musí být:

- základní charakteristika církve, jejího učení a poslání,
- zápis o založení církve na území ČR,
- základní dokument církve,
- podpisy nejméně 300 zletilých občanů ČR hlásících se k církvi.³⁵

Teprve po registraci CNS získávají oprávnění vykonávat náboženskou a další činnost.

CNS zaniká zrušením registrace v seznamu CNS na MK ČR, a to likvidací i bez likvidace. Postup je řešen částečně tímto zvláštním zákonem, v obecných krocích se přiměřeně použijí příslušná ustanovení obchodního zákoníku upravujícího likvidaci obchodních společností. CNS podléhá také insolvenčnímu zákonu (zákon č. 182/2006, Sb.).³⁶

³³ *Důvodová zpráva zákona č. 3/2002, Sb.*, dostupné na [www: <spcp.prf.cuni.cz/lex/05-495-duvodovazprava.doc>](http://www.spcp.prf.cuni.cz/lex/05-495-duvodovazprava.doc).

³⁴ napadená ustanovení zákona o církvích byla tímto nálezem zrušena

³⁵ tzv. census

³⁶ RŮŽIČKOVÁ R., *Neziskové organizace - Vznik, účetnictví, daně*, 2009, s. 16

Zvláštní práva církevních a náboženských společností³⁷

Církev registrovaná podle zákona o církvích požívá privilegia v podobě tzv. zvláštních práv, která jim zákon přiznává. Podle § 7 zákona o církvích mají právo:

- být financovány podle zvláštního právního předpisu o finančním zabezpečení církví a náboženských společností,^{38 39}
- konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky podle zvl. právního předpisu,
- vyučovat náboženství na státních školách podle zvláštního právního předpisu,
- zřizovat církevní školy podle zvláštního právního předpisu,
- pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách České republiky, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranné léčení a ochranná výchova,
- zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství, je-li tato povinnost tradiční součástí učení církve a náboženské společnosti nejméně 50 let; tím není dotčena povinnost překazit trestný čin uložená zvláštním zákonem.⁴⁰

Výkon konkrétních práv a povinností související s přiznáním zvláštního postavení církví a náboženských společností, je tedy ponechán úpravám ve zvláštních právních předpisech.

V oblasti bohoslužebné upravuje materii zákon o právu shromažďovacím, v oblasti školství školský zákon či zákon o vysokých školách, v otázce církevních sňatků zákon o rodině, v oblasti vězeňství a v armádě ČR pak zákony o výkonu trestu odnětí svobody, o vojácích z povolání, o civilní službě, o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských a celá řada dalších. V oblasti péče o památky jde o zákon 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů.

3.2.3 Institucionální prostředí církví a náboženských společností v ČR

„Zařazení církví a náboženských společností do neziskového sektoru není bezsporné. Přitom právě církve naplňují všechny znaky pro neziskové organizace jako málokteré další organizace, neboť:

- *nerozdělují případně vytvořený zisk mezi své zakladatele nebo členy svých orgánů,*

³⁷ zpracováno podle zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a v něm uvedených odkazů na zvláštní právní předpisy

³⁸ zákon č. 3/2002 Sb., ve znění pozdějšího předpisu č. 428/2012 Sb., platném do 31. 12. 2012

³⁹ Jedná se o odkaz na zákon č. 248/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náb. společností (blíže v kapitole práce č. 3.2.5)

⁴⁰ § 167 trestního zákona

- vznikají jako právnické osoby soukromého práva (i když s veřejnoprávním posláním podobně jako jiné formy),
- jsou samosprávné a na veřejné správě svým rozhodováním nezávislé,
- prokazují velice vysokou míru dobrovolnické práce,
- jejich zaměření je na obecný prospěch.“⁴¹

Círky a náboženské společnosti v České republice

V České republice je k 22. 7. 2012 registrováno 33 církví a náboženských společností (oproti 21 v roce 2001). Základní přehled včetně počtu věřících podle sčítání lidu v letech 1991, 2001 a 2011 je uveden v následující tabulce č. 7.

Tab. č. 7 Círky a náboženské společnosti v ČR a počty věřících 1991, 2001, 2011

poř.	CÍRKEV	1991	2001	2011
1	Církev římskokatolická	4 021 385	2 740 780	1 083 899
2	Českobratrská církev evangelická	203 996	117 212	51 936
3	Církev československá husitská	178 036	99 103	39 276
4	Pravoslavná církev	19 354	22 968	20 628
5	Svědkové Jehovovi	14 575	23 162	13 097
6	Církev bratrská	2 759	9 931	10 872
7	Církev řeckokatolická	7 030	7 675	9 927
8	Církev Křesťanská společenství	0	4 012	9 387
9	Slezská církev evangelická a.v.	33 130	14 020	8 162
10	Církev adventistů sedmého dne	7 674	7 674	7 394
11	Evangelická církev a.v. v ČR	0	14 885	6 645
12	Apoštolská církev	1 485	4 565	4 934
13	Křesťanské sbory	3 017	6 927	3 458
14	Bratrská jednota baptistů	2 544	3 622	3 208
15	Luterská evangelická církev a.v. ČR	0	5 412	2 591
16	Jednota bratrská	0	3 426	2 156
17	Evangelická církev metodistická	2 855	2 694	1 952
18	Starokatolická církev	2 725	1 605	1 736
19	Církev Ježíše Krista Sv. posl. dnů	0	1 366	926
20	Anglikánská církev	0	201	201
21	Náboženská spol. českých unitářů	365	302	155
x	Ostatní a nepřesně určené	21 085	221 801	x
	Bez vyznání	4 112 864	6 039 991	3 612 804
	Neuvedeno	1 665 617	901 981	4 774 323
	OBYVATELSTVO ČR - CELKEM	10 312 548	10 230 060	10 562 214

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ, SLBD <<http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/obyvatelstvo>>.

⁴¹ KAČÍREK M., *Právní rámec občanského sektoru*, in: *Občanská společnost – úvahy a souvislosti*, Sborník UK Praha. [online]. [cit. 15.7.2012]. dostupné na [www](http://www.fhs.cuni.cz/kos/kos.../obcansky_sektor_studie_a_souvislosti.doc): <www.fhs.cuni.cz/kos/kos.../obcansky_sektor_studie_a_souvislosti.doc>.

V největší míře jsou zastoupeny tři hlavní křesťanské proudy, tzn. katolicismus, protestantismus a pravosláví. Největší členskou základnu mají Církev římskokatolická, Českobratrská církev evangelická a Církev československá husitská.

Dále je z údajů v tabulce (řazeno sestupně podle počtu věřících) poměrně zřejmý také vývoj religiozity. Počet religiozně zaměřených obyvatel v ČR klesá přibližně o polovinu za deset let. Tento jev se nazývá sekularizace⁴² a probíhá kontinuálně a v celoevropském kontextu zhruba od vzniku moderních států, tedy od 19. století. Za jinak stejných podmínek lze očekávat počet věřících v České republice 0,55 mil. v roce 2021, 0,27 mil. v roce 2031 etc.⁴³

Církevní právnické osoby

Jak již bylo nastíněno výše, církve nebo náboženské společnosti mohou podle § 15a zákona o církvích navrhnout k evidenci orgány společnosti, řeholní či jinou instituci (svaz) založenou v církvi či náboženské společnosti podle jejích vnitřních stanov. Tyto subjekty jsou zakládány jako právnická osoba (církevní právnická osoba). Účelem jejich vzniku je šíření a výuka náboženské víry, organizace členů, nebo služba související s diakonickým posláním.⁴⁴ Církve tak mohou zakládat nemocnice, školy, nadace či charitativní zařízení. Rejstříky takto vzniklých subjektů vede Ministerstvo kultury ČR (rejstřík svazů CNS a rejstřík církevních právnických osob).⁴⁵

Podle kanonického práva vymezují možnost zakládání takových organizací kánony 298 a 299 CIC. Církve zakládají své právnické osoby v následujících pěti kategoriích:

- **farnosti, sbory a misijní skupiny** - jako základní jednotky místních společenství, kde se realizují modlitby, bohoslužby a shromažďování věřících,
- **vyšší organizační složky s řídicí funkcí** - biskupství, arcibiskupství, konference, církevní provincie, eparchie, senioráty, exarcháty, diecéze a regionální sdružení,
- **charity a diakonie** - organizace poskytující služby potřebným,
- **řeholní řády** - slouží pro potřeby řeholního života,
- **jiné** - vzdělávací instituce církví, misijní společnosti, kapituly, centra pro mládež či rodinu, církevní hnutí, komunity, laická sdružení a společenství, semináře a bratrstva.⁴⁶

⁴² sekularizace = zesvětštění

⁴³ dopady sociologické, demografické

⁴⁴ Původní význam slova „diakonie“ je služba poskytovaná lidem nemocným, postiženým a chudým v rané křesťanské církvi. V moderní době se tímto termínem začaly označovat křesťanské organizace, které poskytují odbornou sociální, charitativní a pastorační péči.

⁴⁵ § 15a) - §16a návrh, evidence + stanovuje podmínky pro CPO, mj. zakotvuje povinnost vydávat výroční zprávu

⁴⁶ SVOBODA F., ROSENMAYER T., *Úvod do ekonomiky církevních organizací*, 2004, s. 7

Největší podíl na počtu CPO (71,4 %) má Církev římskokatolická. Například jí registrovaná a provozovaná Charita Česká republika je největším nestátním poskytovatelem sociálně zdravotních služeb. Zároveň má i nejvíce základních jednotek - farností.

Komplexní údaje o církevních právnických osobách v ČR poskytuje tabulka č. 25 v příloze č. 2

Církev římskokatolická

Zcela specifickou kategorií v rámci církví je Církev římskokatolická⁴⁷ (dále také Řk církev), která je zároveň místní církví i nadnárodní organizací. Je subjektem mezinárodního práva.⁴⁸ Jde o největší z třiatvacesti autonomních katolických církví. Přibližně jedna miliarda římských katolíků činí tuto církev největší křesťanskou církví (zahrnující polovinu všech křesťanů) a zároveň největší náboženskou organizací na světě.

Také v České republice, jak vyplývá z údajů v tabulce č. 7 o sčítání lidu 2011, si Řk církev podržela postavení největší organizované církve. K Řk církvi se hlásí 10,26 % obyvatel Česka, tj. 18,7 % všech respondentů, kteří údaj o náboženské víře vyplnili.

Farnosti

Nejnižší a tedy základní správní jednotkou v organizační struktuře Řk církve je farnost. Podle českého práva i kanonického práva je samostatnou církevní právnickou osobou. Ve vymezení farnosti je vždy kombinován teritoriální a personální prvek. Většina farností má územní charakter (teritoriální farnosti) a jejími členy jsou všichni katolíci (personální prvek) mající kanonické, trvalé nebo přechodné bydliště na území farnosti (teritoriální prvek).

Pravomoc zakládat, rušit nebo měnit farnosti náleží výlučně diecéznímu biskupovi. V čele farnosti stojí farář (nebo administrátor, moderátor společné duchovní správy), kterého do funkce jmenuje biskup a to zpravidla na dobu neurčitou. Postavení faráře ve státním právu je klíčové, neboť je statutárním zástupcem farnosti. Je mj. také odpovědný za hospodaření farnosti.

Farnosti vedou účetnictví za každou farnost dle IČ samostatně. Základní právní rámec, podle něhož jsou povinny se řídit při vedení účetnictví, je shodný jako u jiných nestátních neziskových organizací, tj. zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, České účetní standardy č. 401 až 413.

Farnost má vždy svůj farní kostel, sídlem farnosti bývá fara.

⁴⁷ často nesprávně označovaná jako „katolická církev“

⁴⁸ SVOBODA F., ROSENMYER T., *Úvod do ekonomiky církevních organizací*, 2004, s. 6

3.2.4 Hospodaření církví a náboženských společností

Církev, náboženské společnosti a ostatní církevní právnické osoby po dobu své existence hospodaří s vlastním majetkem a jednají svým jménem. Kromě poslání mohou vykonávat i doplňkovou hospodářskou činnost, která však musí být vymezena v základním dokumentu a skutečně musí splňovat znaky pouze doplňkové činnosti. „V rámci hlavní činnosti není žádný úkon katolické církve zpoplatněn stanovením nějakého pevného ceníku za jednotlivý úkon, ale má charakter kostelních sbírek a dobrovolnosti.“⁴⁹

V zákoně o církvích je pouze zmínka, že církve a náboženské společnosti účtují podle zvláštního právního předpisu, kterým je zákon o účetnictví. „Církev a náboženské společnosti odpovídají za své závazky veškerým vlastním majetkem. Členové církve a náboženské společnosti za závazky právnické osoby neručí.“⁵⁰

Hospodaření s majetkem

„Církev, stejně jako jiné organizace potřebují k své úspěšné činnosti určitý majetek (budovy, vybavení budov, zařízení, aj.) a určité pohotové finanční prostředky. Zvláštností současného postavení církví v ČR, zejména Církve římskokatolické je to, že v období do roku 1948 měly poměrně velký majetek, o který přišly v procesu znárodňování po únoru 1948.“⁵¹

Majetek Řk církve shodně jako u jiných organizací dělíme na majetek movitý a nemovitý.

Mezi movitý majetek patří především veškeré vybavení kostelů a farností, umělecká díla jako jsou sochy, obrazy, různé relikvie, liturgické nádoby a oblečení, to vše v nevyčíslitelné hodnotě. Patří sem však také dopravní prostředky, peníze, apod., čili běžný majetek.⁵²

Nemovitý majetek - Římskokatolická církev vlastní pouze kostely, kaple, fary a farní zahrady do 1 ha. Je to stav, který nastolila pozemková reforma v roce 1947.⁵³ Podle údajů Řk církve z roku 2003 jde o 7133 kostelů a kaplí.⁵⁴

⁴⁹ RŮŽIČKOVÁ, R., *Neziskové organizace. Vznik. Účetnictví. Daně*, 2009, s. 17

⁵⁰ PETRLÍKOVÁ, B., *Účetní souvztažnosti nevýdělečných organizací*, 2006, s. 108

⁵¹ PILNÝ, J., *Problematika financování církví v České republice*, s. 265, [online]. [cit. 2012-07-29]. dostupné na [www: <http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/32269/1/CL79.pdf>](http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/32269/1/CL79.pdf)

⁵² Převzato z: TRETERA, R., J., *Stát a církev v České republice*, 2002, s. 123

⁵³ KALNÝ, M., *Církevní majetek a restituce*. [online]. [cit. 2012-07-29]. dostupné na [www: <http://www.obcinst.cz/cs/Studie-OI-c-7-Cirkevni-majetek-a-restituce-c520/>](http://www.obcinst.cz/cs/Studie-OI-c-7-Cirkevni-majetek-a-restituce-c520/)

⁵⁴ Aktuálnější informace nejsou veřejně dostupné; Řk církev má další nemovitý majetek, např. farní budovy aj.

Kulturní památky ⁵⁵

Ve vlastnictví církví a zejména Řk církve zauímají významné místo kulturní památky,⁵⁶ jejichž charakter přesahuje kultovní zájmy věřících. Údržba a správa těchto kulturních památek tak představuje pro Řk církve značnou finanční, administrativní i personální zátěž.

Za kulturní památku prohlašuje Ministerstvo kultury České republiky nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty:

- revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,
- které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.⁵⁷

Nejsložitější je otázka ekonomické hodnoty u kostelů a ostatních staveb sakrálního charakteru. U nich totiž jejich ekonomickou hodnotu nemůžeme přímo vyčíslit. Macháček nabízí ve své knize Ekonomické souvislosti využívání kulturně historických lokalit několik možných cen, kterými je možné ekonomicky ohodnotit památky:

- **Reprodukční cena** - jde aplikovat pouze na ty části objektů, které nenesou památkovou ani jinou hodnotu. U sakrálních prostor však jde těžko tyto části oddělit.
- **Pořizovací cena** - zde narážíme na problém nesouměřitelnosti nákladů na pořízení stejného statku v různých obdobích.
- **Zůstatková cena** - pořizovací cena snižená o provedené odpisy.
- **Srovnávací cena** - porovnávání jednotlivých památek je vždy obtížné, většinou jde o originály.
- **Nabídková cena** - ta je cenou prodeje odvozenou od existující poptávky.
- **Poptávková cena** - analogická k nabídkové ceně. Pro sakrální stavby jsou v podstatě nepoužitelné.
- **Stínová cena** - vyjadřuje „náklady příležitosti“ při produkci či užití statků, na které se běžně nevztahují tržní relace. Určování stínových cen se opírá o mezní míry substituce spotřebitelů, používá analýzu nákladů a výnosů založenou na srovnávacích postupech. Ani tato metoda se ovšem nedá pro církevní památky příliš využít.

⁵⁵ Převzato z: Kouba, V., *Problematika využití nemovitého majetku církví*, Diplomová práce, VŠE v Praze, 2009, [online]. [cit. 2012-07-29]. dostupné na [www: <https://www.vse.cz/vskp/show_file.php?soubor_id=964420>](https://www.vse.cz/vskp/show_file.php?soubor_id=964420).

⁵⁶ Např. z celkového počtu 420 kostelů v databázi kostelů diecéze plzeňské je 320 prohlášeno kulturní památkou.

⁵⁷ § 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

Vnitřní pravidla hospodaření Římskokatolické církve ⁵⁸

Kodex kanonického práva (CIC, kánon 1254, § 1) deklaruje, že církev má vrozené právo nezávisle na světské moci nabývat, držet, spravovat a zcizovat majetek ⁵⁹, aby byly dosaženy cíle jí vlastní. Toto kanonické ustanovení je v souladu s lidskými právy podle mezinárodního práva i podle ústav demokratických států.

Pro hospodaření a správu majetku vydala Česká biskupská konference pravidla:

- Ekonomická rada diecézí má povinnost připravit podle pokynů diecézního biskupa každý rok plán příjmů a výdajů, které se pro příští rok předvídají pro řízení celé diecéze, a po skončení roku zhodnotí účetní výkaz příjmů a výdajů.
- Ekonom diecéze spravuje pod autoritou biskupa a způsobem určeným ekonomickou radou diecézní majetek a z příjmů diecéze platí vydání, které biskup nebo jiné od biskupa určené osoby právoplatně nařídily zaplatit.
- Ordinář má povinnost pečlivě dohlížet na správu majetku podřízených právnických osob. Diecézní biskup je povinen před rozhodnutím, které jsou s ohledem na hospodářský stav závažná, vyslechnout ekonomickou radu a sbor konzultantů. Závažná rozhodnutí jsou, jestliže se jedná o hodnotu mezi 5-50 mil. Kč.

Hospodaření Řk církve probíhá na základě rovnice „příjmy = výdaje“. Veškeré finanční operace, které církev v průběhu roku provádí, musí církevní účetní jednotky účetně zaznamenat. Rozpočet sestavují biskupství a předkládají jej České biskupské konferenci.

3.2.5 Financování církví a náboženských společností

Příjmy církví a náboženských společností tvoří podle zákona č. 3/2002 Sb., zejména: ⁶⁰

- příspěvky fyzických a právnických osob,
- příjmy z prodeje a z pronájmu movitého, nemovitého a nehmotného majetku církví a náboženských společností,
- úroky z vkladů,
- dary a dědictví,
- sbírky a příspěvky z části výtěžků podle zvláštního zákona, ⁶¹
- půjčky a úvěry,

⁵⁸ Převzato z: TRETERA, R. J., *Stát a církev v České republice, kap. Smysl a účel církevního majetku*, s. 126

⁵⁹ Zcizení věci jako občanskoprávní termín znamená pozbytí vlastnického práva k věci, zejména při přechodu tohoto práva ze zcizitele na nabyvatele. V platném českém občanském zákoníku není termín zcizení přímo definován, avšak je použit v ustanoveních o předkupním právu a v desítkách speciálních zákonů a dalších předpisů. Častá je například formulace typu „jiné formy zcizení než prodej.“

⁶⁰ § 27 zákona o církvích

⁶¹ zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách, ve znění pozdějších předpisů

- příjmy z podnikání nebo z jiné výdělečné činnosti,
- dotace.

Financování CNS do konce roku 2012 dotacemi ze státního rozpočtu ⁶²

Zákon č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, vznikl v souvislosti s úsilím komunistického režimu o zasahování do vnitřního života církví a náboženských společností. Jedním z projevů perzekuce bylo odejmutí většiny majetku církvím a náboženským společnostem a jejich právníckým osobám. Církev byly zbaveny materiální a finanční základny jako předpokladu jejich institucionální svobody a v celém rozsahu byly odkázány na příjmy ze státního rozpočtu. Zákon trvale až do roku 1990 umožňoval vznik a prohloubení přímé ekonomické závislosti církví a náboženských společností na státu a výkon kontroly a represe. ⁶³ Tento zákon byl platný a účinný do konce roku 2012.

Církev a náboženské společnosti byly podle tohoto zákona financovány ze státního rozpočtu, pokud byly registrovány podle zákona o církvích a navíc, pokud souhlasily s tímto příspěvkem. Celkový rozsah úhrady na tyto požitky stanovoval státní rozpočet, tj. zákony o státním rozpočtu schvalované pro každý kalendářní rok Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR. Do konce roku 2012 bylo ze státního rozpočtu financováno 17 CNS. ⁶⁴

Výdaje ze státního rozpočtu na činnost registrovaných CNS byly členěny na tři závazné ukazatele:

- platy duchovních včetně pojistného
- provozní náklady CNS
- opravy církevního majetku

Další způsoby financování CNS z veřejných rozpočtů

Církev a náboženské společnosti mohou požádat o granty na jejich kulturní a náboženské aktivity z programů spravovaných odborem církví ministerstva kultury: ⁶⁵

- na podporu rozvoje nábožensko-kulturních aktivit občanských sdružení
- na podporu významných kulturních aktivit církví a náboženských společností

⁶² zpracováno z webových stránek Ministerstva kultury ČR a ze zákona č. 248/2949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem (ve znění platném do 31. 12. 2012)

⁶³ PSP ČR. *Důvodová zpráva návrhu zákona „církevní restituce“*. [online]. [cit. 2012-07-29]. dostupné na WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=580&CT1=0>>.

⁶⁴ Přehled financování církví ze státního rozpočtu v letech 2000 – 2011 je uveden v tabulce č. 26, v příloze č. 3.

⁶⁵ tamtéž

Círky a náboženské společnosti včetně jejich evidovaných právnických osob mají shodné možnosti zvýhodněného financování s jinými fyzickými a právnickými osobami od orgánů spravujících veřejné rozpočty v následujících oblastech:

- v oblasti školství,
- při opravě, obnově a údržbě kulturních památek ve svém vlastnictví mají církve a náboženské společnosti stejné možnosti ucházet se o finanční prostředky z různých programů jako ostatní právnické osoby soukromého nebo veřejného práva, a to nejen z programů odboru památkové péče Ministerstva kultury. Podle § 16 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, mohou poskytovat finanční příspěvky na zachování a obnovu kulturních památek jejich vlastníkům kraje a obce v jejich samostatné působnosti, a dále Ministerstvo kultury.
- v oblasti charitativní, sociální a zdravotní péče mají církve a náboženské společnosti stejné možnosti přístupu k finančním prostředkům na činnosti v daných oblastech jako ostatní právnické osoby soukromého nebo veřejného práva, a to nejen z prostředků Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví.⁶⁶

Sbírky a dary jako příspěvky členů a hlavní vlastní zdroje financování CNS

Sbírky

Sbírky tvoří významnou část příjmů všech církví nejen u nás, ale všude ve světě.⁶⁷ Tyto sbírky lze u křesťanských církví rozdělit na dvě základní skupiny, na **kostelní a účelové sbírky**.

Termín „**kostení sbírka**“ je uveden v našem právním řádu ve třech normách:

- v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění (dále jen „ZDP“), dále
- v prováděcí vyhlášce č. 504/2002 Sb., k zákonu č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, v obou těchto normách termín kostelní sbírky sleduje pouze dopad do zdanění nebo zaúčtování,
- v dosud platné normě z roku 1931 vyhlášce č. 155/1931 Sb. z. a n., vládní vyhlášce ze dne 24. září 1931, o novém zřízení Českobratrské církve evangelické, se definuje pojem kostelní sbírky takto: *„Každý církevní sbor (místní, seniorátní i povšechný) má právo nabývatí jmění i hmotných prostředků k vydržování své správy podle předpisu občanského zákona, žádá proto od svých členů k úhradě svých potřeb zvláštní příspěvky členské a má právo vybíratí tyto zvláštní příspěvky mezi svými členy a pořádatí sbírky*

⁶⁶ zpracováno z webových stránek Ministerstva kultury ČR. [online]. [cit. 2012-07-29]. dostupné na <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/financovani-cirkvi/obecne-o-moznostech-financovani-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-1046/>.

⁶⁷ ROSENMAYER, T., *Ekonomické výsledky církevních subjektů v roce 2004*, 2006, s. 11

kostelní a podomní. K vymáhání platů a povinností může církev požadovati pomoc úřadů státních (§ 10 protestantského patentu z 8. dubna 1861, č. 41 ř. z.).“⁶⁸

Negativní vymezení kostelních sbírek nalezneme v § 2 písm. b) zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách, kde se vymezují sbírky, které **nejsou sbírkami veřejnými** a nepodléhají režimu zákona takto: „*Za (veřejnou) sbírku se nepovažuje shromažďování finančních prostředků církvemi a náboženskými společnostmi, registrovanými podle zvláštního právního předpisu⁶⁹ k církevním a náboženským účelům, pokud se koná v kostelech, modlitebnách a jiných místech určených k provádění náboženských úkonů, bohoslužeb a obřadů.*“

Kostelní sbírky jsou běžným typem sbírek ve všech církvích, mají anonymní ráz a konají se pro obecné potřeby farností (farního sboru, náboženské obce,...). V některých farnostech a církvích v ČR jde v průměru až o několik desítek korun na účastníka bohoslužeb. Výnos z těchto sbírek lze považovat za relativně vysoký a stálý.⁷⁰

Účelové sbírky se v církvích konají na sociální činnost organizovanou farními nebo diecézními charitami, na pomoc při živelných katastrofách doma i v zahraničí atp. V evangelických církvích tvoří příspěvky zpravidla druhou nejvyšší příjmovou položku hned po salárech (ročních příspěvcích).⁷¹

„V katolických diecézích dlouhodobě činí celkový výnos sbírek přibližně stejnou částku jako státní dotace na duchovenstvo. V evangelických církvích bývají sbírky také významnou složkou příjmů, a to společně s ročními příspěvky a desátky. Církev československá husitská má povinný členský příspěvek ve stanovené výši, Českobratrská církev evangelická vybírá dobrovolný salární příspěvek, Církev adventistů vybírá desátek. Sbírkami obvykle slouží pro obecné potřeby farnosti, není-li vysloveně ohlášen speciální účel, nebo jejich určení. V nekatolických církvích mají účelové sbírky velkou tradici.“⁷²

Příjmy z kostelních sbírek tedy nespádají do kategorie příjmů z veřejných sbírek, ale nejvíce se blíží kategorii příjmů z příspěvků fyzických a právnických osob.⁷³

Příjmy ze sbírek jsou podle § 19 ZDP osvobozeny od daně z příjmů právnických osob.

⁶⁸STUHLÍKOVÁ H., *Dary, veřejné sbírky, kostelní sbírky, reklama, sponzorství*. [online]. [cit. 29.7.2012]. dostupné na <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d8968v11784-dary-verejne-sbirky-kostelni-sbirky-reklama-sponzorstvi/>.

⁶⁹ zákon č. 3/2002 Sb., o církvích

⁷⁰ TRETERA, R. J., *Stát a církev v České republice*, 2002, s. 97

⁷¹ tamtéž, s. 98

⁷² ROSENMAYER T., *Ekonomické výsledky církevních subjektů v roce 2004, 2006*, s. 11

⁷³ viz § 27 odst. 4. písm. a) zákona č. 3/2002, Sb., o církvích

Dary

Proces darování upravuje zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů. Darování probíhá darovací smlouvou, která může být ústní. Pouze v případě, že předmětem daru je nemovitost a nebo se věc nepředává současně při darování, musí být uzavřena písemná smlouva. Dárce má právo kontroly, zda obdarovaný naložil s darem tak, jak si dárce přál. Součástí smlouvy může být ujednání o tom, že pokud obdarovaný neužije dar na určené účely, má dárce právo žádat dar zpět.

Dary registrovaným církvím a náboženským společnostem spadají podle § 15 ZDP do nezdanitelné části základu daně PO. Zákon o daních z příjmů limituje dárce ve výši poskytovaného daru, který lze odečíst od základu daně. Dárce může samozřejmě poskytnout dar v neomezené hodnotě, avšak hodnota daru nad zákonným limitem je již bez daňových výhod. Fyzická osoba si může podle § 15 ZDP prostřednictvím daru odečíst v úhrnu nejvýše 10 % ze základu daně.

Mezi individuální dárce se řadí například členové organizace, dobrovolníci, příbuzní cílových skupin nebo lidé sympatizující s posláním NO. I zde, stejně jakou u podniků, dárce mají různé motivy k poskytnutí daru NO.⁷⁴

Dalším zdrojem příjmů jsou dary při příležitosti církevních úkonů (pohřby, křty, svatby), u Církve římskokatolické také mešní stipendia.

Příjmy z příspěvků fyzických a právnických osob, kostelních sbírek, příjmy za církevní úkony a příspěvky členů registrovaných CNS jsou na základě § 19 zákona o daních z příjmů osvobozeny od daně z příjmů právnických osob.

3.2.4 Další vlastní příjmy církví a náboženských společností

Další vlastní příjmy CNS jsou obdobné jako u neziskových organizací i podnikatelských subjektů. Mohou je tvořit:

- příjmy z prodeje a z pronájmu movitého, nemovitého a nehmotného majetku církví a náboženských společností,
- úroky z vkladů,
- dědictví,
- půjčky a úvěry,
- příjmy z podnikání nebo z jiné výdělečné činnosti.

⁷⁴ BOUKAL,P.- VÁVROVÁ,H., *Ekonomika a financování neziskových organizací*, 2007, s. 43

3.3 Úprava vztahu a financování CNS v Evropě a USA

Jak už bylo nastíněno, vztah mezi státem a církví je ve své podstatě určující pro ekonomické postavení církví a náboženských společností v daném státě.

3.3.1 Typologie vztahu státu a CNS

V současné vědě konfesního práva se podle vztahu k jednotlivým církvím rozlišují státy konfesijní a státy světské (sekulární).

Pod pojmem **konfesijní stát** rozumíme takové uspořádání vztahu církví a státu, ve kterém stát upřednostňuje a podporuje jedno náboženství. S uvedeným náboženstvím se tedy stát identifikuje, konzervuje historické sepětí státu a církve.

Stát konfesně neutrální, tj. světský neboli **sekulární**, představuje takový model vztahu státu a církví, který respektuje církevní a světonázorovou neutralitu. Jeho předpokladem je neidentifikace státu s jakýmkoliv vyznáním, náboženstvím, či ateistickou ideologií.⁷⁵

Vztah státu a církve typologicky kvalifikovat v rámci několika základních kategorií. Krajní polohou vztahu státu a církve je **vzájemná identifikace**, od které se během dějinného vývoje přecházelo k různým formám **neidentifikace**. Klíčovým znakem pro rozlišení různých forem neidentifikace je povaha vzájemného vztahu.⁷⁶ Uvedené typy vztahů jsou znázorněny na obrázku č. 3.

Kooperace je formou spolupráce, ve které stát uznává CNS jako veřejnoprávní korporace, respektuje náboženskou svobodu i vnitřní autonomii církví a zajišťuje jim podmínky pro provozování jejich činnosti.⁷⁷

Vztah kooperace může být potvrzen formou mezinárodní smlouvy mezi státem a reprezentací příslušné církve, ve které jsou zakotveny vzájemné vztahy, práva a povinnosti, způsob financování církve a vlastnický vztah k majetku. Tento stav kooperace se nazývá **konkordát** a existuje ve Španělsku a Itálii. Po roce 1998 byl realizován v Polsku a Maďarsku. Tato forma vztahu může být i určitým vyjádřením identifikace.⁷⁸

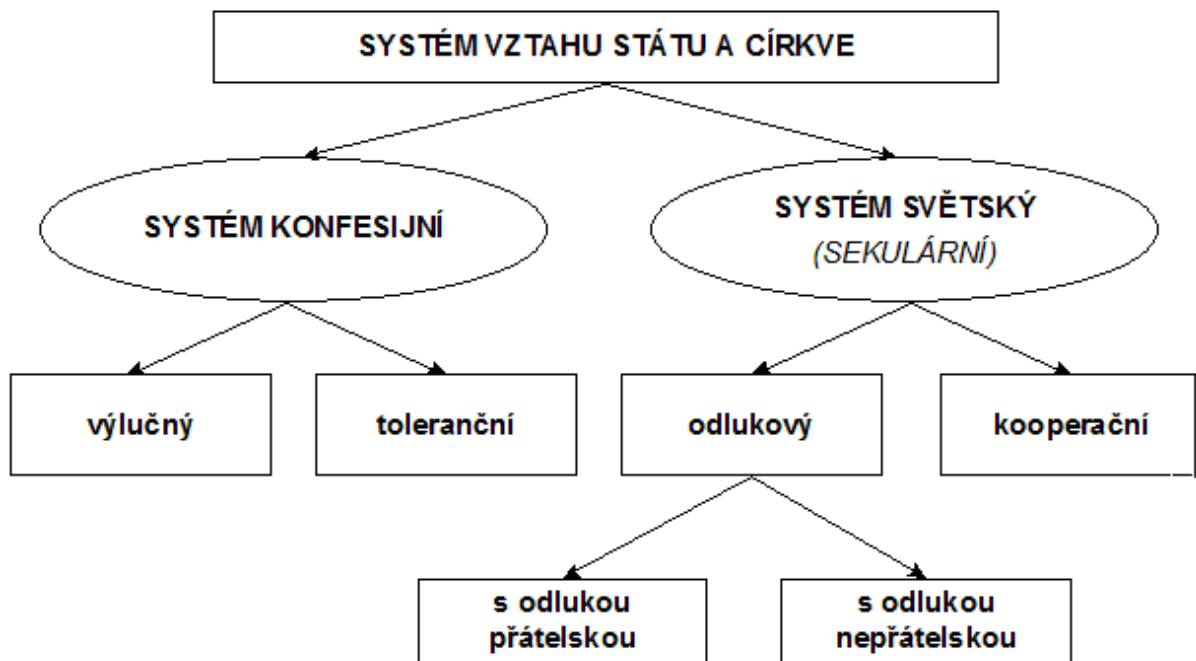
⁷⁵ Rektorič J., ESF MU 2000, [online]. [cit 2012-07-24]. dostupný na [www: <http://www.econ.muni.cz/~simona/skola/ekonomika/cirkve.html>](http://www.econ.muni.cz/~simona/skola/ekonomika/cirkve.html).

⁷⁶ tamtéž

⁷⁷ tamtéž

⁷⁸ tamtéž

Obr. č. 3 Systém vztahu státu a církve

Zdroj: *Doprovodné materiály k výuce konfesního práva na PF UK v Praze.* [online]. [cit 2012-07-24]. dostupné na [www: <http://spcp.prf.cuni.cz/vyuka/kp-text.htm>](http://spcp.prf.cuni.cz/vyuka/kp-text.htm).

Odluka je forma vztahu, kdy mají církve statut čistě soukromoprávní instituce, a proto jsou nepřipustné jakékoliv přímé subvence ze strany státu. Církve tak žijí pouze z darů a sbírek. Odluka může nabývat podle konkrétní úpravy vztahu státu a církve podoby přátelské (církve jsou určitým způsobem zvýhodňovány – například formou daňových úlev) nebo nepřátelské (církve mohou být naopak znevýhodňovány).

3.3.2 Způsoby financování církví v závislosti na vztahu státu a CNS

Uplatnění způsobu financování církví v praxi závisí na mnoha faktorech a okolnostech. Nejdůležitějšími jsou:

- historický vývoj finančního zabezpečení církví,
- současný vztah státu a církví,
- religiozita obyvatelstva, nebo
- ekonomické poměry v dané zemi.

Způsoby - Systémy financování církví můžeme rozdělit do dvou základních skupin na:

1. systém financování státem (Belgie, Lucembursko, Řecko),
2. systém financování církví jejich příslušníky, kde lze rozlišit:
  - systém darů a sbírek (USA, Francie),

- systém církevních daní (Německo, Švýcarsko, Skandinávie),
- systém církevních příspěvků (Rakousko, Nizozemí),
- daňové asignace (Itálie, Španělsko, Maďarsko, Slovensko, Polsko).⁷⁹

Existují také státy, ve kterých podstatný příjem církví tvoří výnos z majetku církví (Velká Británie, Irsko, Portugalsko). Tento způsob financování je však podmíněn faktem, že církev disponuje dostatečným, hospodářsky využitelným majetkem.⁸⁰

Výše jmenované formy financování církví se však v čisté podobě nikde nevyskytují. Téměř ve všech zemích Evropy a USA stát subvencuje sociálně-charitativní služby církví (domovy, důchodců, nemocnice atd.), církevní školy (ojediněle též církevní vysoké školství), vojenské a vězeňské pastorační služby a péči o církevní památky.⁸¹

3.3.3 Vztah státu a církví a náboženských společností v ČR od 1.1.2013⁸²

Během minulého roku, tj. 2012, kdy vznikala tato práce, byla otázka nedokončeného majetkového vyrovnání velmi aktuálním tématem na scéně veřejného života. Zákonná podoba nepřesně označovaná jako „církevní restituce“ poprvé v historii prošla poslaneckou sněmovnou ČR do senátu. Dne 14. července 2012 poslanecká sněmovna ČR schválila tento zákon počtem hlasů 93 : 89. Senát následně vrátil návrh zákona zpět do poslanecké sněmovny, která dne 8. listopadu 2012 senátní veto přehlasovala počtem hlasů 102 : 1 za situace, kdy opoziční poslanci protestně opustili jednací sál, a zákon tak schválila. Legislativní proces byl završen dne 22. listopadu 2012 „nepodpisem“ prezidenta republiky.

Zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (dále jen „zákon“), byl vyhlášen ve sbírce zákonů a je účinný od 1. ledna 2013.

Cílem tohoto zákona nebyla jen běžná restituce zabaveného majetku, ale zároveň finanční odluka církví a státu. Zákon definuje tři formy vyrovnání. Těmi jsou navrácení části nemovitého majetku v hodnotě odhadované na zhruba 75 miliard korun, vyplacení finanční náhrady ve výši 59 miliard korun v průběhu následujících třiceti let, a konečně v tzv.

⁷⁹ PILNÝ, J., *Problematika financování církví v České republice*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2001. ISSN 1211-555X. s. 266 [online]. [cit. 2012-08-03]. dostupné na [www: <http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/32269/1/CL79.pdf>](http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/32269/1/CL79.pdf).

⁸⁰ zpracováno z: KOLÁŘ, P. *Postavení církví ve vybraných zemích Evropy*. Informační studie Parlamentního institutu č. 5.159. [online]. [cit. 2012-08-03]. dostupné na [www: <www.roithova.cz/soubory/Parlamentniinstitut.doc?fid=56>](http://www.roithova.cz/soubory/Parlamentniinstitut.doc?fid=56).

⁸¹ tamtéž

⁸² zpracováno ze zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů

---

přechodném období, které činí sedmnáct let, je církvím přiznán nárok na příspěvek na jejich činnost ze státního rozpočtu.

K navrácení majetku musí církve a náboženské společnosti prokázat, že na něj mají nárok a že jim byl zabrán v době mezi únorovým nástupem komunistů v roce 1948 a 1. lednem 1990. Podle zákona jsou povinny tak učinit ve lhůtě do 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti zákona, jinak jejich nárok zanikne.

Finanční náhrada za majetek, který nelze vydat, se podle § 15 vyplatí ve třiceti bezprostředně po sobě následujících ročních splátkách. Výše roční splátky se vypočte jako podíl nesplacené částky finanční náhrady a počtu dosud neuhrazených ročních splátek. Roční splátku finanční náhrady vyplácí Ministerstvo kultury vždy nejpozději do 31. prosince kalendářního roku, za který je určena, a to počínaje rokem 2013. Církev římskokatolická podle tohoto zákonného ustanovení obdrží v rámci finančního vyrovnání částku 47,2 miliardy Kč. Odškodněny mají být i církve, které v době totality ani neexistovaly. Komplexní výše finančních náhrad jednotlivým církevním a náboženským společnostem je uvedena v příloze č. 5 této práce.

Mimo toto majetkové a finanční narovnání je v platnosti také ustanovení § 17 o příspěvku na podporu činnosti dotčených církví a náboženských společností, kdy po dobu sedmnácti let ode dne nabytí účinnosti zákona (dále jen „přechodné období“) stát vyplácí dotčeným církvím a náboženským společnostem příspěvek na podporu jejich činnosti (dále jen „příspěvek“).

V prvních třech letech přechodného období se výše příspěvku rovná částce poskytnuté dotčené církvi a náboženské společnosti na základě zákona č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, ve znění pozdějších předpisů, v roce 2011 (viz příloha č. 3). Výše příspěvku se od čtvrtého roku přechodného období každoročně snižuje o částku odpovídající 5 % částky vyplacené v prvním roce přechodného období. Příspěvek se vyplácí na kalendářní rok, a to vždy nejpozději do 31. ledna kalendářního roku, na který je určen. Příspěvek není předmětem daně, poplatku ani jiného obdobného peněžitého plnění.

Tento zákon tak nastolil zcela nové legislativní prostředí, kdy během následujících sedmnácti, respektive třiceti let, bude uskutečněna úplná odluka církví a náboženských společností od státu.

3.4 Finanční analýza

*„Finanční analýza představuje rozbor údajů, jejichž prvotním a zpravidla hlavním zdrojem je finanční účetnictví. Analýzou údajů získaných zpravidla z finančního účetnictví a účetních výkazů můžeme získat přehled o majetkové, finanční a důchodové situaci podniku, a dále pak podklady pro finanční rozhodování a finanční řízení podniku.“*⁸³ Na kvalitě vstupních údajů, tedy na správně a úplně vedeném účetnictví, a z něj sestavených účetních výkazů a souvisejících dokumentů, je závislá i kvalita výstupních ukazatelů finanční analýzy a jejich vypovídací schopnost.

*„Finanční analýza slouží ke komplexnímu zhodnocení finanční situace podniku. Pomáhá odhalit, zda je podnik dostatečně ziskový, zda má vhodnou kapitálovou strukturu, zda využívá efektivně svých aktiv, zda je schopen včas splácet své závazky a celou řadu dalších významných skutečností.“*⁸⁴

Hlavní zásady finančního řízení a hospodaření v neziskové sféře jsou založeny na principu tzv. 3E. Jedná se o 3 anglické pojmy Economy, Efficiency, Effectiveness, které bývají někdy souhrnně definovány jako výkonnost organizace. Pojem Economy se překládá jako hospodárnost a jedná se o co nejnižší vynaložení prostředků při dodržení odpovídající kvality. Českým ekvivalentem slova Effectiveness je efektivnost. Efektivnost v tomto slova smyslu lze popsat jako dosažení potřebných výstupů za málo peněz. Poslední pojem Efficiency lze přeložit jako efektivita. Jedná se o výkonnost neboli míru dosahování požadovaných výsledků.

Při hodnocení hospodaření neziskových organizací je nutné akceptovat jejich zvláštnosti, kdy je důležité především měření úspornosti vynaložených nákladů vzhledem k požadovaným výstupům. Nástroje finanční analýzy musí respektovat specifický charakter neziskových organizací. Výkonnost organizace je potřeba posuzovat vzhledem k jejímu poslání a nadefinovaným cílům. Ukazatele finanční analýzy se musí modifikovat pro potřeby neziskově orientovaných organizací.⁸⁵

*„Finanční analýza je formalizovaná metoda, která poměřuje získané účetní údaje navzájem mezi sebou a rozšiřuje tak jejich vypovídací schopnost. Umožňuje dospět k určitým závěrům o celkovém hospodaření, majetkovém a finanční situaci podniku, podle nichž by bylo možné přijmout různá opatření, využít tyto informace pro řízení a rozhodování.“*⁸⁶

⁸³ MÁČE M., *Finanční analýza obchodních a státních organizací. Praktické příklady a použití*, 2006, s. 23

⁸⁴ KNÁPKOVÁ A., PAVELKOVÁ D., *Finanční analýza – Komplexní průvodce s příklady*, 2010, s. 15

⁸⁵ OTRUSINOVÁ, M., *Hospodaření nepodnikatelských organizací*, 2009, s. 13

⁸⁶ HOLEČKOVÁ, J., *Finanční analýza firmy*, 2008, s. 22

3.4.1 Metody a ukazatele finanční analýzy

K základním metodám, které se při finanční analýze využívají, patří zejména:

- **Analýza stavových (absolutních) ukazatelů.** Jedná se o analýzu majetkové a finanční struktury; užitečným nástrojem je analýza trendů (horizontální analýza) a procentní rozbor jednotlivých dílčích položek rozvahy (vertikální analýza).
- **Analýza tokových ukazatelů.** Týká se především analýzy výnosů, nákladů a zisku; opět je vhodné využití horizontální a vertikální analýzy.
- **Analýza rozdílových ukazatelů.** Nejvýraznějším ukazatelem je čistý pracovní kapitál.
- **Analýza poměrových ukazatelů.** Jde především o analýzu ukazatelů likvidity, rentability, aktivity, zadluženosti a dalších ukazatelů.
- **Analýza soustav ukazatelů.**
- **Souhrnné ukazatele hospodaření.**⁸⁷

Elementární metody finanční analýzy pracují s ukazateli. Při výpočtech je užívána základní aritmetika a procentní výpočty. Ukazateli rozumíme buďto přímo položky z účetních výkazů, anebo data z výše uvedených zdrojů odvozená na základě elementárních matematických postupů. Ukazatele finanční analýzy můžeme třídit podle různých kritérií, viz tabulka č. 8.

Tab. č. 8 Ukazatele - kriteria a třídění

Kriterium	Třídění
Vztah k účetním výkazům	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ukazatele rozvahové, tj. položky aktiv a pasiv ▪ ukazatele výsledkové, tj. náklady, výnosy, zisk ▪ ukazatele peněžních toků (cash flow), tj. cash flow z provozní, investiční a finanční činnosti ▪ ukazatele mezivýkazové, tj. ukazatele vzájemného vztahu rozvahy, výsledovky a peněžních toků ▪ ostatní
Způsob charakteristiky jevu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ extenzivní (objemové) - přinášejí informaci o rozsahu (objemu), tj. udávají kvantitu v přirozených jednotkách ▪ intenzivní (relativní) - charakterizují míru, v jaké jsou extenzivní ukazatele podnikem využívány, a ukazují, jak silně nebo rychle se tyto ukazatele mění
Matematický způsob výpočtu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ absolutní - převzaté z údajů účetnictví ▪ rozdílové - vzniklé rozdílem dvou jiných ukazatelů ▪ poměrové - vzniklé poměrem (podílem) dvou ukazatelů ▪ procentní - poměr vyjádřený v %
Čas (okamžik nebo interval)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ukazatele stavové - udávají stav k určitému okamžiku (např. položky rozvahy) ▪ ukazatele tokové - udávají vývoj v určitém časovém intervalu (např. položky výsledovky, peněžní tok)

Zdroj: SŮVOVÁ, H., SRPOVÁ, J., POLOPRUTSKÁ, R., PETR, J., KNAIFL, O., KOHOUT, P., JACKO, F., HUBÁLEK, K., ŠPAČEK, E. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítač*, s. 20 – 21

⁸⁷ KNÁPKOVÁ A., PAVELKOVÁ D., *Finanční analýza – Komplexní průvodce s příklady*, 2010, s. 59

3.4.2 Analýza absolutních ukazatelů⁸⁸

Absolutní ukazatele pocházejí z účetních výkazů. Data jsou porovnávána za daný účetní rok s rokem minulým. Sledují se absolutní a relativní změny.

V **horizontální analýze** je zjišťována změna položky oproti předcházejícímu roku v absolutní i relativní výši. Relativní změna se zjistí jako podíl rozdílu hodnoty ukazatele a hodnoty předcházejícího roku s ukazatelem předcházejícího roku. Získaný výsledek se vynásobí stem pro vyjádření v procentech. Tato analýza představuje analýzu trendů aktiv a pasiv (nákladů a výnosů).

Vertikální analýza je tak označována proto, že technika rozboru bývá zpracována v jednotlivých letech od shora dolů. Procentní podíly jednotlivých položek aktiv na celkových aktivech udávají, do jakých aktiv investovala organizace svůj kapitál. Vertikální analýza pasiv udává zdroj financování aktiv, a dále jakou měrou byl využit vlastní a cizí kapitál. Touto analýzou se zkoumá především struktura aktiv a pasiv (nákladů a výnosů).

3.4.3 Oblasti finanční analýzy⁸⁹

Při technické finanční analýze se ukazatele zaměřují do čtyř oblastí. Jedná se o **rentabilitu, likviditu, zadluženost a aktivitu**.

Efektivnost činnosti organizace nejlépe znázornují ukazatele **rentability**. Prostřednictvím zisku se zjišťuje velikost nákladů a výnosů. Podstatné je zvolit odpovídající typ ukazatele zisku, který je absolutním ukazatelem této oblasti.

Schopnost přeměňovat majetek v peníze k vyrovnávání závazků v krátkém horizontu se jmenuje **likvidita**. Pro existenci organizace je důležitá schopnost vytvářet prostředky pro úhradu krátkodobých závazků. Likvidita určuje rovnováhu mezi krátkodobými platebními zdroji a krátkodobými závazky.

Aktivita organizace hodnotí schopnost využívat vložené prostředky. Používají se ukazatele výkonnosti, vázanosti a doby obratu.

Stabilitu a zadluženost organizace vyhodnocují ukazatelé zadluženosti. Míra nezávislosti organizace ukazuje její stabilitu.

⁸⁸ volně zpracováno z: KNÁPKOVÁ A., PAVELKOVÁ D., *Finanční analýza - Komplexní průvodce s příklady*. 2010.

⁸⁹ MÁČE, M. *Finanční analýza obchodních a státních organizací. Praktické příklady a použití*. 2006.

4 CHARAKTERISTIKA Římskokatolické farnosti Cheb

V následující kapitole bude představena Římskokatolická farnost Cheb. V dalším textu bude ve smyslu Římskokatolická farnost Cheb používáno slovních spojení Řk farnost, chebská farnost, farní obec, nebo také jen farnost. Kapitola je zpracována z veřejně dostupných informací, jejichž prameny jsou zejména výroční zprávy, webové stránky a přílohy účetních závěrek farnosti.

4.1 Základní charakteristiky

Základní identifikační údaje o zvoleném subjektu lze specifikovat následovně:

Název:	Římskokatolická farnost Cheb
Sídlo:	Kostelní nám. 188/15, 350 02 Cheb,
IČ:	47722347
Zřizovatel:	Biskupství plzeňské (dále také jen „Bip“), Nám. Republiky 35, 301 14 Plzeň
Statutární orgán:	farář Mgr. Petr Hruška, Th.D. (od 1.5.2011)

Právní statut ⁹⁰ Řk farnost Cheb je církevní právnickou osobu. Byla zřízena dne 1. 7. 1994 na základě zápisu č. 8/1-06-079/1994 do rejstříku církevních právnických osob Ministerstvem kultury České Republiky.

Římskokatolická farnost Cheb ⁹¹ je územně organizovaná, nízkoprahová základní pastorační struktura místní církve plzeňské diecéze podporující život a službu členů své farní obce uprostřed nejrozličnějších skupin, společenství, pastoračních prostorů, projektů či iniciativ na území farnosti. ⁹² Farnost je integrální součástí universální Církve římskokatolické a její dvoutisícileté tradice. Svou identitu historicky ⁹³ odvozuje z nepřetržité existence katolické farnosti v Chebu u kostela sv. Mikuláše a Alžběty. Její počátky lze datovat do 20. let 13. století, kdy se objevují první zmínky o kostele.

⁹⁰ Sama farnost odvozuje svou právní subjektivitu od jejího založení biskupem plzeňským

⁹¹ Z přílohy účetní závěrky; Interní definice: Římskokatolická farnost Cheb je „natrvalo zřízeným společenstvím katolických křesťanů v místní církvi, tj. plzeňské diecézi, svěřeným pod vedením plzeňského diecézního biskupa do pastorační péče farářů (nebo členům společné duchovní správy), jako jejímu vlastnímu pastýři“, přičemž tato farnost „zahrnuje všechny katolické křesťany určitého biskupem vymezeného území“.

⁹² Konkrétní vymezení území farnosti je dáno periodicky aktualizovaným dokumentem „Rozhodnutí o území farnosti a dalších změnách“ vydaným biskupem plzeňským jako statutárním zástupcem Biskupství plzeňského. Aktuálně (k 1. 7. 2012) toto území odpovídá správním obvodům obcí Cheb, Dolní Žandov, Lipová, Milíkov, Odrava, Okrouhlá, Pomezí n. Ohří, Nebanice a Tuřany.

⁹³ Farnost svou identitu odvozuje především teologicky podle CIC, kán. 515, 517 a 518

4.2 Poslání Římskokatolické farnosti Cheb

Na tomto bude uvedena zestručněná verze poslání. Farnost sama své poslání prezentuje ve výročních zprávách i na webových stránkách v obširnější a strukturovanější podobě s množstvím teologických aspektů. Toto poslání je v praxi implementováno do každé oblasti života farnosti včetně oblasti hospodaření a správy majetku. Poslání zní:

„V oázách života i v pouštích umírání uprostřed dnešní společnosti na Chebsku je naším posláním žít život sloužící životu s Kristem a s druhými pro Krista a pro druhé tím, že budeme:

1. **Slavit** dar Kristova života při bohoslužbě,
2. **Sloužit** darem Kristova života všem potřebným a
3. **Svědčit** o daru Kristova života všem lidem.

Proto chceme prohlubovat základní rysy naší farní obce:

4. **Společenství** v malých skupinách a osobních vztazích,
5. **Svatost** jako osobní zralost a schopnost učit se a
6. **Spolupráce** uvnitř farnosti i s ostatními lidmi dobré vůle.

K zajištění poslání a života naší farní obce budou sloužit tyto podpůrné nástroje:

- a. **Správa** doprovázející život ve farnosti (pastýřské vedení),
- b. **Správcovství** spravující prostředky k životu ve farnosti (hospodaření s materiálními zdroji a financemi),
- c. **Struktury** vytvářející podmínky k životu ve farnosti (organizační řízení).

*Toto své poslání chceme naplňovat především ve společenstvích a skupinách naší farní obce a skrze služby naší farnosti. Našimi vítanými partnery jsou však i všichni ti, kdo jakkoli usilují o spravedlnost a lásku, prvotně pak křesťané z jiných sborů a církví, ale i všichni lidé dobré vůle.“*⁹⁴

Farnost má své poslání vyjádřeno i v grafické podobě. Poslání je znázorněno v kruhu, uvnitř něhož se všechny komponenty poslání navzájem prolínají. Grafická podoba poslání je vyobrazena v příloze č. 5.

⁹⁴ Římskokatolická farnost Cheb, [online]. [cit. 2013-02-11]. dostupné na www.farnostcheb.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=117&Itemid=241.

4.3 Předmět činnosti

Předmětem činnosti farnosti je pastore. ⁹⁵ Jelikož zřejmě nejde o pojem běžně známý a používaný, uvádíme na tomto místě jeho bližší výklad. „*Pastorace znamená zabývání se lidmi v konkrétních životních podmínkách, tedy v určité zemi, v určité dějinné situaci, v určitém historickém a kulturním kontextu ve světle a síle evangelia. Jde o působení církve z inspirace evangelia jak interní - tím je rozuměna pastorece věřících v užším slova smyslu, tak externí - tím je míněna jak péče o obecné blaho, tak péče o ty, kdo stojí na okraji církve.*“ ⁹⁶

Pastorece ve smyslu funkčního pojetí okruhu činností farnosti zahrnuje všechny ty činnosti, které slouží k naplňování výše uvedeného poslání ve všech jeho základních složkách, tj. **slavení, služba, svědectví, společenství, svatost, spolupráce.**

Pastorece se tedy realizuje v mnoha oblastech života a služby farnosti. Těmi oblastmi jsou především oblast bohoslužebná (slavení mší, společné modlitby, modlitební skupiny, adorace, aj.), svátostná (slavení křtu, biřmování, manželství, slavení svátosti smíření, slavení svátosti pomazání nemocných, slavení posledního rozloučení), charitativní (především návštěvy nemocných, a další diakonické služby), poradenská (duchovní a pastorační doprovázení, poradenské rozhovory, návštěvy), vzdělávací (vedení do víry, výuka dětí, mládeže i dospělých, semináře, přednášky), či setkávací (pořádání a koordinace množství rozličných „akcí“ – farní ples, farní dovolená, farní dny, farní pouti a posvícení, posvícenská zabijačka, formační rodinné víkendy, letní tábor pro děti, zázemí malých i větších skupin, společenských a liturgických setkání, a mnoho dalších aktivit.).

4.4 Organizační struktura

Organizační struktura je kombinovaná, formální a neformální.

Formální struktura je hierarchická a sahá i do vnějšího prostředí farnosti v rámci hierarchie Řk církve. Zahrnuje faráře (dříve společnou duchovní správu), farní tým, pastorační radu farnosti, ekonomickou radu farnosti, radu Farní charity a radu Lorety (více v příloze č. 6).

Volnější neformální struktura zrcadlí členský princip a vykazuje funkční prvky. Zahrnuje „tým služebníků“ (dobrovolníci), farní skupiny a základní společenství, členy farní obce a konečně všechny farníky. Je charakteristická dobrovolnou prací a dárcovstvím financí, hmotných věcí, ale i schopností nebo času (více v příloze č. 6).

⁹⁵ Pastorece je zároveň posláním a předmětem činnosti celé Církve římskokatolické.

⁹⁶ OPATRŇY, A., *Pastorece v postmoderní společnosti*, 2001, s. 9

4.5 Hospodářská střediska

Život a služba farnosti probíhají ve střediscích, jež se následně promítají také do rozpočtnictví a do účetnictví jako střediska hospodářská:

Geografická střediska: Cheb, Dolní Žandov, Maria Loreto

- **Středisko Cheb** pokrývá pastoračně území města Cheb a zahrnuje služby ostatních funkčních středisek (charita, knihovna, penzion, centrum, kancelář). Ekonomicky jsou pod střediskem Cheb vedeny dva z funkčních kostelů, a to kostel sv. Mikuláše a kostel sv. Václava.
- **Středisko Dolní Žandov** je v rámci farnosti zřízeno proto, aby byla zohledněna pastorační a ekonomická specifika místního společenství křesťanů v Dolním Žandově a okolních obcích, které dříve tvořily farnosti Dolní Žandov a Milíkov.
- **Maria Loreto** je střediskem, jehož hlavním posláním je ve spolupráci se spolky Maria Loreto z Chebu a Waldsassenu rozvíjet poutní místo Maria Loreto jako prostor setkávání, pohostinnosti, zvěstování a slavení.

Projektová střediska: fara, kancelář, knihovna, penzion, Farní charita

- **Farní centrum (centrální servis)** je střediskem, které vytváří týlové zázemí pro farnost tím, že poskytuje prostory pro farní kancelář a pro setkávání či liturgické slavení farnosti, jednotlivých farních skupin nebo i cizích organizací.
- **Farní kancelář** poskytuje administrativní a komunikační zázemí pro vedení a řízení farnosti, včetně vedení účetnictví a celkové správy majetku. Zabezpečuje mj. také vyúčtování jednotlivých dotací, ekonomický dohled nad investičními akcemi, vedení pokladny a správu hotovosti, přípravu rozpočtu, vedení matričních knih, aj.
- **Farní knihovna** je projektem, který široké veřejnosti nabízí možnost k setkání s křesťanskou literaturou, farníkům pomáhá v prohlubování jejich křesťanského života, pastoračním pracovníkům zprostředkovává kvalitní pastorační literaturu a všem poskytuje prostor ke chvílce zastavení se.
- **Farní penzion** je střediskem, které zabezpečuje provoz bývalé fary v Dolním Žandově tak, aby poskytovala kvalitní ubytovací a servisní zázemí pro rodinnou i individuální rekreaci, formační a jiné skupinové pobyty a zároveň sloužila jako základna pro farní akce.

Farní charita je samostatná CPO ekonomicky a hospodářsky začleněná do struktury Diecézní charity Plzeň. Jejím prostřednictvím je naplňováno diakonické poslání farnosti. Tato jednotka

je součástí farnosti pouze funkčně. Charitní služby jsou poskytovány zdarma. V rámci Farní charity fungují organizační jednotky Kontaktní místo a Dobrovolnické centrum.

Dobrovolnické centrum funguje podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě,⁹⁷ tzn. je vysílající organizací. Koordinuje a zprostředkovává kontakt mezi dobrovolníky a přijímajícími organizacemi. Svým dobrovolníkům zajišťuje podpůrný servis včetně odborných školení a supervize předcházející syndromu vyhoření. Je činné například v následujících programech:

- **Služba nemocným** - pravidelné návštěvy nemocných ve zdravotnických a sociálních zařízeních, nemocnicích, domovech důchodců, „LDNkách“, i v jejich domácnostech (především o prvních pátcích, ale i jindy dle potřeby). Tato je vykonávána službou stálé dobrovolnické skupiny „služby nemocným“.
- **Aktivizační služby pro seniory** – skupinové aktivizační služby (výtvarné, hudební aktivity) i individuální společnost pro osamělé obyvatele domovů důchodců.
- **Paliativní péče**⁹⁸ - práce na podpoře rozvoje paliativní péče; spolupráce se sdružením Hospic sv. Jiří o. s.; příprava vybudování zděného hospice a založení služby mobilního hospice v Karlovarském kraji.
- **Farní taxislužba** - dovoz obtížně pohyblivých farníků na nedělní bohoslužby, po telefonické dohodě také na nákup, nebo k lékaři.
- **Služba lidem bez domova** - spolupráce s Noclehárnou Betlém a Denním centrem sv. Alžběty, pro jehož klienty jsou pravidelně pořádány různé akce, například každoroční štědrovečerní večeře.
- **Skupina Sasanka** - poskytuje zázemí a pomoc rodičům dětí s vážným zdravotním postižením a zprostředkovává jim možnost podpory, integrace a služby dobrovolníků.

Kontaktní místo slouží veřejnosti, která se může obracet se žádostmi o zprostředkování různých charitních služeb, ale také s nabídkami dobrovolnické pomoci, stejně tak jako s nejrůznějšími potřebami. V rámci dobrovolnického programu „Ferda Mravenec“ se snaží farnost zprostředkovat jak pomoc, tak uplatnění.

⁹⁷ Rozhodnutí o akreditaci Dobrovolnického centra při Farní charitě Cheb bylo vydáno Ministerstvem vnitra ČR pod čj.: OP- 213 - 3/DS- 2007 v Praze dne 10. prosince 2007, podle podle § 6 odst. 2 zák. č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě).

⁹⁸ Paliativní péče je moderní celosvětově rychle se rozvíjející typ péče, který nabízí umírajícím a jejich blízkým účinnou pomoc tam, kde prostředky běžných léčebných postupů, ale také síly a schopnosti nejbližšího okolí velmi často selhávají. Paliativní péče se zabývá utrpením, potřebami, kvalitou života a důstojností lidí na konci života (WHO 2003). Specializované zařízení poskytující paliativní péči se označuje hospic.

5 ROZBOR HOSPODAŘENÍ Řk farnosti Cheb

V této kapitole budou analyzovány způsoby vnitřního hospodaření, účetnictví, rozpočty a financování farnosti. Kromě veřejných informačních zdrojů byly ke zpracování využity také interní dokumenty a strukturované rozhovory s oběma faráři společné duchovní správy a s pastorační asistentkou pro ekonomickou a administrativní činnost (hlavní účetní).

5.1 Vnitřní pravidla hospodaření

V této kapitole bude předmětem zkoumání úprava vztahů se zřizovatelem a tzv. „Koncepce správcovství“, což je interní dokument farnosti, který vykazuje znaky vnitřní směrnice mimo jiné také pro oblast hospodaření s majetkem a financemi.

5.1.1 Vztahy se zřizovatelem

Farnost má vlastní uspořádání interních procesů definované církevním právem. V ekonomické oblasti se kromě příslušných účetních a daňových předpisů navíc řídí příslušnými směrnicemi Biskupství plzeňského (dále také jen „Bip“), vycházejícími ze Základního dokumentu Církve římskokatolické. Diecézní směrnice vycházejí ve „Sbírce pokynů Bip“.

V jednotlivých konkrétních případech jsou pro farnost závazné interní pokyny diecézního ekonoma,⁹⁹ nebo jím řízeného ekonomického oddělení biskupství plzeňského.

Role jednotlivých organizačních složek biskupství, případně Diecézní charity vzhledem k farnosti může nabývat následujících podob:

- **role metodická** - z pověření biskupa zajišťují metodické vedení farností v oblastech nebo v jednotlivých případech určených příslušnými směrnicemi,
- **role kontrolní** - z pověření biskupa kontrolují či dohlíží nad některými oblastmi služby farnosti, přičemž povinnosti farnosti vůči těmto složkám musí být přesně specifikovány v příslušných směrnicích,
- **role servisní (poradenská)** - v rámci své kapacity a za finančních podmínek jasně určených příslušnými směrnicemi jsou k dispozici na požádání tam, kde je farnost výslovně požádá o pomoc či radu,
- **role komplementární** - v mimořádných situacích zcela nebo částečně přebírají zodpovědnost za zajištění některé klíčové složky pastorace či církevní administrace a doplňují to, na co farnost nemá kapacitu.

⁹⁹ CIC, kán. 494

„Výkaz o hospodaření římskokatolické farnosti“ je interní výkaz diecéze. Nenahrazuje zákonem požadované výkazy, zpracovává se k 31. 12. běžného roku. V případě farnosti prochází transformací z podvojného do jednoduchého účetnictví.

„Stanovy ekonomických rad farností“ je interní předpis Biskupství plzeňského upravující pravidla pro působení ekonomických rad farností v celé diecézi.

Z osobních rozhovorů vyplynula nesnadná komunikace s některými odděleními biskupství plzeňského a svízelné pracovní kontakty s generálním vikářem. Vztahy s biskupstvím poznamenala náhlá a nečekaná rozhodnutí biskupství, především rozhodnutí prodat františkánský klášter, pro který byl připraven projekt vzniku farního centra, nebo rozhodnutí zrušit projekt založení „Centra pastorační podpory“ v Dolním Žandově. Způsob vyjednávání biskupství o ceně františkánského komplexu také příliš neprospěl dobrým vztahům mezi městem Cheb a farností.

5.1.2 Koncepce správcovství

Chebská farnost je organizací se staletou historií, jež s oblastí hospodaření farnosti neoddělitelně souvisí. Významné změny, které znamenaly zásadní přelom v dosavadním způsobu fungování farnosti včetně jejího hospodaření, se odehrály i v posledním desetiletí. Jedná se o reformu farností na diecézní úrovni, ustanovení společné duchovní správy a formulaci a realizaci konsolidační strategie, které budou předmětem této podkapitoly.

Reforma farností diecéze plzeňské

V roce 2003 byla na celodiecézní úrovni realizována restrukturalizace farní správy, která spočívala především v rozsáhlém slučování farností do větších funkčních celků. Z původních 324 farností v plzeňské diecézi se jejich počet snížil na současných 71 farností.

V chebské farnosti se toto administrativní spojení okolních farností do jediné promítlo do hospodaření především množstvím převodů a přesunů nemovitého i movitého majetku. Proběhl převod komplexu františkánského kláštera včetně kostela Zvěstování Panny Marie z majetku biskupství do majetku Města Chebu. Farní budova na Kostelním náměstí byla původně v majetku města, pak v majetku biskupství, do majetku farnosti vstoupila v roce 2005. Kostel v Milíkově byl převeden na Obec Milíkov. Do majetku farnosti dále přibyly kostely v Dřenicích, v Paličích, v Nebanicích a ve St. Hrozňatově.

Společná duchovní správa farnosti v letech 2004 – 2010

K 1. 6. 2004 biskup plzeňský v chebské farnosti zřídil společnou duchovní správu (SDS Cheb). Jednalo se o druh správy,¹⁰⁰ který byl vykonáván formou týmové spolupráce „in solidum“,¹⁰¹ a ve které každý z členů týmu měl práva a povinnosti faráře. Dosavadního faráře Petra Bauchnera působícího ve farnosti od r. 2003¹⁰² ustanovil moderátorem¹⁰³ SDS, který zastupuje farnost navenek a řídí rozdělení vnitřních zodpovědností, a tým doplnil druhý farář (spolufarář) Petr Hruška¹⁰⁴ jako facilitátor.¹⁰⁵ Tato SDS byla ukončena v roce 2010 přeložením pátera Bauchnera do Římskokatolické farnosti Sokolov.

Tímto byla ve všech oblastech života farnosti včetně jejího hospodaření započata zcela nová epocha, kdy byla postupně komplexně implementována nová koncepce jak pastorační (hlavní činnost), tak v oblasti hospodaření s majetkem a financemi (oblast správy).

Vnitřní strukturální a administrativní konsolidace

V období od ledna 2005 do června 2006 prošla farnost obdobím, během kterého došlo k položení základů pro její další růst a rozvoj. Nastal zřetelný posun v oblastech vykazatelnosti hospodaření vůči biskupství i dárcům, zprůhlednění financí pro veřejnost, zavedení nových, dosud ne příliš využívaných postupů v oblasti rozpočtové a účetní. Během roku 2005 práce farního týmu spočívala mj. také v tvorbě základních koncepčních dokumentů.¹⁰⁶

Strukturu ekonomiky farnosti zásadním způsobem ovlivnilo vytvoření „**Koncepce správcovství**“ (2005, finální verze 1. 2. 2008). Jedná se o základní koncepční dokument, jímž se život a služba farnosti řídí. Ekonomická dimenze koncepce je však pouze sekundární s cílem zajištění plynulého a bezproblémového fungování hlavní činnosti - pastore. „Koncepce správcovství“ se hospodaření dotýká v následujících oblastech:

- **Formulace dlouhodobé pastorační vize a poslání**

Ve vizi je podstatné prohloubení duchovní a vztahové vitality farnosti jako celku s důrazem na vyváženost obou těchto rozměrů, s cílem připravit půdu pro hlubší proces proměny farní pastore se zřetelnou tendencí k zapojování více a více farníků do života farnosti.

¹⁰⁰ vymezený kodexem církevního práva (kán. 517 a 543 CIC)

¹⁰¹ z lat. společně

¹⁰² do farnosti přišel po absolvování tříletého studijního pobytu v Itálii

¹⁰³ kněz koordinující duchovní správu pro více farností

¹⁰⁴ po tříletém studijním pobytu v Irsku

¹⁰⁵ má na starost řízení podpůrných činností

¹⁰⁶ Statut Řk farnosti Cheb, Organizační řád, Pastorační vize, Statut pastorační rady, Zásady pro spolupráci na poutním místě Maria Loreto a Organizační řád Lorety aj.

- **Vize samofinancování**

Je zde konstatováno, že se podíl státního příspěvku na financování farnosti pohybuje kolem 44 % (příspěvek na platy duchovních, rok 2008) a vlastní zdroje tvoří 56 %. Farnost do budoucna chce být finančně soběstačná.

- **Vytvoření struktur**

Proces probíhal s cílem tvorby organizačně-správního prostředí, stabilizace farního týmu, formace pastorační a ekonomické rady a vyhledávání zodpovědných spolupracovníků.

- **Správa majetku**

Převody v majetkové oblasti si vyžádaly profilaci nemovitého majetku na funkční a naopak zátěžové budovy, s cílem pastoračně smysluplného využití a zodpovědného financování provozu, případně rekonstrukcí všech budov, do doby rozhodnutí o jejich dlouhodobém využití, pronájmu nebo prodeji.

- **Iniciace a realizace projektu „Ohrožené kostely“**

Cílem je zachování a využití kostelů¹⁰⁷ i za cenu jejich převodu do soukromého vlastnictví. Tyto kostely byly oceněny reprodukční cenou a tou byly zaneseny do účetnictví farnosti.

- **Investiční akce**

Profilace a definování aktivně využívaného majetku vyústila v řadu rozsáhlých rekonstrukcí (stavba toalet na Loretě, rekonstrukce a dostavba Farního centra ve farní budově).

- **Konsolidace farní ekonomiky a účetnictví**

Bylo postupně vytvořeno pracovní místo farní asistentky pro činnost ekonomickou a administrativní. Farní kancelář slouží zároveň jako kontaktní místo. V administrativní sféře se práce soustředila na zavádění nové farní kartotéky, na inventarizaci veškerého majetku a ocenění církevních památek¹⁰⁸ a na transformaci účetnictví. Byl realizován přechod účetnictví od dodavatelské firmy do vlastní režie farnosti, což obnášelo např. pořízení a zaběhnutí nového účetního programu.

Po asi patnáctileté odmlce byl znovu vytvořen poměrně provizorní farní rozpočet na rok 2005, jehož naplňování bylo sledováno ekonomickou radou farnosti. Na těchto základech se pak koncem roku 2005 začal připravovat rozpočet farnosti na rok 2006 mnohem více provázaný s hlavní - pastorační činností.

¹⁰⁷ které byly vytipovány jako zátěžový majetek

¹⁰⁸ oceněno reprodukční cenou – vstoupilo do účetnictví

5.2 Účetnictví

Dne 1. 1. 2006 ve svém účetnictví přešla farnost ze zjednodušené daňové evidence na podvojně účetnictví, jako jediná farnost z 71 farností v plzeňské diecézi.¹⁰⁹

Farnost vede podvojně účetnictví v souladu s platnými právními předpisy, jež upravují účetnictví.

Účetnictví je vedeno jako celek a to v peněžních jednotkách české měny. Při vedení účetnictví se řídí příslušnými ustanoveními zákona č. 563/91 Sb., o účetnictví a účtové osnovy a postupů účtování pro nevýdělečné organizace. Účetní záznamy jsou zpracovány na technických nosičích a archivovány po dobu stanovenou uschovávacími lhůtami. Při přepočtu cizích měn používá farnost kurzu ČNB. Dlouhodobý hmotný majetek je odpisován dle § 26 zákona č. 586/1992 Sb. Farnost uplatňuje rovnoměrný způsob odepisování. Majetek je odepisován účetně.

Účetním obdobím je kalendářní rok. Řádná účetní závěrka, jejíž součástí je rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha k účetní závěrce, se provádí k 31. 12. Součástí účetní závěrky je inventarizace (fyzická – majetek, dokladová - pohledávky a závazky). Termín této inventarizace stanoví statutární zástupce. Fyzickou inventuru hmotného majetku, kterou nelze provést k 31. 12., lze provést v průběhu posledních čtyř měsíců účetního období, popřípadě v prvním měsíci následujícího období s doplněním stavů k 31. 12. (inventurní zápis). Farnost je povinna prokázat provedení inventarizace u veškerého majetku a závazků po dobu 5 let po jejím provedení.

Dále farnost také provádí mezitímní účetní závěrky, a to vždy pravidelně ke konci čtvrtletí. Farnost není plátcem daně z přidané hodnoty. Účtový rozvrh farnosti je zpracován ve smyslu směrné účtové osnovy a postupů účtování pro účetní jednotky, které jsou nevýdělečnými organizacemi.

V rámci farnosti se účetnictví vede střediskově. Úplné účetnictví, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem, zpracovává pastorační asistentka pro ekonomickou a administrativní činnost (hlavní účetní). Účetnictví je vedeno za pomoci výpočetní techniky, konkrétně v účetním programu MONEY S3.

Účetnictví je vedeno průběžně a poskytuje periodicky možnosti monitoringu plnění rozpočtu i toků v rámci jednotlivých středisek, činností a projektů uvnitř farnosti. Struktura účetnictví je

---

¹⁰⁹ Tento údaj o jediné farnosti v diecézi účtující v systému podvojněho účetnictví platil do konce roku 2011.

---

zharmonizována se strukturou rozpočtu. Náklady a výnosy jsou sledovány ve střediscích podle jednotlivých činností – slavení, služba, svědectví, společenství, svatost, spolupráce.

Podle směrnice biskupství plzeňského vede farnost:

- **Hlavní knihu**

deník, knihy analytických účtů a knihy podrozvahových účtů

- **Knihu pohledávek a závazků**

informace o neuhrazených pohledávkách z obchodních závazkových vztahů, z poskytnutých záloh, z poskytnutých půjček, o závazcích z obchodních závazkových vztahů, z přijatých záloh, z přijatých půjček a úvěrů a z ostatních pohledávek a závazcích, které vyplývají z plnění povinností organizace. Jsou podkladem pro provedení inventarizace této majetkové kategorie.

- **Pomocné účetní knihy**

evidence majetku obsahuje zápisy o pořízeném a vyřazeném majetku, z toho samostatně se vede majetek, který je kulturní památkou.

5.3 Rozpočetnictví

„Smyslem rozpočtu je vyjádření poslání a vize farnosti ve finančních kategoriích v průběhu fiskálního roku. Prvním účelem rozpočtu je zajistit, aby se pastorační priority farnosti důsledně promítaly do jejího praktického hospodaření v různých oblastech života a služby. Druhým účelem rozpočtu je zakotvit pastorační plánování v současných reálných možnostech farnosti, ale také vytvářet prostor otevřenosti pro nové vize. Třetím účelem rozpočtu je poskytnout nástroj k výchově ve správcovství a k průběžnému monitorování zodpovědného, efektivního a transparentního nakládání s finančními prostředky farnosti.“ ¹¹⁰

Jak je shora uvedeného zřejmé, rozpočet jako efektivní nástroj finančního plánování, je farností využíván. Jde o předvídaní a plánování nákladů a výnosů farnosti v daném roce.

Rozpočet je tvořen na základě interakce celkového poslání a vize farnosti a jednotlivě definovaných poslání a vizí konkrétních služeb, projektů a středisek. Tvorba rozpočtu je několikastupňovým procesem, který spočívá ve shromáždění návrhů jednotlivých středisek, návrhů na větší akce a projekty a návrhů větších koncepčních rozhodnutí a opatření (mezistřediskové půjčky a dary). Zpracovává jej farní asistentka, jednotlivá stádia jeho přípravy připomínkuje ekonomická rada farnosti. Rozpočet schvaluje ekonomická rada, farář má možnost veta.

Rozpočet (především výdaje) je strukturován podle základních oblastí poslání farnosti. ¹¹¹ Je členěn na tři hlavní okruhy, které umožňují oddělené sledování provozních nákladů (především na centrální servis), provozních nákladů budov a investičních nákladů.

1. náklady a výnosy spojené s hlavní činností v členění podle středisek a činností
2. provozní (režijní) rozpočet budov a kostelů
3. investiční rozpočet - opravy nad rámec běžné reže.

Sledovanými středisky v rozpočtu jsou Cheb – pastorec, Dolní Žandov – pastorec, Loreta – pastorec, budovy - kostel sv. Mikuláš, sv. Václav, farní centrum Cheb, kostel sv. Michael, Loreta areál, ostatní zařaditelné – farní kancelář, farní penzion Dolní Žandov, a ostatní nezařaditelné.

Příjmy a výdaje jsou důsledně sledovány jak podle svého místa vzniku, tak podle svého účelu určení.

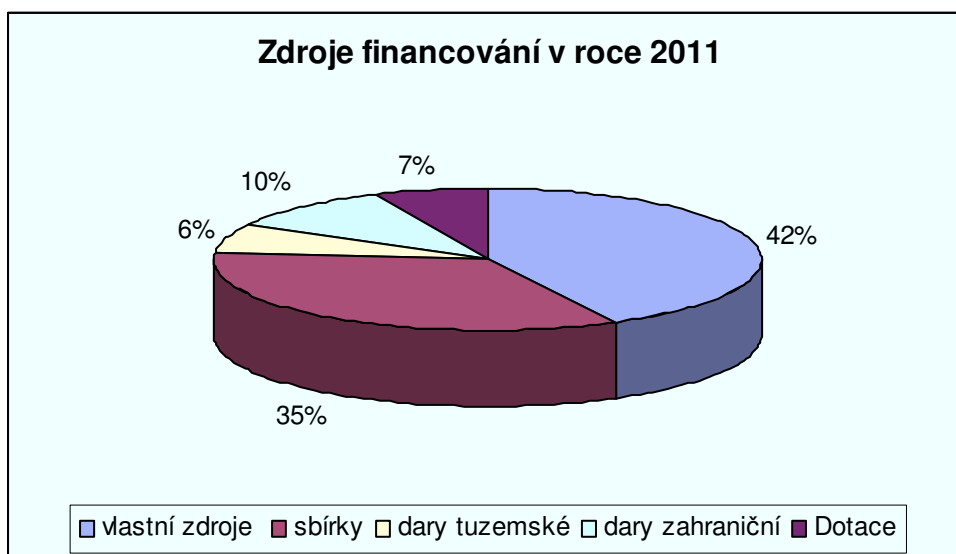
¹¹⁰ Koncepce správcovství. Interní dokument Řk farnosti Cheb, [online]. [cit. 2012-07-26]. dostupné na WWW: <http://www.farnostcheb.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=87&Itemid=119>.

¹¹¹ slavení, služba, svědectví, společenství, svatost, spolupráce

5.4 Financování Římskokatolické farnosti Cheb

Farnost získává finanční prostředky na své aktivity z více zdrojů. Její financování tedy můžeme označit jako vícezdrojové. Činnost farnosti je z určité části financována z vlastních zdrojů a z části ze zdrojů externích. Zdroje, ze kterých je financován provoz a rozvoj farnosti jsou uvedeny v grafu na následujícím obrázku č. 4.

Obr. č. 4 Zdroje financování Římskokatolické farnosti Cheb v roce 2011

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Vlastní zdroje zaujímají největší podíl – 42 %. Jejich skladba je pestrá. Vlastní zdroje tvoří příjmy z pronájmu a z prodeje majetku, dále jsou zde zahrnuty členské příspěvky (závazné dárcovství je pravidelný příspěvek ve prospěch farnosti, ke kterému se dárci osobně zavázali), a další dobrovolné příspěvky na svíčky v kostelích, nebo na různé náboženské tiskoviny, včetně dobrovolných příspěvků uživatelů pastoračních služeb na akce. Významný interní zdroj financování tvoří účetní odpisy dlouhodobého majetku.

Další významnou kategorií zdrojů jsou sbírky zaujímající podíl 34 %. Pokud bychom měli položku podrobněji specifikovat, pak je v účetních výkazech rozdělena na „sbírky liturgické“, „sbírky – kasičky“ a „sbírky k odeslání“. U tohoto zdroje je problematické rozlišit do jaké míry se jedná o zdroj interní, nebo externí, jeho charakter je smíšený. Není možné vzhledem k anonymitě přispěvatelů zjistit, jaký podíl zaujímají ve sbírkách příspěvky samotných členů farní obce a do jaké míry se na sbírkách podílí příspěvky turistů či náhodných návštěvníků.

..

Dalším zdrojem jsou dary jak fyzických, tak právnických osob. Dary se podílí na zdrojích z 16 %. Tuzemské dary se podílely na financování v roce 2011 6 % a dary zahraniční 10 %. Největšími pravidelnými dárci jsou německý Spolek Maria Loreto, reženské biskupství (Bistum Regensburg), papežská nadace „Kirche in Not Ostpriesterhilfe, Königstein“, nadace Renovabis (Solidaritätsaktion der deutschen Katholiken mit den Menschen in Mittel-und Osteuropa).

Zbývajících 7 % pak tvoří v roce 2011 dotace z ministerstva kultury ČR na opravu kulturních památek.

Zcela dotovány jsou platy všech profesionálních zaměstnanců. Na tomto místě je třeba ozřejmit, že v hospodaření farnosti se dotace ze státního rozpočtu na platy zaměstnanců nijak nepromítá, neboť tato dotace je účetně evidována v rozpočtu zřizovatele – Biskupství plzeňského.

Detailnější rozbor financování a analýza trendů a struktury výnosů ve sledovaných letech 2007 – 2011 jsou provedeny v kapitole 6.1.4.

6 FINANČNÍ ANALÝZA

Tato kapitola obsahuje horizontální a vertikální analýzu účetních výkazů Římskokatolické farnosti Cheb a výpočty některých poměrových ukazatelů. Cílem je zjistit, jaká je majetková a finanční struktura farnosti, jaké jsou trendy a struktura nákladů a výnosů a výsledku hospodaření a jak si organizace vedla v letech 2007 - 2011 v oblasti rentability, autarkie, likvidity a financování. Zdrojová data pro finanční analýzu jsou v příloze č. 7 práce v tabulkách č. 28 a 29.

6.1 Horizontální a vertikální analýza

Pro kvantifikování meziročních změn (trendů) položek rozvah a výkazů zisků a ztrát ve sledovaných letech je vhodné využít horizontální analýzu. Vertikální analýza spočívá ve vyjádření jednotlivých položek účetních výkazů jako procentního podílu k jediné zvolené základně položené jako 100% (struktura majetková a finanční, struktura výnosů a nákladů). Pro rozbor rozvahy je zvolena za základnu bilanční suma, pro rozbor výkazů zisku a ztráty je základnou položka celkových výnosů (nákladů).

6.1.1 Trendy ve vývoji aktiv a pasiv

Horizontální analýza by měla odhalit trendy ve vývoji jednotlivých položek aktiv a pasiv farnosti. Tato analýza je provedena v následující tabulce č. 9.

Tab. č. 9 Horizontální analýza rozvahy Řk farnosti Cheb 2007 – 2011 - trendy aktiv a pasiv

UKAZATEL	Δ	%	Δ	%	Δ	%	Δ	%
POLOŽKA ROZVAHY	2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011	
AKTIVA CELKEM Kč	9 729 952	11	1 622 652	2	-1 296 946	-1	-991 372	-1
Stálá aktiva	10 065 419	12	912 088	1	-1 024 519	-1	-1 387 948	-1
DHM	10 295 361	12	1 335 294	1	448 266	0	91 520	0
Pozemky	-18 269	-1	28 948	2	-55 530	-3	0	0
Uměl díla, předm.sbírky	0	0	40 470	0	0	0	0	0
Stavby	9 592 257	72	9 874 570	43	6	0	0	0
Sam. MV a soubory MV	10 102 530	80	-9 740 554	-43	0	0	0	0
Nedokončený DHM	-9 381 156	-100	1 131 860	x	503 790	45	91 520	6
Oprávky k DHM	-229 942	78	-423 206	81	-1 472 785	155	-1 479 468	61
Oběžná aktiva	-335 468	-26	710 564	73	-272 427	-16	396 576	28
Pohledávky	325 324	89	-79 209	-11	158 086	26	-71 452	-9
KFM	-660 014	-71	789 616	290	-423 867	-40	466 559	73
Pokladna	-9 705	-26	10 212	38	-11 176	-30	-5 530	-21
Účty v bankách	-650 310	-73	779 406	317	-412 692	-40	472 090	77

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

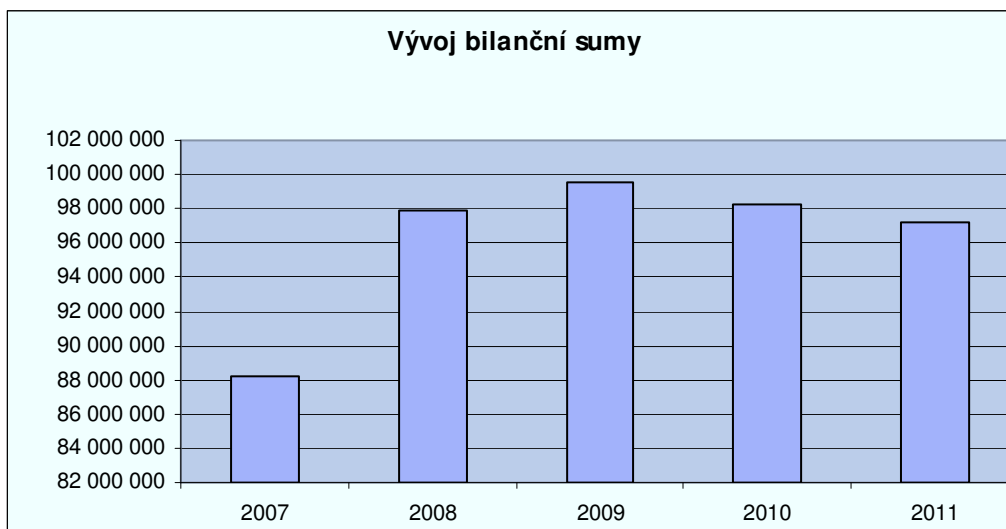
Tab. č. 9 pokračování tabulky Horizontální analýza rozvahy - trendy aktiv a pasiv

PASIVA CELKEM Kč	9 729 952	11	1 622 652	2	-1 296 946	-1	-991 372	-1
Vlastní zdroje celkem	9 929 580	11	656 344	1	-974 721	-1	-919 185	-1
Jmění celkem	7 704 659	9	204 996	0	993 652	1	-974 727	-1
Vlastní jmění	7 704 659	9	204 996	0	993 652	1	-974 727	-1
VH celkem	2 224 923	-132	451 346	83	-1 968 373	-198	55 541	-6
Cizí zdroje celkem	-199 628	-12	966 308	67	-322 225	-13	-72 187	-3
Dlouhodobé závazky	-224 991	-27	1 108 394	179	-261 801	-15	-2 430	0
Dohadné účty pasivní	26 190	28	22 490	19	-10 710	-8	-2 430	-2
Ostatní dl. závazky	-251 181	-33	1 085 904	216	-251 091	-16	0	0
Krátkodobé závazky	25 363	3	-142 086	-17	-78 181	-11	-54 446	-9
Dodavatelé	11 664	8	-148 041	-96	844	16	-2 571	-41
Přijaté zálohy	46 500	320	57 600	94	-8 750	-7	3 400	3
Ostatní závazky	-60 000	-10	-60 000	-11	-37 050	-7	-52 650	-11

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Z provedené horizontální analýzy rozvahy vyplývá, že bilanční suma Římskokatolické farnosti Cheb vzrostla mezi lety 2007 - 2009 o 11 %, resp. o 2%, a mezi roky 2009 – 2011 naopak poklesla vždy o 1%, zdůvodnění bude uvedeno v následujícím podrobnějším rozboru. Trend celkových aktiv kopírují stálá aktiva, protože jsou převažující složkou celkových aktiv. Vývoj bilanční sumy ve sledovaném období znázorňuje následující graf na obrázku č. 5.

Obr. č. 5 Vývoj bilanční sumy 2007 - 2011

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti (v Kč)

Vývoj jednotlivých položek aktiv a pasiv při podrobnějším zkoumání

U „pozemků“ zaznamenáváme méně výrazné změny v rozmezí -3 – 2 %. V položce „umělecká díla, sbírky, předměty“ je trend naprosto vyrovnaný, přestože v roce 2009 oproti roku 2008 zaznamenáváme absolutní změnu ve výši 40 470 Kč, celkově vykazuje konstantu, tzn. ani pokles ani růst. Za to v následující položce stavby zaznamenáváme výrazné změny,

---

zejména v první polovině období v relaci 72 % a 43 %, ale i ve druhé polovině sledovaného období můžeme konstatovat vzrůstající trend, i když ne tak výrazného charakteru, a to o 6 %.

Nárůst aktiv byl způsoben tím, že v roce 2008 byl dokončen významný investiční projekt. Jednalo se o dokončení rekonstrukce a obnovy věží farního kostela sv. Mikuláše, jež vstoupily do majetku farnosti darem k 31. 12. 2008 v pořizovací ceně 9,24 mil. Kč. V roce 2009 se aktiva farnosti zvýšila o další 2 %, protože byla dokončena výstavba farního sálu, která spočívala v zastřešení vnitřního atria budovy fary. Do majetku farnosti vstoupil jako technické zhodnocení budovy fary k 30. 6. 2009 v pořizovací ceně 1,62 mil. Kč. V dalších letech byl trend v položce aktiv mírně klesající, vždy o 1 %, což bylo způsobeno prováděním účetních odpisů tohoto dlouhodobého hmotného majetku. Trendy v předchozích položkách dále vysvětluje a potvrzuje položka „nedokončený DHM“, kde zaznamenáváme v počátku období výkyv o 100%, což značí situaci, kdy došlo k dokončení DHM a k jeho účetnímu přesunu do dokončeného DHM v hodnotě 9,38 mil. Kč.

Trend u všech položek „oběžných aktiv“ je značně nestabilní a vykazuje výrazné změny, což lze vysvětlit tím, že máme zachycenu stavovou veličinu, tzn. k určitému okamžiku, jedná o rychle likvidní majetek. V položce „krátkodobých pohledávek“ je v počátku sledovaného období poměrně významný nárůst, konkrétně o 89 % a dále je trend kolísavý, ovšem v nižší intenzitě. Je tomu tak proto, že farnost prodala majetek firmě Light House, nadační fond Praha, ale k úhradě kupní ceny nedošlo. Tyto pohledávky jsou předmětem vymáhání právním oddělením Biskupství plzeňského. Položka „krátkodobý finanční majetek“ se vyznačuje značnou měrou rozkolísanosti, kterou z větší části ovlivňuje její součást – položka účty v bankách. Je to logické, sledujeme stavovou veličinu u rychle likvidní části majetku, která je v pohybu.

Ve zkoumané oblasti trendů pasiv je přehled o vlastních a cizích zdrojích. Nejvýznamnější změnu zaznamenáváme v položce výsledku hospodaření a v položkách cizích zdrojů, zejména mezi roky 2008 a 2009, kde dlouhodobé závazky narůstají relativně o 179 %, absolutně o 1,1 milionu korun. Konkrétně došlo k poskytnutí bezúročné půjčky ve výši 1,3 milionu korun od Města Chebu s účelovým určením na zpracování projektové dokumentace k projektu „Posílení kulturně společenského významu kostela sv. Mikuláše“ tak, aby mohla být podána žádost o zhruba stamilionovou dotaci z fondů Evropské unie, konkrétně z Regionálního operačního programu - Severozápad. V dalších letech do konce období je patrný klesající trend ve všech jednotlivých položkách cizích zdrojů, z čehož vyvozujeme, že je farností půjčka řádně splácena.

6.1.2 Majetková a finanční struktura Řk farnosti Cheb

Vertikální analýza spočívá ve vyjádření jednotlivých položek účetních výkazů jako procentního podílu k jediné zvolené základně položené jako 100 %. Poskytuje informace o majetkové a finanční struktuře. Je provedena v následující tabulce č. 10.

Tab. č. 10 Vertikální analýza rozvah Řk farnosti Cheb 2007 – 2011

POLOŽKA ROZVAHY	2007	2008	2009	2010	2011
AKTIVA CELKEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Stálá aktiva	98,5	99,0	98,3	98,6	98,1
DHM	98,8	99,5	99,3	101,0	102,1
Pozemky	1,8	1,6	1,6	1,6	1,6
Uměl. díla, předm.sbírky	57,1	51,4	50,6	51,3	51,8
Stavby	15,0	23,3	32,9	33,3	33,7
Sam. MV a soubory MV	14,3	23,2	13,1	13,2	13,4
Nedokončený DHM	10,6	0,0	1,1	1,7	1,8
Oprávky k DHM	-0,3	-0,5	-1,0	-2,5	-4,0
Oběžná aktiva	1,5	1,0	1,7	1,4	1,9
Pohledávky	0,4	0,7	0,6	0,8	0,7
KFM	1,1	0,3	1,1	0,6	1,1
Pokladna	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Účty v bankách	1,0	0,3	1,0	0,6	1,1
Jiná aktiva celkem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
PASIVA CELKEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vlastní zdroje celkem	98,1	98,5	97,6	97,9	97,9
Vlastní jmění	100,0	98,0	96,6	98,9	98,9
VH	-1,9	0,6	1,0	-1,0	-0,9
Cizí zdroje	1,9	1,5	2,4	2,1	2,1
Dlouhodobé závazky	1,0	0,6	1,7	1,5	1,5
Krátkodobé závazky	0,9	0,8	0,7	0,6	0,6

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Z provedené vertikální analýzy rozvah ve sledovaném období v oblasti jak majetkové, tak finanční struktury vyplývá, že výrazná váha v oblasti aktiv spočívá v dlouhodobém hmotném majetku (průměr 5 let 98,5 %). K tomu analogicky v oblasti pasiv ve vlastním jmění. Všechny ostatní položky aktiv i pasiv se vzhledem k těmto převažujícím položkám jeví jako málo významné. Je to dáno jedinečností majetku ve vlastnictví farnosti, jak nemovitého v podobě čtyř kostelů, zejména Mikuláše a Lorety, tak movitého, tzn. inventářů těchto objektů. Na druhou stranu toto vlastnictví také vytváří významný závazek v oblasti správy - opravách a údržbě tohoto majetku. Cizí zdroje zaujímají podíl na finanční struktuře v rozsahu 1,5 – 2,4 %. Jak u dlouhodobých závazků, tak zejména u krátkodobých závazků (0,9 % v roce 2007 a 0,6 % v roce 2011) je zřejmé snižování jejich podílu v čase, to značí jejich spolehlivé splácení.

6.1.3 Trendy ve vývoji a struktura nákladů

Horizontální analýza poskytuje bližší informace o meziročních změnách v jednotlivých nákladových oblastech jak v absolutní výši vyjádřené v Kč, tak v relativní výši vyjádřené v procentech. Vertikální analýza přináší informace o struktuře nákladů. Horizontální analýza nákladů je provedena v následující tabulce č. 11.

Tab. č. 11 Horizontální analýza výkazů zisků a ztrát – náklady

Položky výkazu zisků a ztrát	2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	Abs.změna	%	Abs.změna	%	Abs.změna	%	Abs.změna	%
Náklady celkem	-4 200 055	-59	-117 321	-4	1 328 348	47	-866 798	-21
Spotřebované nákupy celkem	-203 826	-24	23 392	4	-106 737	-16	-7 008	-1
Spotřeba materiálu	-223 779	-35	2 000	0	-19 666	-5	-26 703	-7
Spotřeba energie	19 953	9	21 392	9	-87 071	-34	19 694	12
Služby celkem	735 622	90	-463 650	-30	416 271	38	-752 184	-50
Opravy a udržování	986 239	492	-380 547	-32	-28 299	-4	-436 456	-56
Ostatní služby -akce	-254 357	-41	-82 312	-23	443 404	158	-312 234	-43
Osobní náklady celkem	-78 952	-44	-5 696	-6	50 888	54	39 871	27
Mzdové náklady	-68 520	-48	-2 421	-3	40 671	57	29 661	26
Soc. a zdr. pojištění	-10 432	-29	-3 275	-13	10 217	45	10 210	31
Dary poskytnuté	-211 421	-42	-15 115	-5	33 905	12	-30 414	-10
Odpisy DM celkem	-4 487 372	-95	401 201	174	897 174	142	-48 847	-3

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Z provedené horizontální analýzy vyplývá, že položka „náklady celkem“ má spíše klesající trend, což je pozitivní a důležitá informace, kromě roku 2010 oproti roku 2009, kde zaznamenáváme nárůst o 47 %. Příčinou tohoto nárůstu jsou především nákladové položky „ostatní služby“ a zejména pak položka „odpisy dlouhodobého majetku“, což bude objasněno v další podrobnější analýze vývoje jednotlivých nákladových položek.

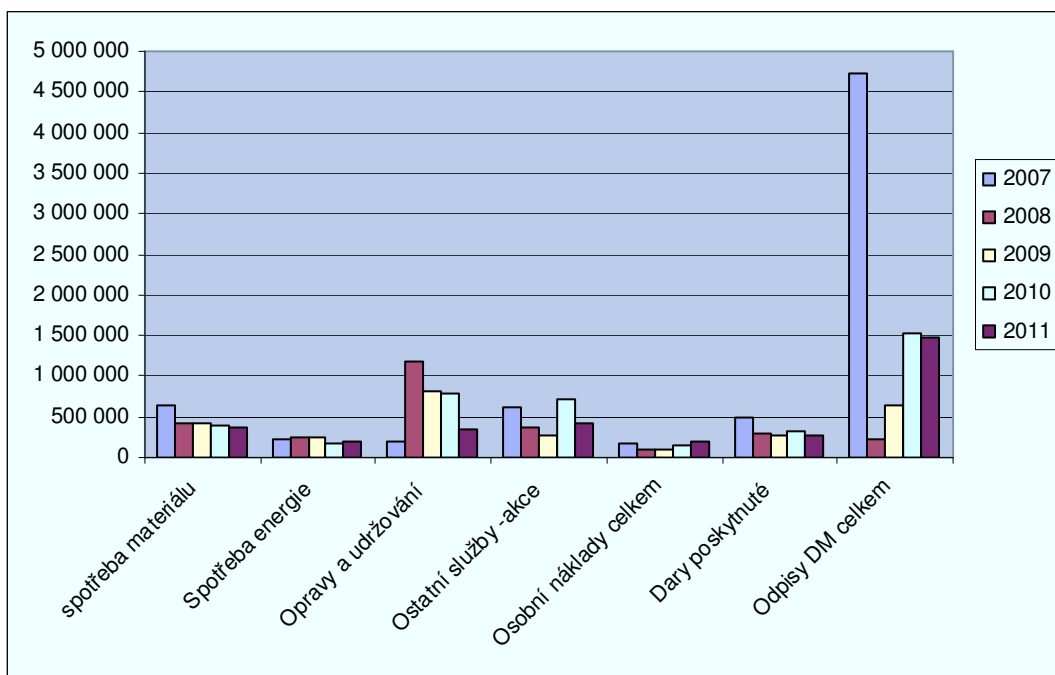
Položka „spotřebované nákupy“ a v ní „spotřeba materiálu“ (zahrnuje náklady na pohonné hmoty, nákup svíček pro stojany v kostelích, nákup katolického týdeníku, rozšiřování knihovního fondu, cestovné, telefony, ocenění nemovitostí apod.) kopíruje klesající trend celkových nákladů. Naopak položka „spotřeba energie“ (hlavně provoz kostelů) má protisměrný charakter, což lze vysvětlit tak, že přes stoupající ceny energií se daří náklady na energie spíše snižovat zejména omezením venkovního nočního osvětlení kostelů a omezováním vytápění kostelů v zimním období (pokud je mírnější zima).

Položka „služby celkem“ (zahrnuje složky: „opravy a udržování“ a „ost. služby“) vykazuje prudké výkyvy. Jedná se o položku, která je sumou oprav a udržování jak movitého, tak nemovitého majetku. Položka „opravy a udržování“ v prvním roce sledovaného období sice extrémně narůstá (492 %), konkrétně bylo investováno do fary v Chebu a do areálu Lorety, za to v dalších letech lze vysledovat spíše mírně klesající trend, což je v nákladové oblasti vždy pozitivní znamení.

Položka „ostatní služby“ má klesající charakter kromě nárůstu v r. 2010, relativně o 157 %, což z největší části ovlivnila konkrétní „akce“. Farnost se toho roku rozhodla uspořádat společnou dovolenou mimořádně v zahraničí - v Itálii, jako symbol rozloučení s páterem Bauchnerem, který toho roku odešel sloužit do Řk farnosti Sokolov. Další složku vlivu v položce „ostatní služby“ tvořila úhrada za vypracování projektového návrhu a žádosti o dotace z ROP Severozápad na opravu střechy kostela sv. Mikuláše.

Nejvýznamnější nákladovou položku tvoří „odpisy celkem“, které tvoří významný interní zdroj financování farnosti vzhledem k velikosti objemu dlouhodobého hmotného majetku, u kterého se účetní odpisy provádějí. Odpisy dosahují v průměru 1,717 milionu Kč. Do průměru nebyl započítán rok 2007 jako extrémní výkyv, kdy byly jednorázovým odpisem vyřazeny vesnické kostely vedené v účetnictví reprodukční cenou, a které farnost darovala. Tyto účetní odpisy významně ovlivňují výsledek hospodaření.

Obr. č. 6 Vývoj a struktura nákladů v letech 2007 - 2011

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti (v Kč)

Vertikální analýza nákladů odhalující jejich strukturu je provedena v následující tabulce č. 12.

Tab. č. 12 Vertikální analýza výkazů zisků a ztrát - náklady

Položky výkazu zisků a ztrát	2007	2008	2009	2010	2011
Náklady celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Spotřebované nákupy celkem	12,1	22,5	24,3	13,9	17,4
spotřeba materiálu	9,1	14,5	15,1	9,8	11,6
Spotřeba energie	3,0	8,1	9,2	4,1	5,8
Služby celkem	11,5	53,0	38,7	36,3	23,0
Opravy a udržování	2,8	40,5	28,6	18,8	10,4
Ostatní služby - akce pořádané	8,6	12,4	9,9	17,5	12,5
Osobní náklady celkem	2,5	3,4	3,4	3,5	5,7
Mzdové náklady	2,0	2,5	2,6	2,7	4,3
Soc. a zdr. pojištění	0,5	0,9	0,8	0,8	1,3
Daně a popl. Celkem	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Ostatní náklady celkem	7,7	13,1	11,1	9,2	8,7
Kurzové ztráty	0,3	1,4	0,5	1,4	0,0
Dary poskytnuté	7,0	9,9	9,7	7,4	8,5
Jiné ost. Náklady	0,4	0,2	0,2	0,4	0,2
Odpisy DM celkem	66,1	7,8	22,4	36,9	45,2

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti (v %)

Také z těchto výpočtů je zřejmé, že největší nákladovou skupinou jsou, jak už bylo řečeno výše, „odpisy dlouhodobého majetku“. V roce 2007 tvořily 66,1 % celkových nákladů. V následujícím roce byly účetní odpisy provedeny pouze v minimální míře 7,8 %. V dalších letech zaujaly odpisy postupně 22,4 %, 36,9 % a 45,2 % celkových nákladů, to již nastala potřeba odepisovat nově dokončený majetek, vstoupený do účetních výkazů letů 2008 a 2009, zejména pak nové helmice kostela sv. Mikuláše.

Druhá nejvyšší položka zahrnuje „opravy a udržování majetku“. Tyto náklady bude obtížné snížit, neboť na nemovitém majetku ve vlastnictví farnosti bude stále mnoho co opravovat a udržovat. Plánuje se především rekonstrukce havarijního stavu břidlicové střešní krytiny na kostele sv. Mikuláše, záměrem je získat zhruba stamilionovou dotaci z evropských fondů.

Skupina nákladů „ostatní služby - akce“ sice tvoří třetí významnou nákladovou položku, ale je v podstatě ihned úplně kryta výnosy v rámci dané akce či aktivity (komunitotvorné akce, distribuce tiskovin a knih, a podobně). Další nákladovou skupinou podle podílu na celkových nákladech je „spotřeba materiálu“, zaujímá průměrně okolo deseti procent. Posledními dvěma nákladovými skupinami zaujímajícími na celkových nákladech méně než 10 %, jsou náklady na „spotřebu energie“ a „poskytnuté dary“. Ani zde nejsou příliš možné další úspory vzhledem k tomu, že ceny energií budou spíše narůstat. Farnost se k poskytování darů zavázala právě ve výši deseti procent svých výnosů, tedy jakéhosi „desátku“.

6.1.4 Trendy ve vývoji a struktura výnosů

Horizontální analýza trendů ve vývoji výnosů a ve výsledku hospodaření je provedena v následující tabulce č. 13.

Tab. č. 13 Horizontální analýza výkazu zisků a ztrát – výnosy, výsledek hospodaření

Položky výkazu zisků a ztrát	2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	Abs.změna	%	Abs.změna	%	Abs.změna	%	Abs.změna	%
Výnosy celkem	-1 937 361	-35	320 894	9	-670 526	-17	-807 454	-25
Tržby celkem	20 341	5	140 356	32	-63 542	-11	-79 659	-15
Ostatní výnosy celkem	-33 330	-2	131 058	9	82 741	5	-332 479	-20
Jiné ost. výnosy	-37 718	-3	120 608	8	105 323	7	-388 564	-23
Tržby z prodeje majetku	-2 910 030	-92	-250 000	-100	96 320	100	-96 320	-100
Dary - příj přísp. Celkem	363 893	132	-523 079	-82	321 515	277	-1 997	0
Dotace celkem	621 764	564	-216 400	-30	-68 600	-13	-297 000	-66
VH před zdaněním	2 262 693	-136	438 217	74	-1 998 874	-193	59 342	-6
DPPO	37 770	246	-13 130	-25	-30 500	-76	3 800	40
Výsledek hospodaření	2 224 923	-132	451 346	83	-1 968 373	-198	55 541	-6
VH - odpisy DM celkem	-2 722 329	-90	50 146	16	191 082	53	6 694	1

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Z provedené horizontální analýzy výnosů je zřejmé, že trend celkových výnosů má až na výjimku mezi lety 2008 a 2009 klesající charakter, což není pro farnost příliš příznivá zpráva. Tento celkově klesající trend ovlivnily především „tržby z prodeje majetku“ a „dotace z veřejných rozpočtů“, jak bude uvedeno dále v podrobnější analýze trendů jednotlivých druhů výnosů. V průměru dosahuje farnost celkové výnosy ve výši 3,2 mil. Kč ročně.

Položka výnosů „tržby celkem“ jeví do roku 2009 vzrůstající trend o 5 %, resp. o 32 %, ve zbytku sledovaného období naopak klesá o 11 %, resp. o 15 %. Promítá se zde položka „tržby z prodeje majetku“. V absolutním vyjádření jsou dosažené tržby v roce 2011 přesto o zhruba 20 tis. Kč vyšší oproti roku 2007, proto můžeme konstatovat, že celkově se tržby farnosti jeví jako stabilní. Průměrně za 5 let činí 483, 4 tis. Kč.

Položka „ostatní výnosy celkem“ zahrnuje v účetních výkazech položky „sbírky liturgické“, „sbírky – kasičky“ a „sbírky k odeslání“. Tyto „sbírky“ vykazují vzrůstající trend relativně o 9 % a 5 %, až na poslední meziroční srovnání mezi roky 2010 a 2011, kde nastal propad o 20 %. Tento propad je možno vysvětlit jako reakci přispěvatelů na restriktivní fiskální opatření vlády, kdy byli nuceni omezit zbytné výdaje, tedy především právě příspěvky do kostelních sbírek a kasiček. Zároveň se jedná o nejvýznamnější druh výnosu v objemu průměrně za pět let 1, 51 milionu Kč.

Položka „tržby z prodeje majetku“ je určována rozhodnutím farnosti, zda vystává potřeba majetek prodat, či nikoli. V roce 2007 došlo k prodeji majetku (inventáře darovaných kostelů, socha „Pieta“) v celkové hodnotě 3,1 milionu Kč, a tento výnos byl použit na financování výše uvedených probíhajících rekonstrukcí. V letech 2009 a 2011 je relativní stoprocentní nárůst a stoprocentní pokles způsoben tím, že naopak k žádnému prodeji majetku nedošlo. V letech 2008 a 2010 byly prodeje majetku uskutečněny v objemu 250 tis. Kč, respektive 96 tis. Kč, což je oproti objemu prodaného majetku v roce 2007 řádově níže.

Položka „dary – přijaté příspěvky celkem“ výrazně kolísá. V prvním a třetím meziročním srovnání narůstá relativně o 132 %, respektive dokonce o 277 %, ve druhém meziročním srovnání naopak klesá o 82 %, v posledním meziročním srovnání zůstává beze změny. Celkový trend je nestabilní. Protože z největší části ovlivňují tuto položku zahraniční dary organizací spjatých s římskokatolickou církví. Lze vyvodit závěr, že sama farnost může do jisté míry ovlivnit výši této položky, a také tak činí tím, že s potencionálními dárci (německý Spolek Maria Loreto, řezenské biskupství Bistum Regensburg, aj.) komunikuje své investiční záměry a finanční potřeby. To se dotýká především úprav poutního místa Maria Loreto, které je německými starousedlíky hojně a pravidelně navštěvováno.

Dotace z veřejných rozpočtů dosáhly maximální výše v roce 2008, relativně meziročně vzrostly o 564 % (absolutně o 261 tis. Kč), což je dáno tím, že jejich schválení proběhlo ještě před finanční krizí roku 2008. Jednalo se o účelové dotace z Ministerstva kultury ČR na sanaci havarijního stavu báně na kostele sv. Michaela v Dolním Žandově. V dalších letech je naopak jednoznačný trend propadu jak státních dotací, tak dotací z rozpočtu Karlovarského kraje i Města Chebu a to relativně o 30 %, 13 % a 66 %, což je jednoznačně způsobeno restriktivní fiskální politikou vlády, snahou o konsolidaci státního rozpočtu a tudíž snížením objemu prostředků vyplácených přímo ve státních v grantech či projektech, tak snížením dotací poskytnutých dalším veřejným rozpočtům.

Vertikální analýza výnosů je provedena v tabulce č. 14. Za základ je zvolena položka „výnosy celkem“.

Tab. č. 14 Vertikální analýza výkazů zisků a ztrát - výnosy

Položky výkazu zisků a ztrát	2007	2008	2009	2010	2011
Výnosy celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Tržby celkem	7,8	12,6	15,2	16,4	18,6
Ostatní výnosy celkem	27,4	41,4	41,4	52,7	56,7
Tržby z prodeje majetku	57,8	7,1	0,0	3,0	0,0
Dary - přij přísp. Celkem	5,0	18,1	3,0	13,8	18,4
Dotace celkem	2,0	20,8	13,4	14,1	6,3
VH před zdaněním	-30,5	16,9	26,9	-30,4	-38,2
DPPO	0,3	1,5	1,0	0,3	0,6
Výsledek hospodaření (EBT = EBIT)	-30,8	15,4	25,8	-30,7	-38,8
Výsledek hospodaření - odpisy DM	55,5	8,9	9,4	17,4	23,6

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

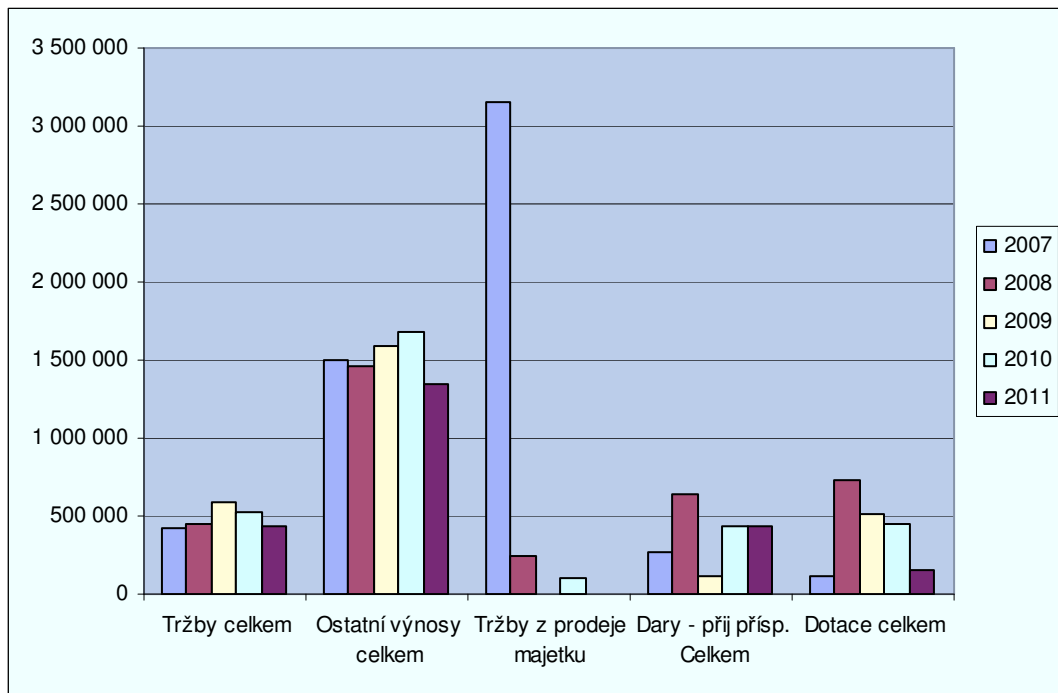
Z provedené vertikální analýzy výnosů je zřejmé, že ve struktuře výnosů vzrůstá jak podíl položky „tržeb“ z 7,8 % v roce 2007 až na 18,6 % v roce 2011, tak podíl „sbírek“ (ost. výnosy celkem) z 27,4% v roce 2007 na 56,7 % v roce 2011. Položka „tržby z prodeje majetku“ má naopak klesající váhu z 57,8 % v roce 2007 na 0 % v roce 2011.

Tyto trendy ve struktuře výnosů můžeme označit za pozitivní, neboť znamenají, že farnost ve sledovaném období je schopna dosahovat výnosů potřebných k pokrytí nákladů, aniž by prodávala vlastní majetek.

Pokud vynecháme prvé meziroční srovnání, které je zkresleno výrazným objemem tržeb z prodaného majetku, je struktura výnosů v průměru za roky 2008 – 2011 následující: Váha „tržeb“ je 15,7 %, váha „sbírek“ 48,1 %, váha „tržeb z prodeje majetku“ činí 2,5 %, váha „darů“ 13,3 % a konečně váha „dotací“ činí ve stejném období 13,6 %. Jelikož sbírky činí zhruba polovinu výnosů, pak vzhledem k dvacetiprocentnímu propadu v roce 2011 se jedná o významnou skutečnost, které bude třeba věnovat zvláštní zřetel, podrobnější prozkoumání a stanovení opatření k eliminaci snížení objemu výnosů v této kategorii.

Vývoj a struktura výnosů jsou graficky zobrazeny na následujícím obrázku č. 7.

Obr. č. 7 Vývoj a struktura výnosů 2007 – 2011

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti (v Kč)

6.1.5 Vývoj výsledku hospodaření 2007 – 2011

Výsledek hospodaření je nejvýznamnějším ekonomickým ukazatelem vůbec. Podává ihned informaci o tom, zda bylo hospodaření ziskové, vyrovnané, nebo ztrátové. Jednotlivé druhy hospodářského výsledku jsou počítány podle následujícího vzorce:

Výsledek hospodaření za účetní období (EAT)

+ daň z příjmu

= zisk před zdaněním (EBT)

+ nákladové úroky

= zisk před úroky a zdaněním (EBIT)

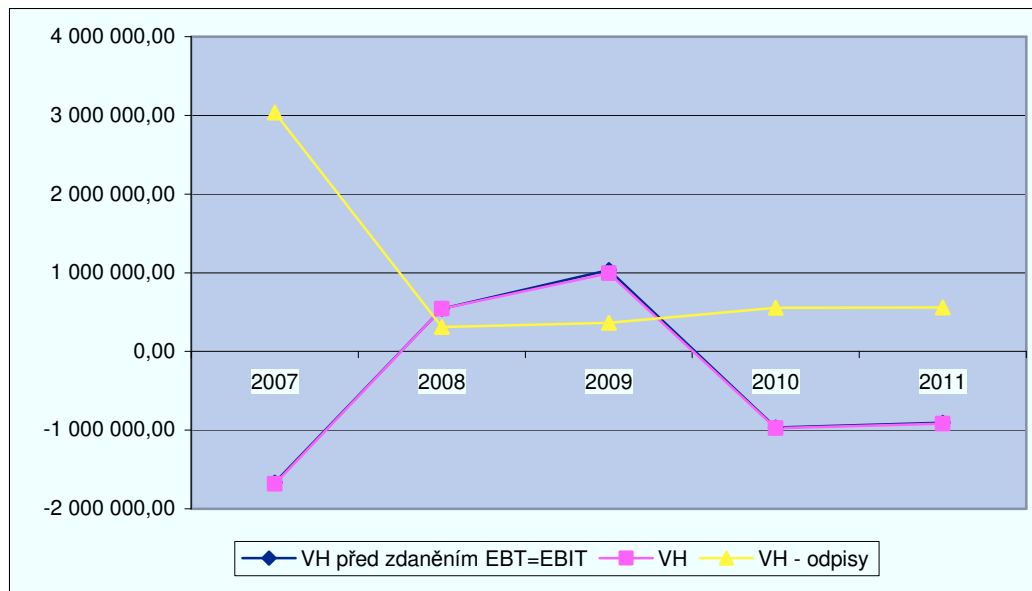
Z provedené horizontální a vertikální analýzy výsledku hospodaření (dále také „VH“) farnosti ve sledovaném období je zřejmé, že jak zdanění, tak nákladové úroky mají na výsledek hospodaření minimální vliv a jednotlivé kategorie EAT, EBT a EBIT se nijak významně neliší. To je způsobeno tím, že velká část výnosů (sbírky, dary) je od daně osvobozena a dále tím, že cizí zdroje má farnost vypůjčeny bezúročně, tudíž nákladové úroky vznikají jen

minimálně za vedení účtů v bance a výsledek hospodaření významně neovlivňují.

Výsledek hospodaření Římskokatolické farnosti Cheb je zachycen v grafu na obrázku č. 8.

Obr. č. 8 Vývoj výsledku hospodaření 2007 – 2011

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti (v Kč)

Nejvýznamněji ovlivňují hospodářský výsledek prováděné účetní odpisy dlouhodobého majetku. Pokud očistíme výsledek hospodaření o prováděné účetní odpisy, je zřejmé, že VH se po celé období pohybuje pouze v kladných číslech. V průměru za čtyřleté období (bez extrémního roku 2007) činí výsledek hospodaření 447 tis. Kč. Tyto prostředky jsou převáděny do „fondu pro zásadní investice“ a v následujícím účetním období jsou používány pro krytí havarijních situací na majetku, nebo ke krytí plánovaných investičních akcí.

6.2 Analýza poměrových ukazatelů

V této části bude věnována pozornost výpočtům a vyhodnocení některých ukazatelů finanční analýzy z údajů rozvah a výkazů zisků a ztrát farnosti za období pěti let, a to od roku 2007 do roku 2011. Bude se jednat o ukazatele rentability, autarkie, likvidity, financování a finanční stability a zadluženosti.

6.2.1 Ukazatele rentability

Rentabilita (výnosnost) je měřítkem schopnosti organizace vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku a tím zhodnocovat investovaný kapitál. Při výpočtu se v čitateli vyskytuje položka odpovídající výsledku hospodaření a ve jmenovateli druh kapitálu, respektive tržby. S ohledem na specifika neziskových organizací, které se v hlavní činnosti zaměřují na zajištění své stability a poskytování plnohodnotných a konkurenceschopných služeb, by měla být rentabilita uplatněna pouze u doplňkové činnosti. Jelikož farnost ale je v jistém smyslu (viz výše hodnoty výsledku hospodaření) ve své hlavní činnosti zisková, bude možno provést analýzu ukazatelů rentability hlavní činnosti.

Rentabilita tržeb - ROS (Return On Sales)

Poměrně zajímavým ukazatelem je rentabilita tržeb, která dává do souvislosti EBIT případně výsledek hospodaření za účetní období a celkové tržby (tj. tržby za prodej zboží a výkony). ROS tak de facto ukazuje, kolik korun zisku připadne na jednu korunu tržeb, neboli jaká je faktická celková marže farnosti, po zvážení všech jejích nákladů na cizí kapitál, zaměstnance, provoz, atd.

Tab. č 15 Vývoj ukazatele ROS 2007 – 2011

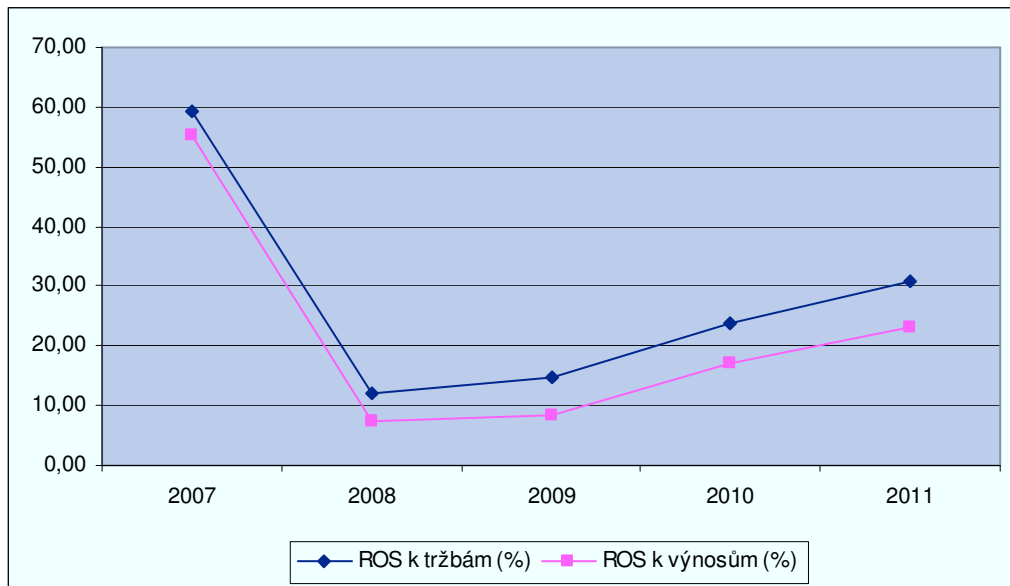
Ukazatel / ROK	2007	2008	2009	2010	2011
Výnosy (Kč)	5 464 881	3 527 520	3 848 414	3 177 888	2 370 434
Tržby (Kč)	5 079 379	2 156 360	2 177 774	2 293 293	1 784 835
EBITDA (Kč)	3 019 329	259 230	322 506	544 088	546 982
ROS k tržbám (%)	59,44	12,02	14,81	23,73	30,65
ROS k výnosům (%)	55,25	7,35	8,38	17,12	23,08

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Při výpočtu tohoto ukazatele byly do tržeb zahrnuty jednak tržby za pronájem a prodej majetku, jednak dobrovolné příspěvky za svíčky, tiskoviny a akce. V čitateli není obvyklý EBIT, ale výsledek hospodaření je očištěn o položku odpisů DHM.

Provedené výpočty jsou pak pro porovnání vztaženy jak k tržbám, tak k celkovým výnosům.

Obr. č. 9 Vývoj ukazatele ROS 2007 – 2011

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Extrémní hodnotu v prvním sledovaném roce zapříčinila jednoznačně složka tržeb – prodej majetku celkem za 3,1 mil. Kč. V následujících letech pak přesto vykazují oba ukazatele setrvale rostoucí trend, to znamená, že farnost je rentabilní podle ukazatele ROS.

Rentabilita aktiv - ROA (Return on Assets)

Rentabilita aktiv ukazuje, do jaké míry se daří společnosti z dostupných aktiv generovat zisk, případně jinou alternativní veličinu poměřující výkonnost. Je klíčovým měřítkem výnosnosti, které hodnotí všeobecnou efektivnost vloženého kapitálu aniž by rozlišovala odkud kapitál pochází. Poměruje tedy zisk s celkovými vloženými aktivy. Vzorec pro ROA tak může vypadat například jako EBIT/Aktiva.

Tab. č 16 Vývoj ukazatele ROA 2007 – 2011

Ukazatel / ROK	2007	2008	2009	2010	2011
EBT = EBIT	-1 667 263	542 300	1 033 647	-965 227	-905 885
EBITDA	3 019 329	259 230	322 506	544 088	546 982
Aktiva	88 177 299	97 907 251	99 529 903	98 232 957	97 241 585
ROA1	-0,02	0,01	0,01	-0,01	-0,01
ROA2	0,03	0,00	0,00	0,01	0,01

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Ukazatel ROA, který vztahuje výsledek hospodaření k celkovým aktivům je velmi nízký. Vyplývá však z reálného obrazu, protože farnost má velmi specifická aktiva. Dále musíme

vycházet z faktu, že se nejedná o ziskovou, ale neziskovou organizaci, která, pokud vytvoří zisk, investuje jej zpět do své hlavní činnosti a jejím hlavním úkolem je naplňovat poslání farnosti. Vzhledem k podobné konstrukci následujícího ukazatele ROE lze očekávat podobné výsledky.

Rentabilita vlastního kapitálu - ROE (Return on Equity)

Rentabilita vlastního kapitálu do jmenovatele namísto všech aktiv potažmo pasiv staví pouze vlastní kapitál společnosti. Vypočítá se tedy podle vzorce: $ROE = EBIT / \text{vlastní kapitál}$

Tab. č. 17 Vývoj ukazatele ROE 2007 – 2011

Ukazatel / ROK	2007	2008	2009	2010	2011
EBT = EBIT	-1 667 263	542 300	1 033 647	-965 227	-905 885
EBITDA	3 019 329	259 230	322 506	544 088	546 982
Vlastní jmění	88 217 288	95 921 947	96 126 943	97 120 595	96 145 868
ROE1	-0,02	0,01	0,01	-0,01	-0,01
ROE2	0,03	0,00	0,00	0,01	0,01

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Podobně jako ROA i ROE, vzhledem k nízké diferenci mezi položkou Aktiva (Pasiva) a položkou vlastní jmění v účetních výkazech farnosti, vykazuje nízké hodnoty mezi minus dvěma procenty a plus třemi procenty.

6.2.2 Ukazatele autarkie

Autarkie odráží míru soběstačnosti dané organizace (v procentech). V závislosti na použitých datech může být autarkie hodnocena na bázi výnosově nákladové nebo příjmově výdajové. Zde je vyjádřena autarkie hlavní činnosti Řk farnosti Cheb na bázi výnosů a nákladů. Náklady jsou očištěny o odpisy. Vyjadřuje, v jaké míře je farnost soběstačná z hlediska pokrytí svých nákladů z dosažených výnosů.

Tab. č. 18 Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů

Ukazatel / ROK	2007	2008	2009	2010	2011
Náklady očiš. o odpisy	2 414 833	2 702 150	2 183 628	2 614 802	1 796 851
Výnosy	5 464 881	3 527 520	3 848 414	3 177 888	2 370 434
Autarkie	226	131	176	122	132

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Ve všech sledovaných letech byla farnost z pohledu autarkie soběstačná. Z výsledků je zřejmé, že se jí dařilo udržovat výnosy vyšší, než náklady a vytvářet tak přebytky.

6.2.3 Ukazatele likvidity

Pro zhodnocení schopnosti organizace dostát svým závazkům budou použity ukazatele likvidity. Obecně mají ukazatele likvidity tři základní podoby a to likvidita běžná, pohotová a okamžitá.

Běžná likvidita informuje uživatele, kolikrát jsou oběžná aktiva větší než závazky. Smyslem tohoto ukazatele je sledovat, aby úhrady krátkodobých závazků byly prováděny z položek oběžných aktiv. Hodnota ukazatele udává, kolikrát je společnost schopna uhradit své závazky, když přemění všechna svá oběžná aktiva na hotovost. Pro hodnotu běžné likvidity platí, že by se měla pohybovat v rozmezí od 1,5 do 2,5.¹¹²

Tab. č 19 Běžná likvidita

ROK	2007	2008	2009	2010	2011
Oběžná aktiva	1 311 307	975 839	1 686 403	1 413 976	1 810 552
Krátkodobé závazky	796 753	822 116	680 030	601 849	547 403
Běžná likvidita	1,65	1,19	2,48	2,35	3,31

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Ve sledovaném období dosahuje běžná likvidita hodnot od 1,19 po 3,31. Tyto hodnoty napovídají, že schopnost farnosti hradit své závazky je vysoká.

Pohotová likvidita vyjadřuje schopnost společnosti hradit své závazky bez nutnosti prodeje zásob.¹¹³ V literatuře se uvádí jako ideální hodnota ukazatele 1. Lze ji vyjádřit také jako sumu krátkodobých pohledávek a krátkodobého finančního majetku v poměru ke krátkodobým cizím zdrojům.¹¹⁴

Tab. č.20 Pohotová likvidita

ROK	2007	2008	2009	2010	2011
Pohledávky (Kč)	366 341	691 665	612 456	770 542	699 090
Peníze (Kč)	932 631	272 617	1 062 233	638 366	1 104 925
Kr. cizí zdroje (Kč)	796 753	822 116	680 030	601 849	547 403
Pohotová likvidita	1,63	1,17	2,46	2,34	3,30

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Hodnoty pohotové likvidity se příliš neliší od hodnot běžné likvidity. Pohotová likvidita na rozdíl od běžné likvidity ve svém ukazateli nezahrnuje zásoby ani dlouhodobé pohledávky. V případě farnosti nemáme žádné zásoby, proto jsou hodnoty pohotové a běžné likvidity téměř totožné.

¹¹² RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza - metody, ukazatele, využití v praxi*. 2010. s. 65

¹¹³ farnost nemá zásoby, alternativně zvolen ukazatel, kde jsou vyloučeny krátkodobé pohledávky

¹¹⁴ KNÁPKOVÁ A., PAVELKOVÁ D. , *Finanční analýza – Komplexní průvodce s příklady*. 2010. s. 57

Okamžitá likvidita bývá označována jako likvidita 1. stupně. Představuje nejužší vymezení likvidity. Naprosto vylučuje pohledávky a bere v úvahu pouze nejlikvidnější položky z rozvahy, tzn. finanční majetek. Měří schopnost organizace hradit právě splatné závazky. Vyjadřuje, kolikrát je organizace schopna uhradit své závazky hotovostí, kterou vlastní.

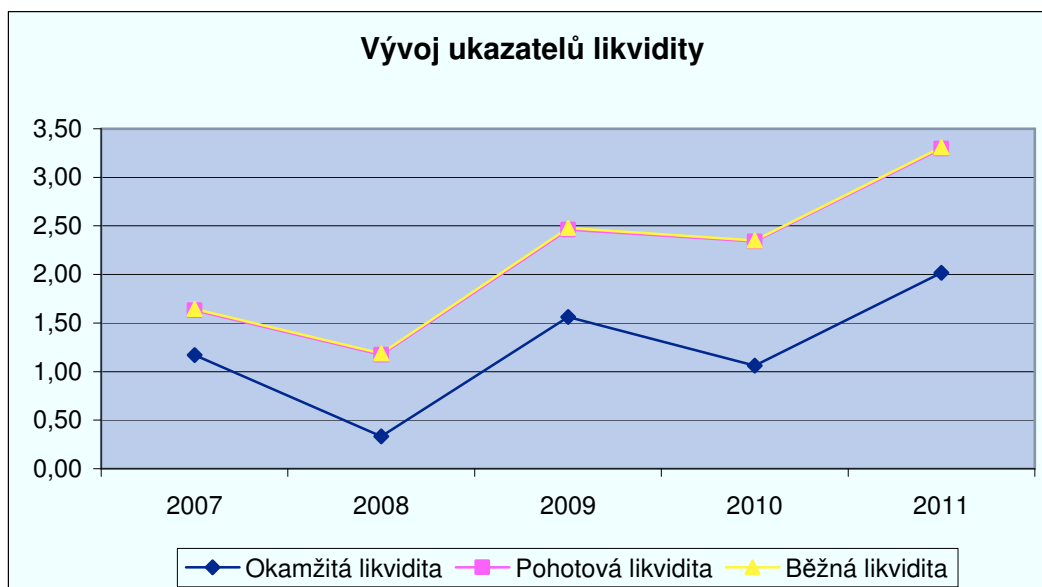
Tab. č. 21 Okamžitá likvidita

ROK	2007	2008	2009	2010	2011
Peníze (Kč)	932 631	272 617	1 062 233	638 366	1 104 925
Krátkodobé závazky (Kč)	796 753	822 116	680 030	601 849	547 403
Okamžitá likvidita	1,17	0,33	1,56	1,06	2,02

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Hodnota tohoto ukazatele by se měla pohybovat v rozmezí 0,2 – 1,1.¹¹⁵ Řk farnost Cheb dosahuje vysokých hodnot okamžité likvidity. V letech 2007, 2009 a 2011 je likvidita nad horní hranicí doporučené hodnoty, což znamená, že organizace byla schopna bez problémů hradit své splatné závazky hotovostí, kterou ve sledovaných letech měla k dispozici. Vývoj ukazatelů likvidity ilustruje následující graf na obrázku č. 10.

Obr. č. 10 Vývoj ukazatelů likvidity

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Jak je patrné z výše uvedeného grafu, ukazatele dosahují vyšších, než doporučených hodnot a trend ve vývoji likvidity má rostoucí tendenci, což na jedné straně svědčí o dostatečné likviditě farnosti, již kladně ohodnotí zejména věřitelé, ale na druhé straně farnost dostatečně nevyužívá možnosti ke zhodnocení finančních prostředků.

¹¹⁵ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza - metody, ukazatele, využití v praxi*, 2010, s. 69

S analýzou likvidity je spojen **ukazatel čistého pracovního kapitálu**. Na rozdíl od běžné, okamžité a pohotové likvidity se jedná o rozdílový ukazatel. Hodnoty čistého pracovního kapitálu dosahované Řk farností Cheb jsou vypočteny v tabulce č. 22.

Tab. č. 22 Čistý pracovní kapitál a jeho podíl na oběžných aktivech

ROK	2007	2008	2009	2010	2011
Oběžná aktiva (Kč)	1 311 307	975 839	1 686 403	1 413 976	1 810 552
Krátkodobé závazky (Kč)	796 753	822 116	680 030	601 849	547 403
ČPK	514 554	153 723	1 006 373	812 127	1 263 149
podíl ČPK na OA	39,24	15,75	59,68	57,44	69,77

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Ukazatel charakterizuje krátkodobou finanční stabilitu farnosti. Podíl pracovního kapitálu na běžném majetku by měl dosahovat 30 – 60%. Jak je patrné z údajů v tabulce, také podle rozdílových ukazatelů se farnosti dobře daří udržet si finanční stabilitu.

6.2.4 Ukazatele financování

Zadluženost organizace odhaluje, jak subjekt používá k financování své činnosti cizí zdroje. Mimo problému stanovení výše potřebného kapitálu se organizace musí zabývat problémem volby jeho správného složení. Do ukazatelů zadluženosti patří např. míra finanční nezávislosti, míra věřitelského rizika, ukazatel úrokového krytí či ukazatel úrokového zatížení. Jelikož farnost využila bezúročného úvěru a neplatila tak žádné úroky, poslední dva ukazatele nemohly být vyčísleny.

Následující ukazatele v tabulkách č. 23 a č. 24 umožní vyhodnotit, jak si farnost vede v oblasti finanční stability a jak se na finančních zdrojích podílí cizí kapitál. Budou použity **ukazatele míry finanční nezávislosti** vypočtené jako poměr vlastních zdrojů na celkovém kapitálu a **míra věřitelského rizika** vypočtená jako podíl cizích zdrojů na celkovém kapitálu.

Tab. č. 23 Míra finanční nezávislosti

Ukazatel / ROK	2007	2008	2009	2010	2011
Vlasní kapitál	88 217 288	95 921 947	96 126 943	97 120 595	96 145 868
Celkový kapitál	88 177 299	97 907 251	99 529 903	98 232 957	97 241 585
Míra fin. nezávisl.	100,00	97,97	96,58	98,87	98,87

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Pokud organizace u tohoto ukazatele dosahuje hodnot pod 50 % (optimální 30 – 60 %), je nutné mu věnovat náležitou pozornost. To však není problém chebské farnosti, která dosahuje velmi vysokých hodnot v intervalu 96,58 % - 100 % ukazatele finanční nezávislosti.

Je zde značná převaha vlastních zdrojů krytí nad zdroji cizími a lze konstatovat, že farnost je finančně nezávislá.

Míra věřitelského rizika je doplňkovým ukazatelem k míře finanční nezávislosti. Tento ukazatel hodnotí, jak jsou věřitelé chráněni pro případ platební neschopnosti organizace.

Tab. č. 24 Míra věřitelského rizika

Ukazatel / ROK	2007	2008	2009	2010	2011
Cizí zdroje	1 642 634	1 443 006	2 409 314	2 087 089	2 014 902
Celkový kapitál	88 177 299	97 907 251	99 529 903	98 232 957	97 241 585
MVR = CK / K	1,86	1,47	2,42	2,12	2,07

Zdroj: vlastní výpočty na základě podkladů farnosti

Farnost si v tomto směru vede velmi dobře, míra věřitelského rizika v intervalu 1,47 – 2,42 je uspokojivá. Vysoká finanční nezávislost s sebou přináší nízké věřitelské riziko.

6.3 Souhrn zhodnocení výsledků, návrhů a doporučení

Z provedené horizontální analýzy rozvah vyplynuly fundamentální trendy ve vývoji aktiv a pasiv. Bilanční suma Římskokatolické farnosti Cheb vzrostla ve sledovaném období relativně o 11 %. V absolutním vyjádření vzrostla aktiva farnosti téměř o 10 milionů Kč. To bylo způsobeno tím, že v průběhu pětiletého období bylo dokončeno několik významných rekonstrukcí. Jednalo se o dokončení obnovy věží farního kostela sv. Mikuláše, jež vstoupily do majetku ve vlastnictví farnosti darem k 31.12. 2008 v pořizovací ceně 9,24 mil. Kč. V roce 2009 se aktiva farnosti zvýšila o další 2 %, absolutně o 1,62 mil. Kč, protože byla dokončena rekonstrukce farní budovy, která spočívala v zastřešení vnitřního atria budovy fary. Vznikl tak zcela nový vnitřní prostor nazývaný farní sál, který nově slouží k vzájemnému setkávání farníků a také jako nový zdroj příjmů z pronájmu.

V oblasti pasiv dominují vlastní zdroje. Farnost je obezřetná v oblasti cizích zdrojů, tedy půjček a své investiční záměry kryje zejména prodejem nepotřebného vlastního majetku a výnosy z pronájmu majetku. Pokud k půjčkám přistupuje, daří se jí získávat bezúročné půjčky nebankovního charakteru. Významným cizím zdrojem ve sledovaném období byla zejména půjčka od Města Chebu ve výši 1,3 milionu Kč na zpracování projektu „Posílení kulturně společenského významu kostela sv. Mikuláše“ tak, aby mohla být podána žádost o zhruba stomilionovou dotaci z Regionálního operačního programu - Severozápad. Tato půjčka se podílela na celkových pasivech přibližně dvěma procenty a její podíl se v průběhu času dařilo snížit až na 1,5 %, to znamená, že docházelo k řádnému splácení této půjčky až do konce sledovaného období, tj. do toku 2011.

Z provedené vertikální analýzy rozvah ve sledovaném období v oblastech jak majetkové, tak finanční struktury je zřejmé, že výrazná váha v oblasti aktiv spočívá v dlouhodobém hmotném majetku (pětiletý průměr činí 98,5%) a k tomu analogicky v oblasti pasiv ve vlastním jmění. Všechny ostatní položky aktiv i pasiv, vzhledem k těmto převažujícím položkám, jsou málo významné. Je to dáno jedinečností majetku ve vlastnictví farnosti, jak nemovitého v podobě čtyř kostelů, zejména Mikuláše a Lorety, které jsou prohlášeny kulturními památkami, a dále množství kaplí a kapliček, tak movitého majetku, tzn. inventářů těchto objektů. Na druhou stranu toto vlastnictví vytváří významný závazek v oblasti správy - opravách a údržbě tohoto majetku.

Nabízí se otázka zlepšení využití těchto objektů v tvorbě výnosů, například úvahy o možnosti zpoplatnění některých úkonů. Mohlo by se zvážit, zda zpoplatnit vstup do areálu Lorety a do Mikuláše, nebo focení v kostelích, nebo výstup do věží kostela sv. Mikuláše. Je možné uvažovat o zvýšení intenzity pronájmu objektů pro pořádání kulturních akcí, především koncertů, výstav a podobně, a to jak farního sálu, tak Mikuláše a Lorety. Komerční využití objektů ve vlastnictví farnosti však má nezanedbatelná omezení spočívající v sakrálním charakteru staveb.

Provedená horizontální analýza výkazů zisků a ztrát poskytla důležité informace o meziročních změnách v oblasti nákladů, výnosů a hospodářského výsledku. Vertikální analýza přiblížila nákladovou a výnosovou strukturu.

Trend celkových nákladů je klesající, což je velmi pozitivní informace a znamená, že se farnosti daří vynakládat prostředky účelně a hospodárně. Nejvýznamnější nákladovou skupinu tvoří účetní odpisy, které tak jsou významným interním zdrojem financování farnosti. Celkové náklady očištěné o odpisy dosahují v průměru za sledované období 2,3 mil. Kč ročně.

Druhou nejvyšší nákladovou položkou jsou opravy a udržování majetku. Tyto náklady bude obtížné snížit, neboť na nemovitém majetku ve vlastnictví farnosti bude stále co opravovat a udržovat. Plánuje se především rekonstrukce havarijního stavu břidlicové střešní krytiny na kostele sv. Mikuláše, záměrem bylo získat zhruba stamilionovou dotaci z evropských fondů. Zde farnost vyvinula svou aktivitu správným směrem k získání nových finančních zdrojů. Další skupina nákladů „na akce“ je ihned kryta výnosy z pořádání komunitotvorných akcí a z distribuce tiskovin. Spotřeba materiálu zaujímá průměrně okolo deseti procent celkových nákladů. Posledními dvěma nákladovými skupinami, zaujímajícími v celkových nákladech méně než 10 %, jsou náklady na spotřebu energie a poskytnuté dary. Zde nejsou příliš možné další úspory vzhledem k tomu, že ceny energií budou spíše narůstat. Farnost se také dobrovolně zavázala k poskytování darů právě ve výši deseti procent svých výnosů.

Z provedené horizontální analýzy výnosů vyplynulo, že trend celkových výnosů má až na výjimku mezi lety 2008 a 2009 klesající charakter, což není pro farnost příliš příznivá zpráva. Tento celkově klesající trend ale ovlivnily především „tržby z prodeje majetku“ a „dotace z veřejných rozpočtů“. Tržby z prodeje majetku závisí plně na rozhodnutí farnosti, zda majetek prodat, či nikoli. V roce 2007 došlo k prodeji majetku v celkové hodnotě 3,1 milionu Kč a tento výnos byl použit na financování výše uvedených probíhajících rekonstrukcí. V dalších letech byly prodeje majetku uskutečněny v řádově menších objemech.

Dotace z veřejných rozpočtů dosáhly maximální výše v roce 2008, relativně meziročně vzrostly o 564 % (absolutně o 261 tis. Kč), což je dáno tím, že jejich schválení proběhlo ještě před finanční krizí roku 2008. Jednalo se o účelové dotace z MK ČR na sanaci havarijního stavu báně na kostele sv. Michaela v Dolním Žandově. V dalších letech je naopak jednoznačný trend propadu jak státních dotací, tak dotací z rozpočtu Karlovarského kraje i Města Chebu a to relativně o 30%, 13% a 66%, což je jednoznačně způsobeno restriktivní fiskální politikou vlády, snahou o konsolidaci státního rozpočtu a tudíž snížením objemu prostředků vyplácených přímo ve státních grantech či projektech a snížením dotací poskytnutých dalším veřejným rozpočtům.

V průběhu zpracování práce bylo zjištěno, že dotace ze státního rozpočtu na platy profesionálních zaměstnanců farnosti se v účetnictví farnosti vůbec nezobrazuje. Dotace zůstává v rozpočtu zřizovatele, biskupství plzeňského. Lze doporučit, aby se dotace na platy dostala z rozpočtu zřizovatele až do rozpočtu farnosti, aby byla naplněna účetní zásada věrného zobrazení hospodaření.

Ukazatele rentability i autarkie prokázaly výsledky z výše provedených analýz a potvrdily, že farnost je ve svém hospodaření zisková. Průměrný roční zisk ve sledovaném období dosahuje 447 tis. Kč. Také ukazatele likvidity dosahovaly příznivých hodnot a prokázaly, že farnost je dostatečně likvidní a je tudíž schopna řádně a včas splácet své závazky.

Ukazatele financování prokázaly vysokou míru finanční nezávislosti farnosti a naopak nízkou míru věřitelského rizika, což pro farnost znamená, že by měla zhodnotit, zda využívat ke krytí nákladů více cizích zdrojů, než doposud. Úvěru od bankovních institucí se obávat nemusí. Zatím však doposud vždy, pokud se jednalo o cizí zdroje, dokázala využít bezúročné úvěry, ať už z veřejných zdrojů, konkrétně z rozpočtu Města Chebu, nebo od soukromých věřitelů.

Celkově lze konstatovat, že provedené analýzy prokázaly finanční zdraví Římskokatolické farnosti Cheb.

7 ZÁVĚR

V předkládané diplomové práci bylo zhodnoceno hospodaření Římskokatolické farnosti Cheb pomocí finanční analýzy, která je důležitá pro každou organizaci bez rozdílu právní formy a zdrojů financování. Analyzovány byly údaje za roky 2007 - 2011. Údaje byly čerpány z rozvah a z výkazů zisku a ztráty za jednotlivá účetní období. Ukazatele byly vypočteny, porovnány a posouzeny. Byly podány návrhy ke zlepšení hospodaření.

Z provedené analýzy vyplynulo, že se farnosti v průběhu let 2007 až 2011 dařilo rozvíjet svou činnost. Provedená finanční analýza nepoukázala na žádné zásadní nedostatky jak v oblasti hospodaření s majetkem tak s financemi. Ve sledovaném pětiletém období se farnosti podařilo zvýšit svá aktiva o zhruba 10 milionů Kč. Z hlediska majetkové struktury výrazně dominuje podíl stálých aktiv, který dosahuje v průměru 98,5 %. Farnost dokázala vytipovat perspektivní majetek, který zhodnotila provedenými rekonstrukcemi. Na druhé straně správně vyhodnotila také zátěžový majetek, o který by se postarat již nedokázala. Jednalo se o několik vesnických kostelů v okolí Chebu, které farnost převedla darem na nové vlastníky. Prodejem inventáře těchto kostelů zároveň získala finanční prostředky na zamýšlené investice.

Všechny investiční akce byly v průběhu sledovaného období zdárně dokončeny a významně přispěly ke zkvalitnění farností poskytovaných služeb. Farní sál se stal otevřeným a příjemným centrem, určeným nejen ke konání bohoslužeb, ale i častému setkávání farníků mimo bohoslužbu na jiných akcích. Farnost také tento nový sál využívá k pronájmu a zvyšuje tak své výnosy. Na instalaci nových věží na farní kostel sv. Mikuláše se farnost finančně podílela pouze částečně. Do majetku farnosti vstoupily helmice darem k 31. 12. 2008. Nové, ještě neosazené helmice věží farního kostela, byly v roce 2008 slavnostně vysvěceny. Jejich instalace výrazně změnila celkové panorama města Chebu k lepšímu.

Dalšími vlastními zdroji využívanými ke krytí investic jsou sbírky a dary, jejichž výnos dosahuje v průměru okolo 2 milionů Kč ročně. Každoročně ve sledovaném období farnost dosáhla kladného výsledku hospodaření v průměru 447 tis. Kč. Tyto prostředky jsou převedeny do „fondu zásadních investic“ a v následujícím účetním období jsou používány pro krytí havarijních situací na majetku, nebo ke krytí plánovaných investičních akcí. Plánuje se především rekonstrukce havarijního stavu břidlicové střešní krytiny na kostele sv. Mikuláše, záměrem je získat zhruba stamilionovou dotaci z evropských fondů. Zde farnost vyvinula aktivitu správným směrem k získání nových finančních zdrojů.

Z poměrových ukazatelů vyplynulo finanční zdraví farního hospodaření, dostatečná likvidita a nízká míra věřitelského rizika. Celkově lze konstatovat, že provedené analýzy prokázaly finanční zdraví Římskokatolické farnosti Cheb.

Hospodaření farnosti ve sledovaných letech 2007 – 2011 ovlivňovala mj. tehdejší platná legislativa, zejména zákon č. 248/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví, ve znění pozdějších předpisů. Provedená analýza odhalila, že státní dotace na platy duchovních se v účetnictví farnosti vůbec nezobrazuje, protože zůstává v rozpočtu zřizovatele. Nebylo proto možné zahrnout tento objem prostředků do prováděných analýz. Lze doporučit, aby biskupství plzeňské jako zřizovatel farnosti prostředky na platy do rozpočtu farnosti přeúčtovalo.

Od 1. ledna letošního roku, tj. 2013, je účinný nový zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů, ovlivňující hospodaření církví a náboženských společností, který nastoluje zcela nové legislativní prostředí. Došlo k zásadní změně vnějších podmínek a je třeba počkat, jak na novou právní situaci jednotlivé subjekty zareagují.

Podle výše uvedeného zákona by se příjmy církví měly významně zvýšit. V majetkové oblasti bude navraceno množství nemovitého majetku, ve finanční oblasti kromě zachovaného příspěvku na činnost, i když s degresivním plněním, přibude novým zákonem zaručený příjem finanční kompenzace za nenavrácený majetek.

Jak konkrétně se nově přijatý zákon promítne do hospodaření farnosti není možné na základě provedených analýz určit. Na druhé straně se nedá příliš předvídat, jak s novou situací naloží dosavadní dárci a přispěvatelé, kterým se vnější podmínky naopak spíše zhoršují. Členové farní obce jsou převážně starší lidé důchodového věku, jichž se dotkne nižší valorizace důchodů a rostoucí životní náklady.

Finančně zdravá Římskokatolická farnost Cheb tak stojí na prahu nového období, ve kterém bude muset znovu prokázat svoji životaschopnost.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Odborná literatura a právní normy

- BOUKAL, P., VÁVROVÁ, H. *Ekonomika a financování neziskových organizací*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 110 s. ISBN 978-80-245-1293-8.
- FRIČ, P., GOULLI, R. *Neziskový sektor v České republice: výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*, Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 203 s. ISBN 80-86432-04-1.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. 408 s. ISBN 978-0-415-43382-2.
- HENDL, J. *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*, Praha: Portál, 2006. 583 s. ISBN 80-7367-123-9.
- HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza firmy*. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-80-7357-392-8.
- HYÁNEK, V., ŠKARABELOVÁ, S., ŘEŽUCHOVÁ, M. *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů*. 1. vyd. Brno: CVNS, 2005. 40 s. ISBN 80-239-5262-5.
- JÄGER, P. *Círky a náboženské společnosti v České republice a jejich právní postavení, příručka pro veřejnou správu*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. 239 s. ISBN 80-7325-092-6.
- KISLINGEROVÁ, E., HNILICA, J. *Finanční analýza: krok za krokem*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005. 137 s. ISBN 80-7179-321-3.
- KNÁPKOVÁ, A., PAVELKOVÁ D. *Finanční analýza – Komplexní průvodce s příklady*, Praha: Grada Publishing, 2010. 205 s. ISBN 978-80-247-3349-4.
- LEDVINOVÁ, J., PEŠTA, K. *Základy fundraisingu*. Praha: Informační centrum nadací a jiných neziskových organizací, 1996. 141 s. ISBN 80-238-0464-2.
- MÁČE, M. *Finanční analýza obchodních a státních organizací. Praktické příklady a použití*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. 156 s. Finanční řízení. ISBN 80-247-1558-9.
- OPATRŇÝ, A. *Pastorace v postmoderní společnosti*. 2. přepracované vyd. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2001. 177 s. ISBN 80-244-0419-2.
- OTRUSINOVÁ, M. *Hospodaření nepodnikatelských organizací: studijní pomůcka pro distanční studium*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009. 132 s. ISBN 80-7318-789-7.

-
- PETRLÍKOVÁ, B. *Účetní souvztažnosti nevýdělečných organizací*. Praha: Linde, 2005. 208 s. ISBN 80-7201-568-0.
- REKTOŘÍK, J. *Ekonomická dimenze křesťanství a církve*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000. 206 s. ISBN 80-210-2293-0.
- REKTOŘÍK, J. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Praha: Ekopress, 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3.
- REKTOŘÍK, J. a kol. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3.vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.
- ROSENMAYER, T. *Ekonomické výsledky církevních subjektů v roce 2004*, Projekt Ekonomika církví a náboženských společností, Brno: CNVS, 2006. 16 s. ISBN 80-239-7786-5.
- RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza - metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2010. 144 str. ISBN 978-80-247-3308-1.
- RŮŽIČKOVÁ R. *Neziskové organizace – vznik-účetnictví-daně*. 6. vydání, Ostrava: ANAG, 2009. 199 s. ISBN 80-7263-220-5.
- STEJSKAL, J. *Ekonomika neziskové organizace*. 1. vyd. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, 2010. 270 s. ISBN 978-80-86825-55-7.
- STEJSKAL, J. *Hospodaření od A do Z*. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2006. 192 s. ISBN 80-86825-16-7.
- STRECKOVÁ, Y., MALÝ, I. a kol.: *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*. první vydání. Brno: Computer Press, 1998. 214 s. Ekonomie. ISBN 80-7226-112-6.
- SVOBODA, F., ROSENMAYER, T. *Úvod do ekonomiky církevních organizací*. 1. vyd. Brno: CVNS, 2004, 16 s. ISBN 80-239-3770-7.
- SŮVOVÁ, H., SRPOVÁ, J., POLOPRUTSKÁ, R., PETR, J., KNAIFL, O., KOHOUT, P., JACKO, F., HUBÁLEK, K., ŠPAČEK, E. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. 1. vydání Praha: Bankovní institut, a.s., 1999. ISBN: 80-7265-027-0.
- ŠIMKOVÁ, E., *Management a marketing v praxi neziskových organizací*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2006. 173 s. ISBN 80-7041-859-1.
- TRETERA, J., R., *Stát a církev v České republice*. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. 156 s. ISBN 80-7192-707-4.
- Zákon č. 218/1949, Sb., o hospodářském zabezpečení církví, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 308/1991 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 161/1992 Sb., o registraci církví a náboženských společností, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Nález Ústavního soudu č. 4/2003 Sb., ze dne 27. listopadu 2002

Internetové zdroje

FARNOST CHEB. Pastorační rada Římskokatolické farnosti Cheb. *Blahoslavení dělíci se: Koncepce správcovství Římskokatolické farnosti Cheb*. Cheb: Farnost, 2008. [online]. [cit. 2012-07-26]. dostupné na WWW:<http://www.farnostcheb.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=87&Itemid=119>.

HANUŠ J., *Historie a perspektivy vztahu církví a státu. CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku*. [online]. [cit. 2012-07-26]. dostupné na WWW:<<http://cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=428>>.

KAČÍREK M., *Právní rámec občanského sektoru*, in *Občanská společnost – úvahy a souvislosti*, Sborník UK Praha. [online]. [cit. 2012-07-15]. dostupné na WWW:<http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=typologicky%20m%C5%AF%C5%BEeme%20vztah%20st%C3%A1tu%20a%20c%C3%ADrkve%20kvalifikovat%20v%20r%C3%A1mci%20n%C4%9Bkolika%20z%C3%A1kladn%C3%ADch%20kategori%C3%AD.%20krajn%C3%AD%20polohou%20&source=web&cd=1&ved=0CFIQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.fhs.cuni.cz%2Fkos%2Fkos_soubory%2Fobcansky_sektor_studie_a_souvislosti.doc&ei=AjECULrFOJH14QTK392aCA&usq=AFQjCNGCbzac3vKGtAhyZBd9ZuQgIzmAXw>.

KALNÝ, M. *Církevní majetek a restituce*. [online]. [cit. 2012-07-29]. dostupné na WWW:<<http://www.obcinst.cz/cs/Studie-OI-c-7-Cirkevni-majetek-a-restituce-c520/>>.

KOLÁŘ, P., *Postavení církví ve vybraných zemích Evropy*. Informační studie Parlamentního institutu č. 5.159, 2000. [online]. [cit. 2012-08-03]. dostupné na WWW: <www.roithova.cz/soubory/Parlamentniinstitut.doc?fid=56>.

KOUBA, V., *Problematika využití nemovitého majetku církví*. Diplomová práce, VŠE v Praze, 2008. [online]. [cit. 2012-07-29]. dostupné na WWW: <https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:XIO-Sqv3coJ:https://www.vse.cz/vskp/show_file.php%3Fsoubor_id%3D964420+&hl=cs&gl=cz&pid=bl&srcid=ADGEESjWsDo-QO-yLdoYYi5fgGP9lrZjsxvwl6-VRrcOL-xldVcJazdsAIFWDF2W3YvalP9UYBUSOGc4dn4PmBM3OD2YY9ocG6XjI-falRzBwq_JTwtFqgnHFoarldAAvJPh8dS6lGL7&sig=AHIEtbTjVi2qkVoumyAWtuuB2CnFWo86pA>.

Oficiální web České republiky, Czech Republik, neziskový sektor. [online]. [cit. 2012-07-26]. dostupné na WWW: <<http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Neziskovy-sektor>>.

PILNÝ, J. *Problematika financování církví v České republice*. Univerzita Pardubice. [online]. [cit. 2012-07-27]. 1. vyd. Pardubice : Univerzita Pardubice, 1999. 272 s. ISSN 1211-555X. dostupný na WWW: <<http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/32269/1/CL79.pdf>>.

Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. Vládní návrh zákona o majetkovém narovnání některých křivd včetně důvodové zprávy. [online]. [cit. 29. 7. 2012]. dostupné na WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=580&CT1=0>>.

REKTOŘÍK, J., *Církev a náboženské společnosti: studijní text*, ESF MU 2000, Masarykova univerzita Brno. [online]. [cit 24.7.2012]. dostupný na WWW: <<http://www.econ.muni.cz/~simona/skola/ekonomika/cirkve.html>>.

STUHLÍKOVÁ, H., *Dary, veřejné sbírky, kostelní sbírky, reklama, sponzorství. Účetní kavárna*. [online]. [cit. 29.7.2012]. dostupné na WWW: <<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d8968v11784-dary-verejne-sbirky-kostelni-sbirky-reklama-sponzorstvi/>>.

Biskupství plzeňské: <http://www.Bip.cz/>

Český statistický úřad: <http://www.czso.cz/>

Farnost Cheb: <http://www.farnostcheb.cz/>

Katolická církev v České republice: www.cirkev.cz

Ministerstvo kultury České republiky: <http://www.mkcr.cz/>

Neziskovky: <http://www.neziskovky.cz/>

Seznam použitých zkratk

Bip	Biskupství plzeňské
ČR	Česká republika
CIC	Codex iuris canonici – Kodex kanonického práva; právní norma Církve římskokatolické
CNS	církev a náboženská společnost
CPO	církevní právnická osoba
ČSÚ	Český statistický úřad
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
EBT	zisk před zdaněním
EBIT	zisk před úroky a před zdaněním
HDP	hrubý domácí produkt
MK ČR	Ministerstvo kultury České republiky
NO	nezisková organizace
NNO	nestátní nezisková organizace
OSS	organizační složka státu
PO	příspěvková organizace; právnická osoba
Řk	římskokatolická
SLBD	sčítání lidu, bytů a domů 2011
ÚSC	územní samosprávný celek
VH	výsledek hospodaření
ZDP	zákon o dani z příjmů

Seznam příloh

Příloha č. 1	Seznam tabulek a obrázků
Příloha č. 2	Církevní právnické osoby podle zřizovatele a účelu ke dni 28.7.2012
Příloha č. 3	Přehled financování církevních a náboženských společností ze státního rozpočtu podle ukazatelů včetně grantové podpory v letech 2000 – 2011
Příloha č. 4	Finanční vypořádání mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi podle § 15 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
Příloha č. 5	Grafické zobrazení poslání Římskokatolické farnosti Cheb
Příloha č. 6	Organizační struktura Římskokatolické farnosti Cheb
Příloha č. 7	Zdrojová data pro finanční analýzu
Příloha č. 8	Farní kostel sv. Mikuláše a Alžběty v Chebu

9 PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Seznam tabulek a obrázků

Tab. č. 1	Neziskové soukromoprávní organizace vzájemně prospěšné
Tab. č. 2	Neziskové soukromoprávní organizace veřejně prospěšné
Tab. č. 3	Neziskové veřejnoprávní organizace typu příspěvkových organizací
Tab. č. 4	Neziskové ostatní veřejnoprávní organizace
Tab. č. 5	Vývoj počtu nestátních neziskových organizací v ČR 2002 – 2012 s.9
Tab. č. 6	Přehled platných konfesních norem v ČR
Tab. č. 7	Círky a náboženské společnosti v ČR a počty věřících 1991, 2001, 2011 s. 17
Tab. č. 8	Ukazatele - kriteria a třídění
Tab. č. 9	Horizontální analýza rozvahy Řk farnosti Cheb 2007 – 2011
Tab. č. 10	Vertikální analýza rozvahy Řk farnosti Cheb 2007 – 2011
Tab. č. 11	Horizontální analýza výkazu zisků a ztrát – náklady
Tab. č. 12	Vertikální analýza výkazů zisků a ztrát – náklady
Tab. č. 13	Horizontální analýza výkazu zisků a ztrát – výnosy
Tab. č. 14	Vertikální analýza výkazů zisků a ztrát - výnosy
Tab. č. 15	Vývoj ukazatele ROS 2007 – 2011
Tab. č. 16.	Vývoj ukazatele ROA 2007 – 2011
Tab. č. 17	Vývoj ukazatele ROE 2007 – 2011
Tab. č.18	Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů
Tab. č. 19	Běžná likvidita
Tab. č. 20	Pohotová likvidita
Tab. č. 21	Okamžitá likvidita
Tab. č. 22	Čistý pracovní kapitál a jeho podíl na oběžných aktivech
Tab. č. 23	Míra finanční nezávislosti
Tab. č. 24	Míra věřitelského rizika
Tab. č. 25	Církevní právnické osoby podle zřizovatele a účelu ke dni 28.7.2012
Tab. č. 26	Přehled financování církevních a náboženských společností ze státního rozpočtu podle ukazatelů včetně grantové podpory v letech 2000 – 2011
Tab. č. 27	Výše finanční náhrady pro jednotlivou dotčenou CNS
Tab. č. 28	Zdrojová data z rozvah 2007 - 2011
Tab. č. 29	Zdrojová data z výkazů zisků a ztrát 2007 - 2011

-
- Obr. č. 1 Členění národního hospodářství podle principu financování
- Obr. č. 2 Pestoffův trojúhelník
- Obr. č. 3 Systém vztahu státu a církve
- Obr. č. 4 Zdroje financování Římskokatolické farnosti Cheb v roce 2011
- Obr. č. 5 Vývoj bilanční sumy 2007 - 2011
- Obr. č. 6 Vývoj a struktura nákladů v letech 2007 - 2011
- Obr. č. 7 Vývoj a struktura výnosů 2007 – 2011
- Obr. č. 8 Vývoj výsledku hospodaření 2007 – 2011
- Obr. č. 9 Vývoj ukazatele ROS 2007 – 2011
- Obr. č. 10 Vývoj ukazatelů likvidity
- Obr. č. 11 Grafické znázornění poslání Římskokatolické farnosti Cheb
- Obr. č. 12 Kostel sv. Mikuláše a Alžběty bez helmic věží
- Obr. č. 13 Svěcení neosazených helmic věží p. Bauchnerem, červenec 2008
- Obr. č. 14 Osazování helmic věží, říjen 2008
- Obr. č. 15 Osazování helmic věží, říjen 2008
- Obr. č. 16 Tříkrálová sbírka, p. Hruška, leden 2009

Příloha č. 2 Církevní právnické osoby podle zřizovatele a účelu ke dni 28. 7. 2012

Tab. č. 25 Církevní právnické osoby podle zřizovatele a účelu ke dni 28. 7. 2012

p.č.	Název CNS	Farnosti Sbory	Vyšší složky	Charity Diakonie	Řády	Jiné	Celkem	%
1	Apoštolská církev	45	-	4	-	-	49	0,96
2	Bratrská jednota baptistů	42	-	1	-	-	43	0,84
3	Buddhismus Diamantové cesty Karma Kagjü*	-	-	-	-	-	0	0,00
4	Církev adventistů sedmého dne	153	-	-	-	2	155	3,03
5	Církev bratrská	77	-	11	-	-	88	1,72
6	Církev československá husitská	299	5	9	-	2	315	6,17
7	Církev Ježíše Krista Sv. posledních dnů v ČR*	-	-	-	-	-	0	0,00
8	Církev Křesťanská společenství	29	-	-	-	25	54	1,06
9	Církev Nová naděje	1	-	-	-	-	1	0,02
10	Církev řeckokatolická	27	1	4	-	-	32	0,63
11	Církev římskokatolická	3180	13	201	189	65	3648	71,40
12	Církev Slovo života	-	-	-	-	-	0	0,00
13	Církev víry	-	-	-	-	-	0	0,00
14	Církev živého Boha	-	-	-	-	-	0	0,00
15	Česká hinduistická náboženská společnost*	-	-	-	-	-	0	0,00
16	Česobratrská církev evangelická	263	14	36	-	-	313	6,13
17	Evangelická církev a. v. v ČR	5	-	1	-	-	6	0,12
18	Evangelická církev metodistická	16	-	11	-	-	27	0,53
19	Federace židovských obcí v ČR	10	-	-	-	1	11	0,22
20	Jednota bratrská	29	-	-	-	-	29	0,57
21	Křesťanské sbory	--	-	-	-	-	0	0,00
22	Luterská evangelická církev a. v. v ČR	5	-	-	-	-	5	0,10
23	Hnutí Hare Krišna	4	-	-	-	-	4	0,08
24	Náboženská společnost českých unitářů	4	-	-	-	-	4	0,08
25	Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	161	-	-	-	-	161	3,15
26	Novoapoštolská církev v ČR*	-	-	-	-	-	0	0,00
27	Obec křesťanů v ČR*	-	-	-	-	-	0	0,00
28	Pravoslavná církev v českých zemích	97	2	-	9	-	108	2,11
29	Ruská pravoslavná církev v ČR*	-	-	-	-	-	0	0,00
30	Slezská církev evangelická a. v.	22	5	2	-	1	30	0,59
31	Starokatolická církev v ČR	16	5	-	-	-	21	0,41
32	Ústředí muslimských obcí	5	-	-	-	-	5	0,10
33	Višva Nirmala Dharma*	-	-	-	-	-	0	0
	Celkem	4490	45	280	198	96	5109	100
	%	87,88	0,88	5,48	3,88	1,88	100	

* neeviduje své církevní instituce

Zdroj: vlastní zpracování z Rejstříku CPO ke dni 28. 7. 2012, <<http://www3.mkcr.cz/cns/>>.

Příloha č. 3 Přehled financování církevních a náboženských společností ze státního rozpočtu podle ukazatelů včetně grantové podpory v letech 2000 – 2011

Tab. č. 26 Přehled financování církevních a náboženských společností ze státního rozpočtu podle ukazatelů včetně grantové podpory v letech 2000 – 2011

U k a z a t e l / R o k	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Počet duchovních	3 501	3 480	3 651	3 824	3 941	4 137
Platy duchovních vč. pojistného	611 675	666 357	767 336	861 249	908 596	958 370
Provozní náklady CNS	38 833	40 700	40 117	39 700	37 000	33 509
Opravy církevního majetku	12 030	24 745	25 300	25 300	23 058	26 491
Výdaje na činnost reg. CNS	662 538	731 802	832 753	926 249	968 654	1 018 370
Program kulturních aktivit CNS	38 833	40 700	40 117	39 700	37 000	33 509
Program nábož.-kult.aktivit os	12 030	24 745	25 300	25 300	23 058	26 491
Programy celkem	50 863	65 445	65 417	65 000	60 058	60 000
CELKEM (tis. Kč)	713 401	797 247	898 170	991 249	1 028 712	1 078 370
U k a z a t e l / R o k	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet duchovních	4 285	4 389	4 600	4 755	4 869	4 892
Platy duchovních vč. pojistného	1 053 158	1 224 900	1 245 000	1 276 000	1 331 505	1 348 000
Provozní náklady CNS	37 000	37 000	83 000	85 000	83 050	74 745
Opravy církevního majetku	23 740	23 740	23 740	25 740	24 453	22 008
Výdaje na činnost reg. CNS	1 113 898	1 285 640	1 351 740	1 386 740	1 439 008	1 444 753
Program kulturních aktivit CNS	2 276	3 200	4 168	2 741	4 367	2 913
Program nábož.-kult.aktivit os			1 104	295	299	290
Programy celkem	2 276	3 200	5 272	3 036	299	3 203
CELKEM (tis. Kč)	1 116 174	1 288 840	1 357 012	1 389 776	1 439 307	1 447 956

Zdroj: vlastní zpracování, MK ČR

Prostředky na platy administrativy a pojistné administrativy spolu s prostředky na další zákonem stanovené věcné náklady církví a náboženských společností tvoří ukazatel „*Provozní náklady CNS*“. Ukazatel „*Opravy církevního majetku*“ je shodný s ukazatelem „*Prostředky na údržbu církevního majetku*“, platným před rokem 2008. Na základě dohody mezi Českou biskupskou konferencí, Ekumenickou radou církví a Federací židovských obcí se tyto prostředky do konce roku 2012 rozdělovaly v poměru 70% pro Církev římskokatolickou a 30% pro ostatní církve. **Kriteriem** pro rozdělování prostředků na platy duchovních včetně pojistného byl v letech 2000 - 2010 **počet duchovních** jednotlivých CNS. V roce 2011 došlo ke změně metodiky. Počátkem roku 2011 byla zástupci CNS financovaných prostřednictvím státního rozpočtu a ministrem kultury podepsána „*Deklarace shody o výkonu hospodářského zabezpečení církví a náboženských společností státem v letech 2011-2014.*“ Touto deklarací byla stanovena **stabilizace** prostředků vyplácených ze státního rozpočtu na přepočtený počet duchovních 4 892 osob. **Dohodnutá roční částka činila 1, 348 mld. Kč ročně.**

Příloha č. 4 Finanční vypořádání mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi podle § 15 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

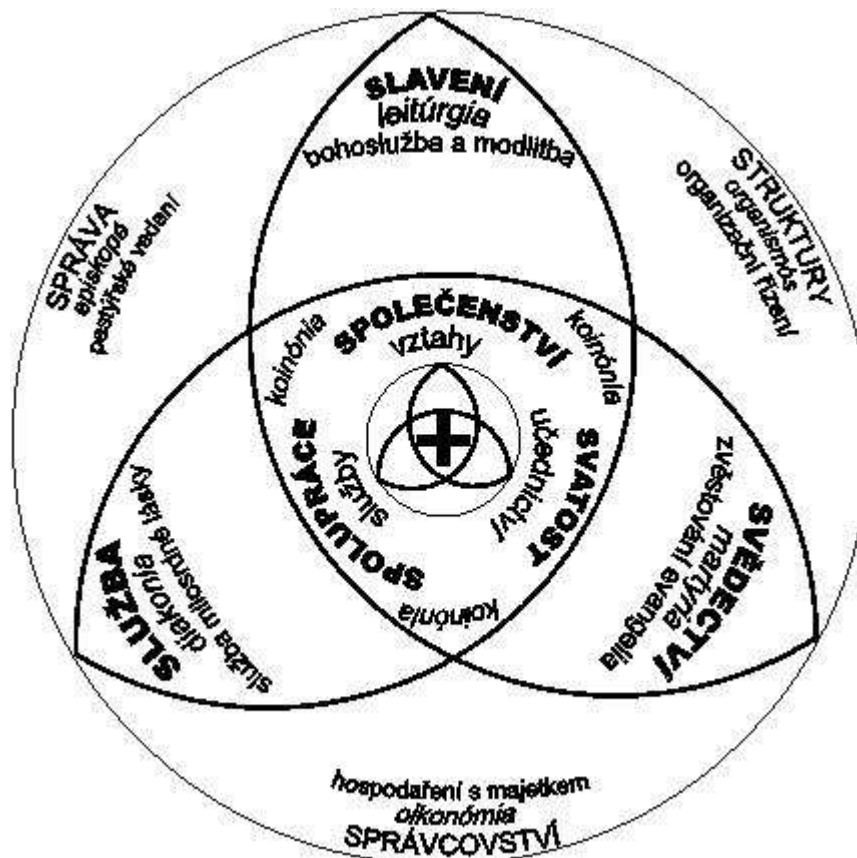
Tab. č. 27 Výše finanční náhrady pro jednotlivou dotčenou církev a náboženskou společnost činí:

a)	Apoštolská církev	1 056 336 374 Kč,
b)	Bratrská jednota baptistů	227 862 069 Kč,
c)	Církev adventistů sedmého dne	520 827 586 Kč,
d)	Církev bratrská	761 051 303 Kč,
e)	Církev československá husitská	3 085 312 000 Kč,
f)	Církev řeckokatolická	298 933 257 Kč,
g)	Církev římskokatolická	47 200 000 000 Kč,
h)	Českobratrská církev evangelická	2 266 593 186 Kč,
i)	Evangelická církev augsburského vyznání v České republice	118 506 407 Kč,
j)	Evangelická církev metodistická	367 634 208 Kč,
k)	Federace židovských obcí v České republice	272 064 153 Kč,
l)	Jednota bratrská	601 707 065 Kč,
m)	Luterská evangelická církev a. v. v České republice	113 828 334 Kč,
n)	Náboženská společnost českých unitářů	35 999 847 Kč,
o)	Pravoslavná církev v českých zemích	1 146 511 242 Kč,
p)	Slezská církev evangelická augsburského vyznání	654 093 059 Kč,
r)	Starokatolická církev v České republice	272 739 910 Kč.

Zdroj: §15 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi

Příloha č. 5 Grafické zobrazení poslání Římskokatolické farnosti Cheb ¹¹⁶

Obr. č 11 Grafické znázornění poslání Římskokatolické farnosti Cheb

¹¹⁶ Římskokatolická farnost Cheb, [online]. [cit. 2013-02-11]. dostupné na [www: <http://www.farnostcheb.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=117&Itemid=241>](http://www.farnostcheb.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=117&Itemid=241).

Příloha č. 6 Organizační struktura Římskokatolické farnosti Cheb

Formální organizační struktura

Farář je statutárním orgánem farnosti a zastupuje farnost navenek. Mj. odpovídá také za hospodaření a správu majetku farnosti. Má řídicí a rozhodovací pravomoci. Je zaměstnancem Biskupství plzeňského a jeho přímým nadřízeným je biskup plzeňský. Do konce roku 2010 byla správa farnosti vykonávána tzv. společnou duchovní správou (SDS). Jednalo se o druh správy¹¹⁷, který byl vykonáván formou týmové spolupráce, kde každý z členů týmu měl práva a povinnosti faráře. Statutárním zástupcem byl hlavní farář, tzv. moderátor, druhým členem SDS byl spolufarář.

Farní tým (výkonný tým) je složen z ostatních profesionálních pracovníků farnosti. V současnosti se jedná o čtyři zaměstnance, jednoho na plný úvazek a tři na poloviční úvazky. Všichni jsou zaměstnanci zřizovatele Biskupství plzeňského. Jsou „pastoračními asistenty“ a každý pracuje v jiné oblasti činností farnosti (pastorační činnost, farní charita, dobrovolnické centrum, farní kancelář). Tito zaměstnanci zajišťují organizačně-pastorační a administrativní servis včetně iniciace, formace, doprovázení a koordinace dalších dobrovolných spolupracovníků. Pokud to vyplývá z povahy věci, jednotliví členové farního týmu mohou, na základě organizačního řádu, v okruhu jim svěřené oblasti jednat jménem farnosti. Podrobnější zodpovědnosti a kompetence jednotlivých členů farního týmu určuje organizační řád.

Pastorační rada farnosti se spolupodílí na zodpovědnosti faráře za rozvoj pastorace ve farnosti. Je dvanáctičlenná, někteří její členové jsou voleni farní obcí, jiní jmenováni farářem nebo některými farními týmy. Funkce poradní a kontrolní.

Ekonomická rada farnosti (dále ERF) je spolu s farářem zodpovědná za hospodárné a efektivní správcovství majetku ve farnosti. Její hlavní úkoly spočívají především v účinné kontrole hospodaření farnosti, v průhledné komunikaci farnosti s veřejností a v poradenství. Má 3-6 členů, schází se podle okolností, minimálně však 3x ročně (rozpočet, pololetní účetní uzávěrka, roční účetní závěrka). ERF se ve své činnosti řídí celodíeczními směrnicemi, vlastním statutem a jednacím řádem.

Rada Farní charity a Rada Lorety - Na rozdíl od pastorační a ekonomické rady se tyto orgány soustřeďují na řízení určité výšeče farních aktivit, ne na farnost jako celek.

---

¹¹⁷ vymezený kodexem církevního práva (kán. 517 a 543 CIC)

Neformální organizační struktura

Tým služebníků (dobrovolníků) tvoří členové farnosti, kteří převzali nebo postupně přebírají zodpovědnosti za jednotlivé oblasti života farnosti či za konkrétní služby. V oblasti **slavení** jsou to např. lidé zodpovědní za liturgické služby a hudbu. V oblasti diakonické **služby** sem patří lidé zodpovědní za služby a projekty Farní charity včetně Dobrovolnického centra, např. zodpovědní za službu návštěv nemocných a další. V oblasti **svědectví** sem patří např. služby spojené s přístupností kostelů a částečně i s provozem farní knihovny. V oblasti **společenství** sem patří např. vedoucí domácích skupinek či lidé zodpovídající za přípravu farního plesu, farní zabijačky, farní dovolené a celé řady dalších akcí farnosti. V oblasti pastorační **spolupráce** se to týká např. pastorače dětí, mládeže, rodin či seniorů. V oblasti učenického růstu ke **svatosti** sem spadají např. různé vzdělávací služby jako je výuka náboženství či vzdělávací rozměr služby farní knihovny. Do týmu služebníků patří i členové pastorační rady z titulu své účasti na pastýřské **duchovní správě** farnosti, členové ekonomické rady v oblasti **materiálního správcovství** a nakonec také lidé zodpovědní za služby z oblasti různých podpůrných **struktur či systémů**, jako např. lidé zodpovědní za farní zpravodaj, farní web, farní kancelář, nástěnky apod.

Farní skupiny a základní společenství - V rámci širokého farního společenství fungují různé prostory života farní skupiny („střediska života“, „malá společenství“, „základní společenství“). Takovéto skupiny mají charakter lokální (tvořené podle společného bydliště jejich členů), zájmový (podle společných zájmů, oblasti studia či spirituality), věkový (podle věkových kategorií), stavovský (podle životního stavu, pohlaví či stylu života), služební (podle převažující společné služby) „komplexní a osobní vztahy“.

Farní obec - Členy farní obce tvoří ti z katolických věřících, ať už bydlí či nebydlí na území farnosti, kteří se nějakým konkrétním, trvalým a pravidelným způsobem rozhodli sdílet osobní, duchovní i materiální spoluzodpovědnost za život a poslání římskokatolické farnosti Cheb a farnost považují za svůj duchovní domov i úkol. Tato spoluzodpovědnost se projevuje především pravidelnou aktivní účastí na slavení eucharistie ve farnosti, nebo na dalších setkáních, zapojením se do konkrétních služeb farnosti a nějakou formu finanční spoluúčasti. Tento základní okruh farnosti v tomto smyslu tvoří **tak kolem 100 členů farní obce**.

Farníci - Podle sčítání lidu 2011 se na okrese Cheb k Církvi římskokatolické přihlásilo 3979 obyvatel. (Předchozí sčítání 2001 cca 5.000 katolíků). K bohoslužbám se pravidelně schází přibližně **300 – 350 návštěvníků** (včetně asi 30 – 40 věřících vietnamské komunity).

Příloha č. 7 Zdrojová data pro finanční analýzu

Tabulka č. 28 Zdrojová data z rozvah 2007 - 2011

POLOŽKA ROZVAHY	2007	2008	2009	2010	2011
AKTIVA CELKEM (Kč)	88 177 299	97 907 251	99 529 903	98 232 957	97 241 585
Stálá aktiva	86 865 993	96 931 412	97 843 500	96 818 981	95 431 033
DHM	87 161 451	97 456 812	98 792 106	99 240 372	99 331 892
Pozemky	1 581 683	1 563 414	1 592 362	1 536 832	1 536 832
Uměl. díla, předm., sbír.	50 306 550	50 306 550	50 347 020	50 347 020	50 347 020
Stavby	13 260 094	22 852 351	32 726 921	32 726 927	32 726 927
Sam. MV a soubory MV	12 631 967	22 734 497	12 993 943	12 993 943	12 993 943
Nedokončený DHM	9 381 156	0	1 131 860	1 635 650	1 727 170
Oprávky k DHM	-295 458	-525 400	-948 606	-2 421 391	-3 900 859
Oběžná aktiva	131 1307	975 839	1 686 403	1 413 976	1 810 552
Pohledávky	366 341	691 665	612 456	770 542	699 090
KFM	932 631	272 617	1 062 233	638 366	1 104 925
Pokladna	36 753	27 048	37 260	26 084	20 554
Účty v bankách	895 878	245 568	1 024 974	612 282	1 084 372
Jiná aktiva celkem	12 335	11 558	11 714	5 068	6 537
PASIVA CELKEM (Kč)	88 177 299	97 907 251	99 529 903	98 232 957	97 241 585
Vlastní zdroje	86 534 665	96 464 245	97 120 589	96 145 868	95 226 683
Vlasní jmění	88 217 288	95 921 947	96 126 943	97 120 595	96 145 868
VH celkem	-1 682 623	542 300	993 646	-974 727	-919 186
Cizí zdroje	1 642 634	1 443 006	2 409 314	2 087 089	2 014 902
Dlouhodobé závazky celk.	845 638	620 647	1 729 041	1 467 240	1 464 810
Ostatní dlouhod. závazky	753 408	502 227	1 588 131	1 337 040	1 337 040
Krátkodobé závazky celk.	796 753	822 116	680 030	601 849	547 403
Ostatní závazky	628 500	568 500	508 500	471 450	418 800

Zdroj: vlastní zpracování, rozvahy farnosti 2007 - 2011, (v Kč)

Tabulka č. 29 Zdrojová data z výkazů zisků a ztrát 2007 - 2011

Položky výkazu zisků a ztrát	2007	2008	2009	2010	2011
Náklady celkem v Kč	7 132 145	2 932 090	2 814 769	4 143 117	3 276 319
Spotřebované nákupy celkem	864 256	660 430	683 822	577 085	570 077
spotřeba materiálu	647 609	423 830	425 830	406 164	379 461
Spotřeba energie	216 647	236 600	257 992	170 921	190 615
Služby celkem	816 988	1 552 610	1 088 960	1 505 231	753 047
Opravy a udržování	200 421	1 186 660	806 113	777 814	341 358
cestovné	0	740	2 949	4 115	621
Ostatní služby -akce	616 567	362 210	279 898	723 302	411 068
Osobní náklady celkem	179 192	100 240	94 544	145 432	185 303
Mzdové náklady	142 920	74 400	71 979	112 650	142 311
Soc. a zdr. pojištění	36272	25840	22565	32782	42992
Daně a popl. Celkem	4 120	5 200	2 627	3 870	3 772
Ostatní náklady celkem	550 277	383 670	313 675	383 184	284 652
Kurzové ztráty	23 768	40 150	13 019	58 925	100
Dary poskytnuté	500 931	289 510	274 395	308 300	277 886
Jiné ost. Náklady	25 373	6 370	6 171	16 589	6 666
Odpisy DM celkem	4 717 312	229 940	631 141	1 528 315	1 479 468
Výnosy celkem v Kč	5 464 881	3 527 520	3 848 414	3 177 888	2 370 434
Tržby celkem	424 259	444 600	584 956	521 414	441 755
Ostatní výnosy celkem	1 495 090	1 461 760	1 592 818	1 675 559	1 343 080
Tržby z prodeje majetku	3 160 030	250 000	0	96 320	0
Dary - přij přísp. Celkem	275 267	639 160	116 081	437 596	435 599
Dotace celkem	110 236	732 000	515 600	447 000	150 000
VH před zdan. EBT= EBIT	-1 667 263	542 300	1 033 647	-965 227	-905 885
DPPO	15 360	53 130	40 000	9 500	13 300
Výsledek hospodaření	-1 682 623	542300	993 646	-974 727	-919 186
VH - odpisy	3 034 689	312 360	362 506	553 588	560 282

Zdroj: vlastní zpracování, výkazy zisků a ztrát farnosti 2007 - 2011 (v Kč)

Příloha č. 8 Farní kostel sv. Mikuláše a Alžběty v Chebu (Obr. č. 12 – 16)

Farní kostel sv. Mikuláše bez helmic

Svěcení neosazených helmic p. Bauchnerem

Osazování helmic věží, říjen 2008

Tříkrálová sbírka, p. Hruška, leden 2009

